

Concordia Seminary - Saint Louis

Scholarly Resources from Concordia Seminary

Ebooks

Print Publications

3-2-2020

The Book of Judges

G. F. Moore

ir_mooreg@csl.edu

Follow this and additional works at: <https://scholar.csl.edu/ebooks>

Part of the [Biblical Studies Commons](#)

Recommended Citation

Moore, G. F., "The Book of Judges" (2020). *Ebooks*. 5.

<https://scholar.csl.edu/ebooks/5>

This Book is brought to you for free and open access by the Print Publications at Scholarly Resources from Concordia Seminary. It has been accepted for inclusion in Ebooks by an authorized administrator of Scholarly Resources from Concordia Seminary. For more information, please contact seitzw@csl.edu.

G. F. Moore

The Book of Judges

in Hebrew

BS15
2
1893
v.7

BS15
2
1873
v.7

THE present edition of the *Sacred Books of the Old Testament* in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which our new Version in the *Polychrome Bible* has been prepared by the learned contributors mentioned on the inside page of the back cover.

Departures from the Received Text are indicated by critical marks: — $\cdot\cdot$ (*i. e.* V = Versions) designate a reading adopted on the authority of the Ancient Versions (\cdot^2 , \cdot^3 , &c. indicate that the respective glosses relegated to the foot of the page are omitted in the Versions, esp. ¶ (*cf.* Jud. 18, 14); — $\cdot\cdot$ (*i. e.* c = conjecture) are used for 10 Conjectural Emendations; and $\cdot\cdot$ (*i. e.* \cdot = נקוד) for changes involving merely a departure from the Masoretic points (*e. g.* תִּשְׁלַחְנִיה 5, 26), or a different division of the consonantal text. A פסק \cdot indicates transposition of the Masoretic סוף פסוק; — $\cdot\cdot$ are used in cases where the קרי has been adopted instead of the כתיב, and $\cdot\cdot$ for changes introduced by reason of Parallel Passages. A small 15 note of exclamation, \cdot (*e. g.* 4, 21) calls attention to readings deliberately preferred on the strength of some Heb. MSS or early printed editions of good authority. Doubtful Words or Passages are enclosed in notes of interrogation (\cdot). Occasionally two critical marks are combined, *e. g.* \cdot^2 , *i. e.* Deviations from the Received Text suggested by the Versions as well as by Parallel Passages; or \cdot^2 , *i. e.* De- 20 partures from the Masoretic points, supported by the Versions. — \square calls attention to transposed passages (*e. g.* 19, 30), the traditional position of the words in the Received Text being marked by \square while the transposed words are enclosed in $[\]$. In cases where two or three consecutive words are transposed the traditional sequence is indicated by $\cdot^2 \cdot^3$ &c. respectively prefixed to the individual words 25 (*e. g.* 9, 41). Transposition of consonants is indicated by figures above the respective letters (*e. g.* 5, 18). Passages corrupted beyond emendation are indicated by $\cdot\cdot\cdot\cdot$, while $\cdot\cdot\cdot$ point to *Lacuna* in the original. *Cf.* English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), page v.

The Ancient Versions are referred to in the *Notes* under the following 30 abbreviations:—M = Masoretic Text; LXX = LXX; T = Targum; S = Peshita; S^H = Syro-Hexaplar; A = Arabic Version (from the Syriac); V = *Vetus Latina*; J (*i. e.* Jerome) = Vulgate (J^A = Codex Amiatinus); E = Ethiopic Version; C = Coptic Version; A = Aquila; Θ = Theodotion; Σ = Symmachos. μ denotes the Samaritan recension of the Pentateuch. ¶^A means Codex Alexandrinus (A), ¶^L = 35 Lucianic recension (L); ¶^S = Sinaiticus (S), ¶^V = Vaticanus (B). The symbols ¶^{Bm} , ¶^{Bs} , ¶^{Cs} , ¶^{Lp} , ¶^N , ¶^{Sr} , ¶^{Vn} , &c. are explained on p. 22, ll. 15—29.

The heavy-faced figures in the left margin of the *Notes* (1, 2, 3, &c.) refer to the chapters, the numbers in () to the verses of the Hebrew text. The mark \wedge means *omit(s)* or *omitted by*; ms = *margin*; *alt.* = *as an alternative*; 1°, 2° = 40 *first or second occurrence*, respectively.

Jud.

The Book of Judges

MOORE

Bible. O.T. Hebrew. 1873.

THE SACRED BOOKS
OF
The Old Testament

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

PREPARED

By eminent Biblical scholars of Europe and America

UNDER THE EDITORIAL DIRECTION OF

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BALTIMORE

PART 7

The Book of Judges

BY

G · F · MOORE

Leipzig

J · C · HENRICH'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

London

DAVID NUTT, 270-271 STRAND

THE
Book of Judges

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS

EXHIBITING THE COMPOSITE STRUCTURE OF THE BOOK

WITH NOTES

BY

The Rev. G. F. MOORE, D. D.

PROFESSOR IN ANDOVER THEOLOGICAL SEMINARY, ANDOVER, MASS.

Leipzig

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1900

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS

London
DAVID NUTT, 270-271 STRAND

ג' שופטים

1 יהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה לאמר מי יעלה לנו א,
 2 אל הכנעני בתהלה להלחם בו: ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי
 3 את הארץ בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה אתי בגורלי ונלחמה
 4 בכנעני והלכתי גם אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה
 5 ויתן יהוה את הכנעני והפריז בידם ויפוסם בקוק עשרת אלפים איש:
 6 וימצאו את אדני בוק בבוק וילחמו בו ויפו את הכנעני ואת הפרזי: ה
 7 ויגם אדני בוק וירדפו אחריו ויאהוו אותו ויקצצו את בהנות ידיו ורגליו: ויאמר
 8 אדני בוק שבעים מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני
 9 כאשר עשיתי כן שלם לי אלהים ויביאוהו ירושלם וימת שם: וילחמו בני יהודה
 10 בירושלם וילכדו אותה ויבוקה לפי חרב ואת העיר שלחו באש:
 11 ואחר ירדו בני יהודה להלחם בכנעני וישב ההר והגלב והשפלה: וילך
 12 יהודה אל הכנעני היושב בתקרון ושם חברון לפנים קרית ארבע ויפו את שש
 13 ואת אחימן ואת תלמי: ויעל משם אל יושבי דביר ושם דביר לפנים קרית ספר:
 14 ויאמר כלב אשר יפה את קרית ספר ולכדה ונתת לי את עכסה בתי לאשה:
 15 וילכדה עתניאל בן קנו אחי כלב הקטן מסנו ויהן לו את עכסה בתי לאשה:
 16 ויהי בבואה ויסיתקה לשאל מאת אביה שדה ותצנת מעל החמור ויאמר לה
 17 כלב מה לך: ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארציה הנגב נתתני ונתת לי גלית
 18 מים ויהן לה כלב את גלית עלית ואת גלית התחית:
 19 ויחבב הקניז חיתן משה עליה מעיר התמרים את בני יהודה מדבר
 20 ערד: וילך וישב את העמלקי: וילך יהודה את שמעון אחיו ויפו את הכנעני
 21 ויטב צפת ויחרמו אותה ויקרא את שם העיר קרמה: וילכד יהודה את עזה ואת
 22 גבולה ואת אשקלון ואת גבולה ואת עקרון ואת גבולה: ויהי יהוה את יהודה
 23 ויירש את ההר כי לא יכלו להוריש את יושבי העמק כי רכב ברזל להם:
 24 ויהנו לכלב את תקרון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק:
 25 ואת היבוס וישב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוס את בני בנימן
 26 בירושלם עד היום הזה:
 27 ויעלו בית יוסף גם הם ביתאל ויהוה עמם: ויתירו בית יוסף בביתאל ושם
 28 העיר לפנים לזו: ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את
 29 מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויקראם את מבוא העיר ויפו את העיר לפי חרב
 30 ואת האיש ואת כל משפחתו שלהו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא
 31 שמה לזו הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנישה את בית ששן ואת בנותיה
 32 ואת תענך ואת בנותיה ואת יושבי דאר ואת בנותיה ואת יושבי יבלעם
 33 ואת בנותיה ואת יושבי מגדו ואת בנותיה ויואל הכנעני לשבת בארץ הזאת:

דרכי יהוה ללכת כם כאשר שמרו אבותם אם לא: וינח יהוה את הגוים האלה 2,23
לבלתי הורישם מִן־הָאָרֶץ וְלֹא נָתַנְם בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ:

וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֵנִיחַ יְהוָה לְנַסּוֹת כִּם אֶת יִשְׂרָאֵל אֲתָם כֹּל אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ 3,א
אֶת כָּל מַלְחָמוֹת כְּנָעַן: רַק לְמַעַן - דְּרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַמְדָם מַלְחָמָה רַק אֲשֶׁר 5
לְפָנֵים לֹא יָדְעוּם: חֲמֶשֶׁת סָרְנֵי פְלִשְׁתִּים וְכָל הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידֹנִי וְהַחִתִּי וְיֹשֵׁב הַר 3
הַלְבָנוֹן מִהָר בְּעַל הַרְמֹן עַד לְבֹא חֶמֶת: וַיְהִי לְנַסּוֹת כִּם אֶת יִשְׂרָאֵל לְדַעַת 4
הַיִּשְׁמַעוּ אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבוּ 5
בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִזִּי וְהַיְבוֹסִי: וַיִּקְחוּ אֶת בְּנוֹתֵיהֶם לָהֶם 6
לְנָשִׁים וְאֵת בְּנוֹתֵיהֶם נָתַנוּ לְבָנֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם: 10

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּשְׁכַּחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ 7
אֶת הַבְּעֻלִים וְאֵת הָאֲשֵׁרוֹת: וַיַּחַל אִף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכַרם בְּיַד כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים 8
מֶלֶךְ אֲרָם נְהָרִים וַיַּעֲבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים שִׁמְזֵה שְׁנַיִם: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי 15
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה וַיִּקָּם יְהוָה מוֹשִׁיעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעַם אֶת עֲתָנִיאֵל בֶּן קָנֹז אֲחִי
כָלֵב הַקָּטָן מִמֶּנּוּ: וַתְּהִי עֲלֵיו רוּחַ יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּצֵא לְמַלְחָמָה וַיִּתֵּן 1
יְהוָה בְּיָדוֹ אֶת כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים מֶלֶךְ אֲרָם וַתַּעַז יָדוֹ עַל כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים: וַתִּשְׁקַם 11
הָאָרֶץ אַרְבַּעִים שָׁנָה

20

וַיִּמַּת עֲתָנִיאֵל בֶּן קָנֹז: וַיִּוָּסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּחַזַּק 12
יְהוָה אֶת עֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל עַל כִּי עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וַיֹּאסֶף 13
אֱלֹוֹ אֶת בְּנֵי עַמּוֹן וְעַמְלָק וַיִּלְךְ וַיִּזַּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּירֶשׁ- אֶת עִיר הַתְּמָרִים: וַיַּעֲבְדוּ 14
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל 25
יְהוָה וַיִּקָּם יְהוָה לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אֶהוֹד בֶּן גֵּרָא בֶּן הַיְמִינִי אִישׁ אֲמָר יֵד יַמִּינִי
וַיִּשְׁלַח בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: וַיַּעַשׂ לוֹ אֶהוֹד חֶרֶב וְלֹה שְׁנֵי 16
פְּיֹזֹת נֶמֶד אֲרָבָה וַיַּחַנֵּן אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיָו עַל יַרְדֵּן יַמִּינִי: וַיִּקְרַב אֶת הַמִּנְחָה 17
לְעֲגָלֹן מֶלֶךְ מוֹאָב []: וַיְהִי כֹאֲשֶׁר כָּלָה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיִּשְׁלַח אֶת הָעַם 18
נְיֹשָׁאֵי הַמִּנְחָה: וְהוּא שָׁב מִן הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת הַגִּלְגַּל וַיֹּאמֶר דְּבַר סֵתֵר לִי 30
אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הֵם וַיִּצְאוּ מֵעֲלֵיו כָּל הָעוֹמְדִים עֲלָיו: וְאֶהוֹד בָּא אֱלֹוֹ וְהוּא 1
יֹשֵׁב בְּעֵלִית הַמְּקָרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אֶהוֹד דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיִּקָּם
מֵעַל הַכְּפָא: וַיִּשְׁלַח אֶהוֹד אֶת יָד שְׁמָאלוֹ וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יַרְדֵּן יַמִּינִי וַיִּתְקַעָהּ 21
בְּכַמְנֵנוּ: וַיָּבֹא גַם הַנְּצֵב אַחַר הַלְּהָב וַיִּסְגֵּר הַחֶלֶב בְּעַד הַלְּהָב- [א]: כִּי לֹא שִׁלַּף 22
הַחֶרֶב מִכַּמְנֵנוּ: וַיִּצֵא אֶהוֹד וַיִּמְקַדְרוּנֶהוּ וַיִּסְגֵּר דְּלָתוֹת הָעֲלִיָּה בְּעָדוֹ: וְהוּא יִצֵּא 24,23
וַיַּעֲבְדוּ בָאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה דְלָתוֹת הָעֲלִיָּה נִעְוָלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ מִי־יָד הוּא אֶת
רַגְלָיו בְּהָרֵד הַמְּקָרָה: וַיִּחֲלוּ עַד כּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֵנוּ פּוֹתָחַ דְּלָתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ 25
אֶת הַמְּקָתָח וַיִּפְתְּחוּ וְהִנֵּה אֲדָנֵיהֶם נֹזֵפֵל אֶרְצָה מֵת: וְאֶהוֹד נִמְלַט עַד הַתְּמָהֶמָּה 26
וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמְלַט הַשְּׁעִירָתָה: וַיְהִי כִּבּוֹאוֹ וַיִּתְקַע בְּשׁוּפָר בְּהָר אַפְרַיִם 27
וַיִּרְדּוּ עַמּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָהָר וְהוּא לְפָנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַד-וּ אַחֲרַי כִּי נָתַן 28
יְהוָה אֶת אֲוִיבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיַדְכֶם וַיִּרְדּוּ אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן
לְמוֹאָב וְלֹא נָתַנוּ אִישׁ לְעֵבֵר: וַיָּבֹאוּ אֶת מוֹאָב בַּעַת הַהוּא כַּעֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ 29

I,29.28 ויהי כי חזק ישראל וישם את הכנעני למם והוריש לא הורישו: ואפרים לא הוריש את הכנעני הוישב בנזר וישב הכנעני בקרבו בנזר:

5 זבולין לא הוריש את יושבי קָטְרוֹן ואת יושבי נְהַלל וישב הכנעני בקרבו
31 ויהיו למם: אֲשֶׁר לא הוריש את יושבי עֵבֹז ואת יושבי צִדּוֹן ואת אהלב ואת
32 אבוֹב ואת תְּלֵבָה ואת אֲפִיק ואת רחוב: וישב האֲשִׁירי בקרב הכנעני וישבי הארץ
5 33 כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש ואת יושבי בית עֵגְתָּ וישב בקרב הכנעני וישבי הארץ וישבי בית שמש ובית עֵגְתָּ היו להם למם:

34 וילחצו האמרי את בני דן ההרה כי לא נתנו לרדת לעמק: ויואל האמרי
10 לשבת בהר חרם באֵילֹן ובשעֵלְבִים ותכבד יד בית יוסף והיו להם למם:
36 וגבול האֲדָמִי ממעלה עֲקָרְבַיִם הסלע ומעלה:

2,א ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל בֵּית־אֵל ויאמר * * * ויאעלה אתכם ממצרים
ואביא אתכם אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם ואמר לא אפר בריתי אתכם
לעולם: ואתם לא תכרתו ברית ליושבי הארץ הזאת מזבחותיהם התצון ולא
15 שמעתם בקולי מה זאת עשיתם: וגם אמרתי לא אגִּדֵשׁ אותם מפניכם והיו לכם
לצִרִים ואלהיהם יהיו לכם למוקש: ויהי כדבר מלאך יהוה את הדברים האלה
ה אל כל בני ישראל וישאו העם את קולם ויבכו: ויקראו שם המקום ההוא בכים
ויובחו שם ליהוה:

20

6 וישלח יהושע את העם וילכו בני ישראל איש לנחלתו לרשת את הארץ:
7 ויעברו העם את יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי
8 יהושע אשר ראו את כל מעשה יהוה הגדול אשר עשה לישראל: וימת יהושע
25 בן נון עֶבֶד יהוה בן מאה ועשר שנים: ויקברו אותו בגבול נחלתו בתְּמַנַת חָרֶם
בהר אפרים מִצְפּוֹן להר נעש: וגם כל הדור ההוא נאספו אל אבותיו ויקם דוד
אחר אחריהם אשר לא ידעו את יהוה וגם את המעשה אשר עשה לישראל:
ויעשו בני ישראל את הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים: ויעובו את
12.11 יהוה אלהי אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי
30 העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעיסו את יהוה: ויעובו את יהוה
13 ויקטרו לבעל ולעשתרת:
14 ויחר אף יהוה בישראל ויתנם ביד שוֹסִים וישפו אותם וימכרם ביד אויביהם
15 מסביב ולא יכלו עוד לעמד לפני אויביהם: בכל אשר יצאו יד יהוה היתה בם
16 לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם וינער להם מאד: ויקם יהוה
35 שופטים ויושעו מיד שוֹסִיהֶם: וגם אל שופטים לא שמעו כי זנו אחרי
אלהים אחרים וישתחוו להם סדו מִקֵּד מן הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצוֹת
18 יהוה לא עשו כן: וכי הקים יהוה להם שופטים והיה יהוה עם השופט
והושיעם מיד אויביהם כל ימי השופט כי ינחם יהוה מנאקתם מפני להצניחם
19 ודוּחִיקֵהֶם: והיה כמות השופט ישובו והשתחוּוּ מֵאֲבוֹתָם ללכת אחרי אלהים
40 אחרים לעבדם ולהשתחוו להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם הקשה:
2 ויחר אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר עברו הנני הוה את בריתי אשר
21 צויתי את אבותם ולא שמעו לקולי: גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם מן
22 הגוים אשר עזב יהושע וימת: למען נסות בם את ישראל השומרים הם את

5.17 אומר ליהוה אלהי ישראל: יהוה בצאתך משעיר כצעדך משרדה אדום ארץ רעשה גם שמים גמזנו גם עבים נטפו מים: ה הרים נולו מפני יהוה^א מפני יהוה אלהי ישראל: 6 בימי שמגר בן ענת בימי יעל חדלו יאךחות והולכי נתיבות ילכו עקלקלות: 7 חדלו ופרונו; בישראל * * * חדלו עד שנקתי דבורה שקמתי אם בישראל: 8 מן אם יראה ורמת בארבעים אלף בישראל: 9 לבי לחוקקי ישראל המתנדכים בעם ברכו יהוה: י רוכבי אתונות צחרות יושבי על ימדין; והולכי על דרך 11 [ושוחו: שם יתנו צדקות יהוה צדקות ופרונו בישראל או ירדו לשערים עם יהוה: 12 עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר קום ברק ושבה שִׁבְךָ בן אבינעם: 13 או יִרְדֵּי יִשְׂרָאֵל כ־אדירים יעם יהוה יִרְדֵּי ל־ו־ בנבורים: 14 . . . אפרים בנימין מני מביר ירדו מחוקקים ומזובלן מושכים בשבט סוּפְרֵי: 15 וְשַׁרְיִי יִשְׁכַּר עִם דְּבוּרָה ונפתלי יכן ברק בעמק שלח ברנליו בפלגות ראובן גדלים חקרי לב: 16 למה ישבת בין המִשְׁפָּתִים לשמע שרקות עדרים: . . .

5 וְלָעֵד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכַן ודן למה יגור אניות אֲשֶׁר יֹשֵׁב לַחֹף יַמִּים וְעַל מִפְּרָצָיו יֹשְׁבֵי: 18 זְבֻלֹן עִם תְּרַף נִפְשׁוֹ לְמוֹת ונפתלי על מרומי שדה: 19 באו מלכים נלחמו או נלחמו מלכי כנען בתענך על מי מגדו קָצַע כֶּסֶף לֹא לַקְּחוּ: 20 מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא: 21 נחל קישון נרפם נחל יקדומים; נחל קישון יתדרכי נפשי עוֹ: 15 22 או יְהִלְמוּ עֵקְבֵי סוּם מִדְּהָרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו: 23 אִירוּ מְרוֹז אִמְרֵי מֵלֶאךְ יְהוָה ארו ארו יישיביה כי לא באו לעזרת יהוה לעזרת יהוה בנבורים: 24 תִּבְרַךְ מְנַשִּׁים יַעֲלֶֶּ מנשים באהל תברך: 25 כה מים שאל חלב נתנה בספל אדירים הקריבה קמאה: 26 ידה ליתך תשלחֶנָּה וימינה ליהלמות עמלים והלמה? מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקתו: 27 בין רנליה כרע נפל שבב באשר כרע שם נפל שרוד: 28 קְעָד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה ותיכבי אם סיכרא בעד האָשְׁנָב מדוע בישש רכבו לבוא מדוע אָתְרוּ פַעְמֵי מִרְכַּבוֹתָיו: 29 חכמות שרותיה תעניניה אף היא תשוב אמריה לה: ל הלא ימצאו יחלקו שָׁלַל רחם רחמתים לראש נבר 40 שָׁלַל צַבְעִים לְסִיסְרָא רַקְמָה רַקְמָתִים לְצִנְאָרִי . . .

26 (ד) סיסרא • אשת חבר הקיני 24 (ג) • 5 ה' זה סיני

3.ל כל שמן וכל איש חיל ולא נמלט איש: ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה:

31 ואחריו היה שְׁמֹנֶה בן ענת ויך את פלשתים שש מאות איש במקלד הבקר ויושע גם הוא את ישראל:

5

4.2.א ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה וצהוד מת: וימכרו יהוה ביד
 3 ובין מלך כנען אשר מלך כחצור ושר צבאו סיסרא והוא יושב בתרשת הנגבים:
 10 ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני
 4 ישראל בתוקה עשרים שנה: ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא ישפטה
 ה את ישראל בעת ההיא: והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין ביתאל
 6 בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם
 מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי ישראל לך ומשבת בהר תבור
 7 ולקחת עמך עשרת אלפים איש מכני נפתלי ומבני זבולן: ומשבת אלך אל נהל
 15 קישון את סיסרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיהו בידך: ויאמר
 8 אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר הלוך
 9 אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה
 י ימכר יהוה את סיסרא ותקם דבורה ותלך עם ברק קדשה: ויועק ברק את זבולן
 11 ואת נפתלי קדשה ויעל ברנליו עשרת אלפים איש ותעל עמו דבורה: וחבר
 20 הקיני נפרד מקין מבני חקב חותן משה ויט אהלו עד זלון בצענים אשר את
 קדש: ויגידו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם הר תבור: ויועק סיסרא את כל
 13.12 רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מתרשת הנגבים אל נהל
 14 קישון: ותאמר דבורה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא
 25 בידך הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:
 15 ויהם יהוה את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה: לפני ברק וירד סיסרא
 16 מעל המרכבה וינס ברנליו: וברק רדף אחרי הרכב וצהרי המחנה עד תרשת
 17 הנגבים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאר עד אחד: וסיסרא נס ברנליו
 אל אהל ויעל אשת חקב הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חבר
 18 הקיני: ותצא ועל לקראת סיסרא ותאמר אליו סורה ארני סורה אלי אל תירא
 19 ויסר אליה האהלה ותכסהו בשטיכה: ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי
 כ צמאתי ותפתח את גאיך החלב ותשקהו ותכסהו: ויאמר אליה עמדי פתח
 21 האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין: ותקה ועל
 אשת חבר את יתד האהל ותשם את הטקבת בידה ותביא אליו בליט ותתקע
 22 את היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדף וינעף וימת: והנה ברק רדף את
 35 סיסרא ותצא ועל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש
 23 ויבא אליה והנה סיסרא נופל מת והיתד ברקתו: ויכנע אלהים ביום ההוא את
 24 יבין מלך כנען לפני בני ישראל: ותלך יד בני ישראל הלוך וקשה על יבין מלך
 כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך כנען:

40

5.א ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר:

2 בפרע פרעות בישראל
 5.3 שמעו מלכים האוינו ראינום
 בהתגדב עם ברכו יהוה:
 אנכי ליהוה אנכי אשירה

- וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקְשׁוּ וַיִּבְרְשׁוּ בְּנֵי נְדָעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ 6,29
 עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר אֶל יוֹאֵשׁ הֲוֹצֵא אֶת בְּנֵךְ וּיְמַחֵ כִּי נִתְּנָן אֶת ל
 מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו: וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ לְכָל אִשָּׁר עִמְדוּ עִלָּיו 31
 הָאֲתָם תְּרִיבוּן לְבַעַל אִם אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אִיתּוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוֹמַת עַד הַבֶּקֶר אִם 5
 אֱלֹהִים הוּא יִרְבֵּ לֹ: וַיִּקְרָא לוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יִרְבַּעַל לְאִמֵּר יִרְבֵּ בּו הַבַּעַל כִּי נִתְּנָן 32
 אֶת מִזְבְּחוֹ:
- וְכָל מִדְּיָן וְעַמְלָק וּבְנֵי קָדָם נֹאסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעֲבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעַמְק יִזְרְעֵאל: רוּחַ 34,33
 יְהוָה לָבְשָׁה אֶת נְדָעוֹן וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיִּזְעַק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו: וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּכָל ל 5
 מְנַשֶּׁה וַיִּזְעַק גַּם הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאכִים שָׁלַח בְּאֲשֶׁר וּבִזְבוּלָן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ 10
 לְקִרְיַתָּם:
- וַיֹּאמֶר נְדָעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים אִם יִשְׁךְ מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 36
 הֲנֵה אֲנֹכִי מַצִּיג אֶת גְּזַת הַצֹּמֵר בְּגֵרֶן אִם טַל יִהְיֶה עַל הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ 37
 חָרֵב וַיִּדְעֵתִי כִּי תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיְהִי כֵן וַיִּשְׁכַּם מִמַּחְרַת 38
 וַיִּזְרַח אֶת הַגְּזָה וַיִּמְיֵן מִלְּמֶנֶח הַגְּזָה מִלֵּא-הַסֶּפֶל מִיָּם: וַיֹּאמֶר נְדָעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים 39
 אֵל יָחַר אַפְּךָ בִּי וְאֶדְכַּרְתָּ אֶת הַפְּעַם אֲנִסָּה נָא רַק הַפְּעַם בְּגִזָּה יְהִי נָא חָרֵב עַל 15
 הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בְּלִילָה הַהוּא וַיְהִי חָרֵב 5
 עַל-הַגְּזָה לְבָדָה וְעַל כָּל הָאָרֶץ יִהְיֶה טַל:
- וַיִּשְׁכַּם יִרְבַּעַל הוּא נְדָעוֹן וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל עֵין חֶרֶד וּמַחְנֵה 7,8
 מִדְּיָן הִיא * מִצְפּוֹן לְיַבְקַעַת הַמּוֹרָה * : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נְדָעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר 2
 אִתְּךָ מִתַּתִּי אֶת מִדְּיָן בְּיָדִים פָּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לְאִמֵּר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִּי: וַעֲתָה 3
 קְרָא נָא בְּאוֹזְנֵי הָעָם לְאִמֵּר מִי יָדָא וְהָרַד יֵשֵׁב וַיִּשְׁבּ מִן 20
 הָעָם עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלָף וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים נִשְׂאָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נְדָעוֹן עוֹד הָעָם 4
 רַב הַרְדָּה אוֹתָם אֵל הַמִּים וְאֶצְרַפְנוּ לָךְ שֵׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אִמַּר אֲלֶיךָ זֶה יֵלֶךְ אִתְּךָ 20
 הוּא יֵלֶךְ אִתְּךָ וְכָל אֲשֶׁר אִמַּר אֲלֶיךָ זֶה לֹא יֵלֶךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֶךְ: וַיּוֹרֵד אֶת ה
 הָעָם אֶל הַמִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נְדָעוֹן כָּל אֲשֶׁר יֵלֶךְ בְּלִשְׁוֹנוֹ מִן הַמִּים כְּאֲשֶׁר יֵלֶךְ 25
 הַכֹּלֵב תִּצְיַג אוֹתוֹ לְבַד וְכָל אֲשֶׁר יִכְרַע עַל בְּרַכְוֵי לְשִׁתּוֹת-תִּצְיַג אוֹתוֹ לְבַד-: 6
 וַיְהִי מִסְפַּר הַמַּלְאָקִים * שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכָל יְתֵר הָעָם כָּרְעוּ עַל בְּרַכְוֵיהֶם לְשִׁתּוֹת 6
 מִיָּם [2]: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל נְדָעוֹן בְּשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּלְאָקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם 7
 וְנִתַּתִּי אֶת מִדְּיָן בְּיָדְךָ וְכָל הָעָם יִלְכּוּ אִישׁ לְמַקְוֹמוֹ: וַיִּקְחוּ אֶת כִּי-יָדֵי הָעָם בְּיָדֵם 8
 30 וְזֹאת שׁוֹפְרֵי-הַתִּיבָה וְזֹאת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שָׁלַח אִישׁ לְאֵהָלוֹ וּבְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ
 הַחֲזִיק וּמַחְנֵה מִדְּיָן הִיא לוֹ מִתַּחַת בְּעַמְק:
- וַיְהִי בְּלִילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה קוּם רַד בְּמַחְנֵה כִּי נִתַּתִּיו בְּיָדְךָ: וְאִם 9
 יָרָא אֶתְהָ לְרַדְתָּ רַד אֶתְהָ וּפְרָה נַעֲרָךְ אֶל הַמַּחְנֵה: וּשְׁמַעַת מַה יִּבְרְכוּ וְאַחַר 11
 תִּהְיוּנָה יָדֶיךָ וַיִּרְדַּת בְּמַחְנֵה וַיִּרְדַּ הוּא וּפְרָה נַעֲרוֹ אֶל קַצֵּה הַחֲמִשִּׁים אֲשֶׁר 35
 בְּמַחְנֵה: וּמִדְּיָן וְעַמְלָק וְכָל בְּנֵי קָדָם נִיגְּלִים בְּעַמְק פְּאַרְבֵּה לְרַב וּלְנַמְלִיהֶם אֵין 12
 מִסְפָּר כְּחוֹל שֶׁעַל שַׁפַּת הַיָּם לְרַב: וַיִּכָּא נְדָעוֹן וְהִנֵּה אִישׁ מִסְפָּר לְרַעְהוֹ חֲלוֹם 13
 וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלוֹם הַלְמַתִּי וְהִנֵּה צִלְמִי לַחֵם שְׁעָרִים מִתְּהַפֵּךְ בְּמַחְנֵה מִדְּיָן וַיִּכָּא 14
 עַד הָאֵהָל וַיִּבְהוֹז וַיִּהַפְּכֵהוּ לְמַעֲלָה: וַיַּעַן רַעְהוֹ וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בְּלַתִּי אִם חָרֵב 14
 נְדָעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִתְּנָן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת מִדְּיָן וְזֹאת כָּל הַמַּחְנֵה: וַיְהִי 15
 40 כִּשְׁמֹעַ נְדָעוֹן אֶת מִסְפַּר הַחֲלוֹם וְזֹאת שִׁבְרוּ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשְׁבּ אֶל מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
 קוּמוּ כִּי נִתְּנָן יְהוָה בְּיָדְכֶם אֶת מַחְנֵה מִדְּיָן:

ואוהביך- כצאת השמש כנברתו

5,31 כן יאבדו כל אויביך יהוה

ותשקט הארץ ארבעים שנה:

5

- 6,2, א ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה ויהנם יהוה ביד מדין שבע שנים: ותעז
 יד מדין על ישראל מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות אשר בהרים
 3 ואת המצרות ואת המצדות: והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם
 4 ועלו עליו: ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו
 ה מקוה בישראל ושה ושור וחמור: כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם ייבאו כדי
 6 יהרבה לרב ולהם ולנמליהם אין מסבר ויבאו בארץ לשחתה: ויבול ישראל מאד
 7 מפני מדין ויועקו בני ישראל אל יהוה: ויהי כי ועקו בני ישראל אל יהוה על
 8 אדות מדין: וישלח יהוה איש נביא אל בני ישראל ויאמר להם כה אמר יהוה
 9 אלהי ישראל אנכי העליתי אתכם ממצרים ואוציא אתכם מבית עבדים: ואציל
 אתכם מיד מצרים ומיד כל לוחצים ואגרש אותם מפניכם ואחנה לכם את
 ארצם: ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו את אלהי האמרי אשר אתם
 יושבים בארצם ולא שמעתם בקולי:
 11 ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליוזאש אבי העזרי
 12 ונדעון בנו חיבט חטים בנת להנים מפני מדין: וירא אליו מלאך יהוה ויאמר
 13 אליו יהוה עמך נבור החיל: ויאמר אליו נדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה
 מצאתנו כל זאת ואיך כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים
 14 העלנו יהוה ועתה נטשנו יהוה ויהננו בכף מדין: ויפן אליו יהוה ויאמר לך
 15 ככהך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתני: ויאמר אליו בי אדני
 16 כמה אושיע את ישראל הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי: ויאמר
 17 אליו יהוה כי אהיה עמך והבית את מדין כאיש אחד: ויאמר אליו אם נא
 18 מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאתה יהמכר עמי: אל נא תמש מזה עד
 בואי אליך והוצאתי את מנחתי והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך:
 19 ונדעון בא ויעש נדי עים ואיפת קמה מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור
 20 ויוצא אליו אל תחת האלה וינש: ויאמר אליו מלאך יהוה קח את הבשר ואת
 21 המצות והנח אל הסלע הלז ואת המרק שפך ויעש כן: וישלח מלאך יהוה את
 22 קנה המשענת אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל האש מן הצור ותאכל את
 23 הבשר ואת המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו: וירא נדעון כי מלאך יהוה הוא
 24,23 ויאמר לו יהוה שלום לך אל תירא לא תמות: ויבן שם נדעון מזבח ליהוה
 ויקרא לו יהוה שלום עד היום הזה עודנו בעפרת אבי העזרי:
 כה ויהי כלילה ההוא ויאמר לו יהוה קח את הפר השמן אשר לאביך . . .
 והרפת את מזבח הבעל אשר לאביך ואת האשרה אשר עליו
 26 תברת: ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש המעוזה במערכה ולקחת את
 27 הפר השמן והעלית עליה בעצי האשרה אשר תכרת: ויקח נדעון עשרה אנשים
 מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו יהוה ויהי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי
 28 העיר מעשות יומם ויעש לילה: וישכימו אנשי העיר בפקד והנה גתן מזבח
 הבעל והאשרה אשר עליו ברתה ואת הפר השמן העלה על המזבח הבנוי:

- 8,21 ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו ויקם גרעון ויהרג את 8,21
 זבח ואת צלמנע ויקח את השהרנים אשר בצנארי נמליהם:
 ויאמרו איש ישראל אל גרעון משל בנו גם אתה גם בנד נם בן בנד כי 22
 הושעתנו מיד מדין: ויאמר אליהם גרעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם 23
 יהוה ימשל בכם: 5
 ויאמר אליהם גרעון אישאלה מכם שאלה ותנו לי איש נום שללו כי נומי 24
 זהב להם כי ישמעאלים הם: ויאמרו נתון נתן ויפרשו את השמלה וישליכו שמה 25
 איש נום שללו: והיה משקל נומי הזהב אשר שאל אלף ושבע מאות זהב לכד 26
 מן השהרנים והנטיפות וכנדי הארנמן שעל מלכי מדין ולכד מן הענקות אשר 10
 בצנארי נמליהם: ויעש אותו גרעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויונו כל ישראל 27
 אחריו שם והיה לגרעון ולכיתו למוקש: ויפגע מדין לפני בני ישראל ולא יספו 28
 לשאת ראשם והשקט הארץ ארבעים שנה בימי גרעון:
 וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו: ולגרעון היו שבעים בנים יוצאי ירכו כי 29
 נשים רבות היו לו: ופילנשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן וישם את שמו 31
 אבימלך: וימת גרעון בן יואש בשכיבה טובה ויקבר ויקבר יואש אביו בעפרה: 15
 והיה כאשר מת גרעון וישבו בני ישראל ויונו אחרי הבעלים וישמו להם בעל 32
 ברית לאלהים: ולא זכרו בני ישראל את יהוה אלהיהם המציל אותם מיד כל 34
 אויביהם מסביב: ולא עשו חסד עם בית ירבעל ככל הטובה אשר עשה עם ישראל: לה
- 20
 וילך אבימלך בן ירבעל שקמה אל אחי אמו וירכר אליהם ואל כל משפחת 9,8
 בית אבי אמו לאמר: דברו נא באוני כל בעלי שקם מה טוב לכם המשל בכם 2
 שבעים איש כל בני ירבעל אם משל בכם איש אחד וזכרתם כי עצמכם ובשרכם 3
 אני: וידברו אחי אמו עליו באוני כל בעלי שקם את כל הרברים האלה ונט 3
 לבם אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא: ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל כרות 4
 וישכר בהם אבימלך אנשים ריקים ופוחים וילכו אחריו: ויבא בית אביו 5
 עפרתה ויהרג את אחיו בני ירבעל שבעים איש על אבן אחת ויותר יותם בן 6
 ירבעל הקטן כי נחבא: ויאספו כל בעלי שקם וכל בית מלוא וילכו וימליכו את 7
 אבימלך למלך עם אלון המצבה אשר בשכם: ויעידו ליותם וילך ויעמד 7
 בראש הר גרזים וישא קולו ויקרא ויאמר להם שמעו אלי בעלי שקם וישמע 30
 אליכם אלהים: הלוך הלכו העצים למשח עליהם מלך ויאמרו לצת מלכה עלינו: 8
 ויאמר להם הציח החדלתי את דשני אשר ב-י יכבדו אלהים ואנשים והלכתי 9
 לנוע על העצים: ויאמרו העצים לתאנה לבי את מלכי עלינו: ותאמר להם 11
 התאנה החדלתי את מתקי ואת תנובותי הטובה והלכתי לנוע על העצים:
 ויאמרו העצים לנפן לבי את מלכי עלינו: ותאמר להם הנפן החדלתי את 13,12
 תירושי המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע על העצים: ויאמרו כל העצים אל 14
 האשך לך אתה מלך עלינו: ויאמר האשך אל העצים אם באמת אתם מושחים 15
 אותי למלך עליכם באו חסו בעלי ואם אין תצא אש מן האשך ותאכל את 16
 ארוי הלבנון: ועתה אם באמת ובתמים עשיתם ותמליכו את אבימלך ואם טובה 16
 עשיתם עם ירבעל ועם ביתו ואם כנמול ידיו עשיתם לו: אשר נלהם אבי עליכם 40
 וישלך את גפשו מנגד ויצל אתכם מיד מדין: ואתם קמתם על בית אבי היום 17
 ותהרגו את בניו שבעים איש על אבן אחת ותמליכו את אבימלך בן אמתו על 18

7,16 ויחץ את שלש מאות האישי שלשה ראשי ויהן שופרות ביד קלם וקדים
 17 ניקים ולפידים בתוך הקדים: ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי
 18 בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן תעשון: ותקעתי בשופר אנכי וכל אשר
 אתי ותקעתם בשופרות גם אתם סביבות כל המחנה ואמרתם ליהוה ולנדעון:
 19 ויבא נדעון ומאה האישי אשר אתו בקצה המחנה ראש האשמרת התיכונה אך
 20 קקם הקימו את השומרים ויתקעו בשופרות ונפוץ הקדים אשר בידם: ויתקעו
 שלשת הראשים בשופרות וישברו הברים ויחזיקו ביד שמאלם בלפידים וביד
 21 ימנם השופרות לתקוע ויקראו ליהוה ולנדעון: ויעמדו איש תחתיו סביב
 22 למחנה ויקיץ כל המחנה וירעו ויניסו: ויתקעו שלש המאות השופרות וישם
 10 יהוה את הרב איש כרעהו בכל המחנה וינס המחנה עד בית השמה צרדיתה
 23 עד שפתי אכל מחולה על טפת: ויצעק איש ישראל מנפתלי ומן אשר ומן כל
 24 מנשה וירדפו אחרי מדין: ומלאכים שלח נדעון בכל הר אפרים לאמר רדו
 לקראת מדין ולכדו להם את המים עד בית ברה ואת הירדן ויצעק כל איש
 כה אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת הירדן: וילכדו שני שרי מדין את
 15 עורב ואת זאב ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב הרגו בקרב זאב וירדפו
 את-מדין וראש עורב וזאב הביאו אל נדעון מעבר לירדן:
 8,א ויאמרו אליו איש אפרים מה הרבר הזה עשית לנו לבלתי קראת לנו כי
 2 הלכת להלחם במדין ויריבון אתו בקוקה: ויאמר אליהם מה עשית עתה ככם
 3 הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: בידכם נתן אלהים את שרי מדין את
 20 עורב ואת זאב ומה יללתי עשות ככם או רפתה רוחם מעליו ככברו הרבר
 הזה:
 4 ויבא נדעון הירדנה הוא ושלש מאות האישי אשר אתו עיפים וראידיפים:
 ה ויאמר לאנשי סבות תנו נא פקרות לחם לעם אשר ברנלי כי עיפים הם ואנכי
 6 רודף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין: ויאמרו שרי סבות הקף זבח וצלמנע
 7 עתה בידך כי נתן לצבאך לחם: ויאמר נדעון לכן בתת יהוה את זבח ואת
 25 צלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המדבר ואת הברקנים:
 8 ויעל משם פנואל וידבר אליהם כואת ויענו אתו אנשי פנואל כאשר ענו
 9 אנשי סבות: ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתיך את המנדל
 הזה:
 1 וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם עמם כהמשת עשר אלף כל הנותרים מכל
 30 מחנה בני קדם והנופלים מאה ועשרים אלף איש שולף הרב: ויעל נדעון
 דרך מקדם לזבח וינקהה ויך את המחנה והמחנה היה
 12 בטח: ויניסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד את שני מלכי מדין את זבח
 13 ואת צלמנע וכל המחנה ההריר: וישב נדעון בן יואש מן המלחמה
 14 . . . : וילכד נער מאנשי סבות וישאלהו ויכתב אליו את שרי סבות ואת קניה
 35 טו שבעים ושבעה אישי: ויבא אל אנשי סבות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר תרפתם
 16 אותי לאמר הקף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם: ויקח
 את קני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידישי בהם את אנשי סבות:
 18,17 ואת מנדל פנואל נתן ויהרג את אנשי העיר: ויאמר אל זבח ואל צלמנע מי
 40 איפואי האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמוך כמוהם כל אחד כתאר בני
 19 המלך: ויאמר אתי בני אמי הם חי יהוה לו התיתם אותם לא הרנתי אתכם:
 כ ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:

9,52 המגדל: ויבא אבימלך עד המגדל וילהם בו וינש עד פתח המגדל לשָרְפוּ באשׁ:
 ותשלך אשה אחת פֶּלֶח רֶבֶב על ראש אבימלך ותִּקְרֵן את גְּלִגְלָתוֹ: ויקרא מהרה
 54-53 אל הנער נְיִטָא כְּלִיו ויאמר לו שלף חרבך ומוֹתֵתְנִי פֶן יאמרו לי אשה הרנתהו
 והדיקרהו נערו וימת: ויראו איש ישראל כי מת אבימלך וילכו איש למקומו:
 55 וַיָּשָׁב אֱלֹהִים אֶת רַעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לֵאבִיו לְהַרְגֵנִי אֶת שִׁבְעִים אַחִיו:
 57 ואת כל רעת אנשי שכם השיב אלהים בראשם ותבא אליהם קללת יותם בן
 ירבעל:

10,א ויקם אחרי אבימלך להושיע את ישראל תולַע בן פואה בן דודו איש
 2 מִיִּשְׂרָאֵל כֹּהֵן וְהוּא יוֹשֵׁב בְּשִׁמְרֵי בְהַר אֶפְרַיִם: וישפט את ישראל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ
 שָׁנָה וימת ויקבר בשמיר:
 4-3 ויקם אחריו יאיר הַגִּלְעָדִי וישפט את ישראל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: ויהי לו
 שְׁלֹשִׁים בָּנִים רְיוֹכְבִּים עַל שְׁלֹשִׁים עִירִים וּשְׁלֹשִׁים עָגִירִים לָהֶם לְהֵם יִקְרְאוּ תוֹת
 15 יאיר עד היום הוזה אשר בארץ הַגִּלְעָד: וימת יאיר ויקבר בקמון:
 ה

6 ויִוֹסִיפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה ויעבדו את הבעלים ואת
 העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני
 20 עַמּוֹן ואת אלהי פלשתים ויעובו את יהוה ולא עבדוהו: ויחר אף יהוה בישראל
 8 וימכרם ביד פלשתים וביד בני עַמּוֹן: וירעצו ׀ את בני ישראל בשנה ההיא
 שָׁמְנָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה את כל בני ישראל אשר בעבר הירדן בארץ האמרי אשר
 9 בַּגִּלְעָד: ויעברו בני עַמּוֹן את הירדן להלחם נם ביהודה ובבנימין ובכית אפרים
 10 וּבְצִר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד: ויועקו בני ישראל אל יהוה לאמר חטאנו לך -כי עובדנו את
 11 ׀-הַיְהוָה- אֱלֹהֵינוּ ונעבד את הבעלים: ויאמר יהוה אל בני ישראל הלא -מצרים
 12 ו-הַאֲמֹרִי ו-בְנֵי עַמּוֹן ו-פְּלִשְׁתִּים: וצידנים ועַמְלָק וּמְדִיָן- לחצו אתכם ותצעקו
 13 אֵלַי וְאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּד: ואתם עובתם אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא
 14 אוסיף להושיע אתכם: לכו וועקו אל האלהים אשר בחרתם בם המה יושיעו לכם
 15 בעת צַרְתְּכֶם: ויאמרו בני ישראל אל יהוה חטאנו עֲשֵׂה אֵתָּה לָנוּ כְּכֹל הַטּוֹב
 16 30 בְּעֵינֶיךָ אֲךְ הֲצִילָנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה: ויסירו את אלהי הַגִּבְרִי מִקִּרְבָּם ויעבדו את
 17 יהוה ותקצר נפשו בעמל ישראל: ויצעקו בני עַמּוֹן ויחצו בנלעד וַיִּאֲסֹפוּ בְנֵי
 18 יִשְׂרָאֵל ויחצו בַּמִּצְפָּה: ויאמרו העם איש אל רעהו מי האיש אשר יתל להלחם
 בבני עַמּוֹן יהיה לראש לכל יושבי גִּלְעָד:

35 ויִפְתַּח הַגִּלְעָדִי הִיא גִבּוֹר חֵיל וְהוּא בֶן אִשָּׁה זוּגָה ויולד גִּלְעָד את יפתח:
 11,א וילד אשת נלעד לו בנים וינדלו בני האשה ויגִּרְשוּ את יפתח ויאמרו לו לא
 2 תנחל בבית אבינו כי בן אשה אַתָּה אֵתָּה: ויברח יפתח מפני אחיו וישב
 3 בארץ מוב ויתלקטו אל יפתח אנשים רִיקִים ויצאו עמו: ויהי מימים וילחמו בני
 4 עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל: ויהי כאשר נלחמו בני עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וילכו זקני נלעד לַקְּחַת
 5 את יפתח מארץ מוב: ויאמרו ליפתח לכה והייתי לנו לַקְּצִין ונלחמה בבני עַמּוֹן:
 6 ויאמר יפתח לזקני נלעד הלא אתם שָׁנְאַתֶּם אוֹתִי וּתְגַרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי וּמִדְּוַע
 7

- 9,19 בעלי שכם כי אחיכם הוא: ואם באמת ובתמים עשיתם עם ירבעל ועם ביתו
 2 היום הזה שמתו באבימלך וישמח גם הוא בככם: ואם אין תצא אש מאבימלך
 ותאכל את בעלי שכם ואת בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא
 21 ותאכל את אבימלך: ויגם יותם ויברח וילך בארה וישב שם מפני אבימלך
 5 אחיו:
 23,22 וישר אבימלך על ישראל שלש שנים: וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך
 24 ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי שכם באבימלך: לבוא המס שבועים בני ירבעל
 ודרמס על אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי שכם אשר חזקו את ידיו
 26 להרג את אחיו: וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי ההרים ויגלו את כל
 10 אשר יעבר עליהם בדרך ויגד לאבימלך:
 27,26 ויבא געל בן עלפז ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם: ויצאו
 השדה ויבצרו את כרמיהם ויזרכו ויעשו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאבלו
 28 וישתו ויקללו את אבימלך: ויאמר געל בן עלפז מי אבימלך ומי שכם כי געברנו
 29 הלא בן ירבעל וזבל פקידו עבדו את אנשי המורש ומדוע געברנו אנחנו: ומי
 15 יתן את העם הזה בידו ואסירה את אבימלך קי-א-מיר לאבימלך ריפה צבאך
 31,5 וצאה: וישמע זבל שר העיר את דברי געל בן עלפז וזהר אפו: וישלח מלאכים
 אל אבימלך באר-ומה לאמר הנה געל בן עלפז ואחיו באים שקמה והגם
 32 מעתה את העיר עליך: ועתה קום לילה אתה והעם אשר אתך וארב בשדה:
 33 והיה בבקר כורח השמש תשבים ופשטת על העיר והנה הוא והעם אשר אתו
 20 יוצאים אליך ועשית לו כאשר תמצא ירך:
 34 ויקם אבימלך וכל העם אשר עמו לילה ויארבו על שכם ארבעה ראשים:
 35 לה ויצא געל בן עלפז ויעמד פתח שער העיר ויקם אבימלך והעם אשר אתו מן
 36 המארב: וירא געל את העם ויאמר אל זבל הנה עם יורד מראשי ההרים ויאמר
 37 אליו זבל את צל ההרים אתה ריאה כאנשים: וייוסף עוד געל לדבר ויאמר
 25 הנה עם יורדים מעם טבור הארץ וראש אחד בא מדרך אלון מעוננים: ויאמר
 אליו זבל איה אפוא פיד אשר תאמר מי אבימלך כי געברנו הלא זה העם אשר
 39 מאסתי בו צא נא עתה והלחם בו: ויצא געל לפני בעלי שכם וילחם באבימלך:
 41,5 וירדפהו אבימלך ויגם מפניו ויפלו חללים רבים עד פתח השער: וינשב אבימלך
 וינשב בארומה ויגרש זבל את געל ואת אחיו משבת בשכם:
 30 43-42 והי ממחרת ויצא העם השדה ויגידו לאבימלך: ויקח את העם ויחצם
 לשלשה ראשים ויארב בשדה וירא והנה העם יוצא מן העיר ויקם עליהם ויגם:
 44 ואבימלך והראש- אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים פשטו
 26 על כל אשר בשדה ויפום: ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא וילכד את העיר
 ואת העם אשר בה הרג ויהין את העיר ויורעה מלת:
 35 47-46 וישמעו כל בעלי מגדל שכם ויבאו אל צריח בית אל ברית: ויגד לאבימלך
 48 כי התקבצו כל בעלי מגדל שכם: ויעל אבימלך הר צלמון הוא וכל העם אשר
 אתו ויקח אבימלך את קרקמו- בידו ויכרת שזכת עצים וישאה וישם על שכמו
 49 ויאמר אל העם אשר עמו מה ראיתם עשיתי מהרו עשו כמוני: ויכרתו גם כל
 העם איש שזכתו: וילכו אחרי אבימלך וישימו על הצריח ויצתו עליהם את
 40 הצריח באש וימותו גם כל אנשי מגדל שכם כאלף איש ואשה:
 51,2 וילך אבימלך אל תבין ותחן בתבין וילכדה: ומגדל עז היה בתוך העיר
 ויגוסו שמה כל האנשים והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם ויעלו על גג

12,א ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם בבני
 עמון ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך נשרף עליך באש: ויאמר יפתח אליהם
 איש ריב הייתי אני ועמי ובני עמון -ענוני- מאד ואזעק אל-כם ולא הושעתם
 אותי מידם: ואראה כי אינך מושיע ואשימה נפשי בכפי ואעברה אל בני עמון
 ויהנם יהוה בידי ולמה עליהם אלי היום הזה להלחם בי: ויקבץ יפתח את כל
 אנשי גלעד וילחם את אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים -
 וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה
 ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת
 ויאמר שבלת ולא יכל: לדבר כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל
 בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלף: וישפט יפתח את ישראל שש שנים
 וימת יפתח הגלעדי ויקבר בעיר-ו: במצפה גלעד:

9.8 וישפט אתרוו את ישראל אקצן מבית לחם: והיו לו שלשים בנים ושלשים
 בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע
 שנים: וימת אקצן ויקבר בבית לחם: 15
 וישפט אחריו את ישראל א-לון הזבולני וישפט את ישראל עשר שנים: 11
 וימת א-לון הזבולני ויקבר בא-לון בארץ זבולן: 12
 וישפט אחריו את ישראל עבדון בן הלל הפךעתיני: והיו לו ארבעים בנים
 ושלשים בני בנים רוכבים על שבעים ערים וישפט את ישראל ששנה שנים:
 וימת עבדון בן הלל הפךעתיני ויקבר בפךעתון -בהר אפרים זבארץ ש-על-ים: 14.13 20

13,א ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויהנם יהוה ביד פלשתים
 ארבעים שנה: והיה איש אחד מצרעה ממשפחת הרני ושמו מנח ואשתו עקרה
 ולא ילדה: ונרא מלאך יהוה אל האשה ויאמר אליה הנה נא את עקרה ולא
 ילדת והרית וילדת בן: ועמה השמרי נא ואל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל
 טמא: כי הנך הרה וילדת בן ומוקה לא יעלה על ראשו כי גזיר אלהים יהיה
 הנער מן הבטן והוא יתל להושיע את ישראל מיד פלשתים: ותכא האשה ותאמר
 לאישה לאמר איש האלהים כא אלי ומראהו כמראה מלאך האלהים נורא מאד
 ולא שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו לא הניד לי: ויאמר לי הנך הרה וילדת
 בן ועתה אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמאה כי גזיר אלהים יהיה הנער
 מן הבטן עד יום מותו: ונעמר מנח אל יהוה ויאמר בי אדוני איש האלהים
 אשר שלחת יביא נא עוד אלינו ויורנו מה נעשה לנער היולד: וישמע האלהים
 בקול מנח ויבא מלאך האלהים עוד אל האשה והיא יושבת בשדה ומנח אישה
 אין עמה: ותמחר האשה ותרץ ותגד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש
 אשר בא ביום אלי: ויקם וילך מנח אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה
 האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני: ויאמר מנח עתה יבא דבריך מה
 יהיה משפט הנער ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל מנח מכל אשר אמרתי אל
 האשה תשמר: מכל אשר יצא מפני היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל
 טמאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר: ויאמר מנח אל מלאך יהוה נעצרה
 נא אותך ונעשה לפניך גדי עזים: ויאמר מלאך יהוה אל מנח אם תעצרני לא
 אבל כלחמך ואם תעשה עלה ליהוה תעלנה []: ויאמר מנח אל מלאך יהוה
 מי שמך כי יבא דבריך וכבדנדך [?]: ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי
 25
 30
 35
 40

- II,8 כאתם אלי עתה כאשר צר לכם: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו
 אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד:
 9 ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן
 10 יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה
 11 יהיה שומע כינותינו אם לא כדברך כן נעשה: וילך יפתח עם זקני גלעד וישמו
 12 העם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דבריו לפני יהוה במצפה:
 13 וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי
 14 להלחם בארצי: ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כי לקח ישראל את ארצי
 בעלותו ממצרים מארנון ועד הניב ועד הירדן ועתה השיבה אותה- בשלום:
 15 ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: ויאמר לו כה אמר יפתח
 16 לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: כי בעלותם ממצרים וילך
 17 ישראל במדבר עד ים סוף ויבא קדשה: וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום
 18 לאמר אעברה נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלה ולא
 19 אבה וישב ישראל בקרש: וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב
 20 ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנן בעבר ארנון ולא באו בנכול מואב כי
 21 ארנון נכול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל סחון מלך האמרי מלך תְּשָׁבוֹן
 22 ויאמר לו ישראל נעברה נא בארצך עד מקומי: ויִּקְרָא סחון ית' את ישראל
 23 עבר בנבאלו ויאסף סחון את כל עמו ויחנן ביהצה וילחם עם ישראל: ויתן
 24 יהוה אלהי ישראל את סחון ואת כל עמו ביד ישראל ויכוס וירש ישראל את
 25 כל ארץ האמרי וישב הארץ ההיא: וירשו את כל נבול האמרי מארנון ועד
 26 הניב ופן המדבר ועד הירדן: ועתה יהוה אלהי ישראל הוריש את האמרי מפני
 27 עמו ישראל ואתה תירשנו: הלא את אשר וירשי- קמוש אלהיך אותו תירש ואת
 28 כל אשר הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש: ועתה קטוב - אתה מקלק בן
 29 צפור מלך מואב הרוב רב עם ישראל אם נלחם נלחם בם: בשבת ישראל בתְּשָׁבוֹן
 30 ובבנותיה וב-ע-ר ובבנותיה ובכל הערים אשר על ידי ה-ר-דן שלש מאות
 31 שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא: ואנכי לא חטאתי לך ואתה עשית אתי
 32 רעה להלחם בי ישפט יהוה השופט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ולא
 33 שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו:
 34 ותהי על יפתח רוח יהוה ויעבר את הגלעד ואת מנשה ויעבר את מצפה
 35 גלעד וממצפה גלעד עבר אל- בני עמון: וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם נתון
 36 תהן את בני עמון ביד: והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי
 37 בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עלה: ויעבר יפתח אל בני עמון
 38 להלחם בם ויתנם יהוה בידו: ויָּכַם מְצַלֵּךְ ועד בואך מנית עֶשְׂרִים עיר ועד
 39 אכל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל:
 40 ויבא יפתח המצפה אל ביתו והנה בתו יוצאת לקראתו בתפים וכמהלות
 41 וזק היא יהודה אין לו ממנה- בן או בת: והי כראותו אותה ויקרע את בגדיו
 42 ויאמר אהה בתי הכרע הברעתני ואף היית בעוכרי ואנכי פציתי פי אל יהוה
 43 ולא אוכל לשוב: ותאמר אליו אבי פציתי את פיך אל יהוה עשה לי כאשר יצא
 44 מפיך אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאויביך מבני עמון: ותאמר אל אביה
 45 ועשה לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על ההרים ואבכה
 46 על בתולי אנכי ורע-תי: ויאמר לבי וישלח אותה שנים חדשים ותלך היא
 47 ורעותיה ותבך על בתוליה על ההרים: והי מקץ שנים חדשים ותשב אל אביה
 48 ויעש לה את נדרו אשר נדר והיא לא ידעה איש: ותהי חק בישראל ו מימים
 49 ימימה תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה:

- ויהי מימים בימי קציר חטים ופקד שמשון את אשתו בגדי עים ויאמר 15 א
אכאה אל אשתי ההדרה ולא נתנו אביה לבוא: ויאמר אביה אמור אמרתי כי
שנוא שנאתה ואתננה למרעך הלא אחותה הקטנה טובה ממנה תהי נא לך
תחתיה: ויאמר להם שמשון נקיתי הפעם מפלשתים כי עושה אני עמם רעה: 3
וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים ויקח לפידים ויפן זנב אל זנב וישם 5
לפיד אחד בין שני הזנבות בתוך: ויבער אש בלפידים וישלח בקמות פלשתים ה
ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם ויזית:
- ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן הקמני כי לקח את אשתו 6
ויתנה למרעהו ויעלו פלשתים וישרפו אותה ואת בית אביה באש: ויאמר להם 7
שמשון אם העשון כזאת כי אם נקמתי בכם ואחר אחדל: ויך אותם שוק על 10
ירך מפה גדולה וינרד וישב בקעיף סלע עיטם: ויעלו פלשתים ויחנו ביהודה 9
וינטשו בלחי: ויאמרו איש יהודה למה עליכם עלינו ויאמרו לאסיר את שמשון
עלינו לעשות לו כאשר עשה לנו: וינרדו שלשת אלפים איש מיהודה אל סעיף 11
סלע עיטם ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ומה זאת עשית
לנו ויאמר להם כאשר עשו לי כן עשיתי להם: ויאמרו לו לאסירך ירדנו לתתך 12
ביד פלשתים ויאמר להם שמשון השבעו לי פן תפגעון בי אתם: ויאמרו לו לאמר 13
לא כי אסור נאסרך ונתנוך בידם והמת לא נמיתך ויאסרוהו בשנים עבתיים
חדשים ויעלוהו מן הסלע: הוא בא עד להי ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח 14
עליו רוח יהוה ותהיינה העבתיים אשר על זרועותיו אשר קערו באש
ויפסו אסוריו מעל ידיו: וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו ויקתה ויך בה אלף 16
איש: ויאמר שמשון

בלחי החמור יחמור חמקתיים
בלחי החמור הכיתי אלף איש:

- ויהי ככלותו לכבר וישלך הלחי מידו ויקרא למקום ההוא קמת לחי: ויצא 18.17
טאד ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת ביד עבדך את התשועה הגדולה הזאת
ועתה אמות בקמא ונפלתי ביד הערלים: ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחי 19
ויצאו ממנו מים וישת ותשב רוחו ויחי על כן קרא שמה עין הקורא אשר בלחי
עד היום הזה: וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה: 20

30

- וילך שמשון -משם- עותה וירא שם אשה זונה ויבא אליה: ויגד לעותים 16.2.8
לאמר בא שמשון הנה ויסבו ויארבו לו כל הלילה בשער העיר ויתחרשו כל
הלילה לאמר עד אור הבקר נחכה והרננוהו: וישב שמשון עד חצי הלילה 3
ויקם בחצי הלילה ויאחו בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הכריח
וישם על כתפיו ויעלם אל ראש ההר אשר על פני הקרון:

- ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שרק ושמה דלילה: ויעלו אליה סרני 4.ה
פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי כמה בחו גדול וכמה נוכל לו ואסרנוהו 40
לענותו ואנהנו נתן לך איש אלף ומאה כסף: ותאמר דלילה אל שמשון הגידה 6
נא לי כמה בחר גדול וכמה תאסר לענותך: ויאמר אליה שמשון אם יאסרוני 7
בשבעה יתרים לחים אשר לא תרבו וחליתי והייתי כאחד האדם: ויעלו לה סרני 8
פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא תרבו ותאסרוהו בהם: והאורב יושב לה 9

13,19 והוא יִפְלֹאֵ: ויקח מנוח את נדי העצים ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה
 ב-ה-מפלאֵא לעשות: ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה
 21 בלהב המזבח ומנוח ואשתו רואים ויפלו על פניהם ארצה: ולא יסף עוד מלאך
 22 יהוה להקרא אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח
 23 אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו
 לא לקח מדינו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת:
 24 ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה: והקל רוח
 יהוה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אֲשָׁתָאֵל:

10 14,2.א וירד שמשון תקנתה וירא אשה בתמנת־ מבנות פלשתים: ויעל ויגד לאביו
 ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנת־ מבנות פלשתים ועתה קחו אותה לי לאשה:
 3 ויאמר לו אביו ואמו האין בכנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת
 אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה
 4 בעיני: ואביו ואמו לא ידעו כי מיהוה היא כי תאנה הוא מִקֶּשׁ מפלשתים
 5 ובעת ההיא פלשתים מושלים בישראל: וירד שמשון ואביו ואמו תקנתה ויבאו
 6 עד כרמי תמנת־ והנה כפיר אריות שואג לקראתו: ותצלח עליו רוח יהוה
 וישמעוהו כשע הנדי ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו את אשר עשה:
 7 וירד ויזכר לאשה ותישר בעיני שמשון: וישב מימים לקחתה ויסר לראות את
 8 מפלת הארניה והנה עדת דבורים בגיית הארניה ודבש: וירדוהו אל כפיו וילך
 9 הלוך ואביל וילך אל אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו ולא הגיד להם כי מגיית
 הארניה רדה הדבש: וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו
 10 הבחורים: ויהי כראותם אותו ויקחו שלשים פָּרְעִים ויהיו אתו: ויאמר להם
 11 שמשון אחודה נא לכם חידה אם תגיד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה
 12 ומצאתם ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים הליפיות בנדים: ואם לא תוכלו
 13 להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים הליפיות בנדים ויאמרו לו חודה
 14 חידתך ונשמענה: ויאמר להם

מהאביל יצא סאכל
 ומצו יצא סתוק

30 14,2.ב ולא יכלו להגיד החידה שֶׁשֶׁת ימים: ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון
 פתי את אישך ויגד לנו את החידה פן נשרף אויְךָ ואת בית אביך באש
 16 הִלְרָשְׁנוּ קראתם לנו הלים: ותבך אשת שמשון עליו ותאמר רק שנאתני ולא
 אהבתני החידה חדתי לבני עמי ולי לא הגדתני ויאמר לה הנה לאביו ולאמי
 17 לא הגדתני ולך אנדי: ותבך עליו שבעת הימים אשר היה להם המשתה ויהי
 18 ביום השביעי ויגד לה כי הציקתהו ותגד החידה לבני עמה: ויאמרו לו אנשי
 העיר ביום השביעי בטרם יבא החידה מה מתוק מדבש ומה עו מארי ויאמר
 להם

לולא הרשתם בענלתי
 לא מצאתם חידתי:

40 19 ותצלח עליו רוח יהוה וירד אישקלון ויך מהם שלשים איש ויקח את חליצותם
 2 ויתן החליפיות למגידי החידה ויהר אפו ויעל בית אביו: ותהי אשת שמשון
 למְרַעָהוּ אשר רעה לו:

- וּתְתַנְּהוּ לְצוּרָף וַיַּעֲשֶׂהוּ פֶסֶל וּמִסְכָּה וַיְהִי בְּבֵית מִיכָהּ׃ וְהָאִישׁ מִיכָה לֹו בֵּית הַ17
 אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ אֲפֹד וְתַרְפִּים וַיִּמְלֵא אֶת יָד אֶחָד מִבְּנָיו וַיְהִי לוֹ לְכוֹהֵן׃ בַּיָּמִים
 הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הָיִשׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃ וַיְהִי נֶעֱר מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה
 מִמִּשְׁפַּחַת יְהוּדָה וְהוּא לְוִי וְהוּא נָר שֵׁם׃ וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מִהָעִיר מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה
 לְנוֹר בְּאֶשֶׁר יִמְצָא וַיָּבֵא הֵר אַפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה לְעֹשֹׂת דְּרָכּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה
 מֶאָן תֵּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְוִי אֲנֹכִי מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאֲנֹכִי הָיִלֶךְ לְנוֹר בְּאֶשֶׁר
 אִמְצָא׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה שְׁבֵה עִמָּדִי וְהָיָה לִי לֵאב וּלְכוֹהֵן וְאֲנֹכִי אֶתֵּן לְךָ עֹשֶׂרֶת
 כֶּסֶף לַיָּמִים וְעֹרֶךְ בְּנָדִים וּמַחְתָּךְ׃׃ וַיֹּוֹל הַלְוִי לְשִׁבַת אֶת הָאִישׁ וַיְהִי הַנֶּעֱר לוֹ
 כְּאֶחָד מִבְּנָיו׃ וַיִּסְלַא מִיכָה אֶת יָד הַלְוִי וַיְהִי לוֹ הַנֶּעֱר לְכוֹהֵן וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה׃
 וַיֹּאמֶר מִיכָה עֵתָה יָדַעְתִּי כִּי יִיטִיב יְהוֹה לִי כִּי הָיָה לִי הַלְוִי לְכוֹהֵן׃ בַּיָּמִים הָהֵם
 אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל
 18, א
 וּבַיָּמִים הָהֵם שָׁבַט הַרְנִי מִקָּשׁ לוֹ נַחֲלָה לְשִׁבַת כִּי לֹא נִפְלְאָה לוֹ עַד הַיּוֹם
 הַהוּא בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה׃ וַיִּשְׁלַחוּ בְנֵי דָן מִמִּשְׁפַּחַתָּם חֲמֹשֶׁה אַנְשִׁים
 מִקְצוֹתָם אַנְשִׁים בְּנֵי חִילִי מִצְרַעָה וּמֵאָשָׁתָאֵל לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ וּלְחַקְרָה וַיֹּאמְרוּ
 אֵלֵיהֶם לְכוּ חַקְרוּ אֶת הָאָרֶץ וַיָּבֵאוּ הֵר אַפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה וַיִּלְוּנוּ שֵׁם׃ הֵמָּה עַם
 בֵּית מִיכָה וְחֵמָה הַבִּירוֹ אֶת קוֹל הַנֶּעֱר הַלְוִי וַיִּסְרוּ שֵׁם וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי הַבִּיאֲךָ
 הַלֵּם וּמָה אַתָּה עוֹשֶׂה בּוֹה וּמָה לְךָ פֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם כּוֹה וְכֹהֵת עֲשֵׂה לִי מִיכָה
 וַיִּשְׁבְּרֵנִי וְהָיָה לוֹ לְכוֹהֵן׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׂאֵל נָא בְּאֱלֹהִים וְנִרְעָה הֵיִתְיַצֵּלְתָּ דְרַכְנוּ
 אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הַיּוֹלְכִים עִלְיָךְ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכּוֹהֵן לְכוּ לְשִׁלוֹם נִכַח יְהוֹה דְּרַכְבְּכֶם
 אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהֶם׃ וַיֵּלְכוּ חֲמֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֵאוּ לְיֹשֵׁה וַיִּרְאוּ אֶת הָעַם אֲשֶׁר בַּקְרֶבֶה
 וַיִּשְׁבַּת לְקָטָח כְּמִשְׁפַּט צִיּוֹנִים שׁוֹקֵט וּבִיטָח וַאֲיִן מַחְסוֹר׃ כֹּלֵּ דְבַר אֱלֹהִים
 יִבְאָרֵן׃... וְרַחֲזוּקִים הֵמָּה מִצִּיּוֹנִים וְדָבַר אֵין לָהֶם עִם אָדָם׃ וַיָּבֵאוּ אֶל אַחִיהֶם
 צְרַעָה וּמֵאָשָׁתָאֵל וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אַחֵיהֶם מָה אַתֶּם יֹשְׁבִימ׃ וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ-וּ נְעַלְהָ
 עִלְיָהֶם כִּי רְאִינוּ אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד וְאַתֶּם מַחְשִׂים אֶל תַּעֲצָלוֹ לְלַכַּת
 לְבוֹא לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ׃ כִּבְיָאֲכֶם תִּבְאוּ אֶל עַם בִּיטָח וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדִים כִּי
 נִתְנָה אֱלֹהִים בְּיַדְכֶם מְקוֹם אֲשֶׁר אֵין שֵׁם מַחְסוֹר כֹּל דְּבַר אֲשֶׁר בְּאָרֶץ׃
 וַיִּסְעוּ מִשָּׁם מִמִּשְׁפַּחַת הַרְנִי מִצְרַעָה וּמֵאָשָׁתָאֵל שֵׁשׁ מְאוֹת אִישׁ חַנּוּר כְּלִי
 מַלְחָמָה׃ וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בַקְרִית יַעֲרִים בִּיהוּדָה עַל כֵּן קְרָאוּ לְמָקוֹם הַהוּא מַחְנֵה דָן
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קְרִית יַעֲרִים׃ וַיַּעֲבְרוּ מִשָּׁם הֵר אַפְרַיִם וַיָּבֵאוּ עַד בֵּית
 מִיכָה׃ וַיַּעֲנוּ חֲמֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַיּוֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ-וַיֹּאמְרוּ אֶל אַחֵיהֶם
 הַיּוֹדְעַתֶּם כִּי יֵשׁ בְּבֵתִים הָאֵלֶּה אֲפֹד וְתַרְפִּים וּפֶסֶל וּמִסְכָּה וְעֵתָה רַעְוּ מָה תַּעֲשׂוּ׃
 וַיִּסְרוּ שִׁמָּה וַיָּבֵאוּ אֶל בֵּית הַנֶּעֱר הַלְוִי בֵּית מִיכָה וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ לְשִׁלוֹם׃ וַיִּשֶׁשׁ מְאוֹת
 הָאִישׁ-הַחַנּוּרִים כְּלִי מַלְחָמָתָם נֹצְבִים פֶּתַח הַשַּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי דָן׃ וַיַּעֲלוּ חֲמֹשֶׁת
 הָאֲנָשִׁים הַיּוֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ בָּאוּ שִׁמָּה לַקְחוּ אֶת הַפֶּסֶל וְאֶת הָאֲפֹד וְאֶת
 הַתַּרְפִּים וְאֶת הַמִּסְכָּה וְהַכּוֹהֵן נָצַב פֶּתַח הַשַּׁעַר וַיִּשֶׁשׁ מְאוֹת הָאִישׁ הַחַנּוּר כְּלִי
 הַמַּלְחָמָה׃ וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה וַיִּקְחוּ אֶת פֶּסֶל הָאֲפֹד וְאֶת הַתַּרְפִּים וְאֶת הַמִּסְכָּה
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הַכּוֹהֵן מָה אַתֶּם עוֹשִׂים׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ הִקְרֵשׁ שִׁים יָדְךָ עַל פִּיךָ
 וְלֶךְ עִמָּנוּ וְהָיָה לָנוּ לֵאב וּלְכוֹהֵן הַטּוֹב הַיּוֹתֵךְ כּוֹהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד אוֹ הַיּוֹתֵךְ
 כּוֹהֵן לְשִׁבְטֵי וּלְמִשְׁפַּחַת בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּיטֵב לָב הַכּוֹהֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֲפֹד וְאֶת
 הַתַּרְפִּים וְאֶת הַפֶּסֶל וַיָּבֵא בַקְרֶב הָעַם׃ וַיִּפְּנוּ וַיֵּלְכוּ וַיִּשְׁמוּ אֶת הַטֶּף וְאֶת הַמִּקְנֵה
 וְאֶת הַכְּבוֹדָה לַפְּנִיהֶם׃ הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵתִים אֲשֶׁר
 עִם בֵּית מִיכָה נֹזְעָקוּ וַיִּדְבִּיקוּ אֶת בְּנֵי דָן׃ וַיִּקְרָאוּ אֶל בְּנֵי דָן וַיִּסְבּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ

- 16 בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק את הזתרים כאשר ינתק פתלי
 1 הנערת בהריחו אש ולא נודע בחו: ותאמר דלילה אל שמשון הנה התלת בי
 11 ותדבר אלי כובים עתה הגידה נא לי במה פאסר: ויאמר אליה אם אסור
 יאסרוני בעבתים חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד
 12 האדם: ותקח דלילה עבתים חדשים ותאקרהו בהם ותאמר אליו פלשתים עליך
 13 שמשון והאורב יושב בחדר וינתקם מעל זרועותיו כחוט: ותאמר דלילה
 אל שמשון עד הנה התלת בי ותדבר אלי כובים הגידה לי במה פאסר ויאמר
 אליה אם תארני את שבע מחלפות ראשי עם המסכת ותקעת בידך וחליתי
 14 והייתי כאחד האדם: ויהי בשבכו ותקח דלילה את שבע מחלפות ראשו ותארנ
 עם המסכת ותתקע בידך ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וייקן משנתו
 10 ויסע את הארג ואת המסכת: ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך אין אתי
 16 זה שלש פעמים התלת בי ולא הגדת לי במה בהך גדול: ויהי כי הציקה לו
 17 בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות: ויגד לה את כל לבו ויאמר לה
 מורה לא עלה על ראשי כי גזיר אלהים אני מבטן אפי אם גלחתי וסר ממני
 18 כחי וחליתי והייתי ככל האדם: וימרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח
 15 ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לך את כל לבו ויעלו אליה
 19 סרני פלשתים ויעלו הכסף בידם: ותישנהו על ברכיה ותקרא לאיש ויגלח את
 2 שבע מחלפות ראשו ויחל ליענות: ויסר בחו מעליו: ותאמר פלשתים עליך
 שמשון וייקן משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם ואגער והוא לא ידע כי יהיה סר
 21 מעליו: ויאחזהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו ויאסרוהו בנגחשתים
 20 ויהי סוחר בבית האסורים: ויחל שער ראשו לצמת כאשר גלח:
 22 וסרני פלשתים נאספו לזבח זבח גדול לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו נתן
 23 אלהינו בידנו את שמשון אויבנו: ויראו אותו העם ויהללו את אלהיהם כי
 אמרו נתן אלהינו בידנו את אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את חללינו:
 24 בה ויהי כי טוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו ויקראו לשמשון מבית
 25 האסורים וישחק לפניהם ויעמידו אותו בין העמודים: ויאמר שמשון אל הנער
 26 המחזיק בידו הניחה אותי והמשיני את העמודים אשר הבית נכון עליהם
 27 ואשען עליהם: והבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרני פלשתים ועל הגג
 28 כשליש אלפים איש ואשה הרגאים בשתיק שמשון: ויקרא שמשון אל יהוה
 ויאמר אדני יהוה זכרני נא ותוקני נא אך הפעם אלהים ואנקמה נקם אחת
 29 משתי עיני מפלשתים: וילבת שמשון את שני עמודי התוך אשר הבית נכון
 30 ל עליהם ויסמך עליהם אחד בימינו ואחד בשמאלו: ויאמר שמשון תמות נפשי עם
 פלשתים ויט בכת ויפל הבית על הסרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המתים
 31 אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: וירדו אהיו וכל בית אביו
 35 וישאו אותו ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשקהיל בקבר מנוח אביו והוא
 שפט את ישראל עשרים שנה:

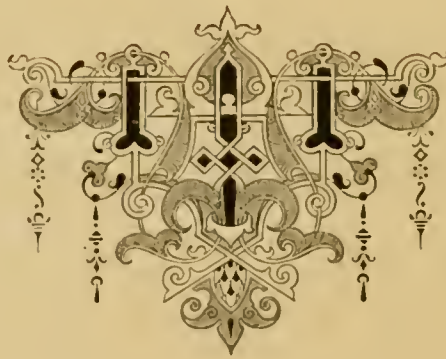
- 17,2א,א ויהי איש מהר אפרים ושמו מיכה: ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר
 40 לקח לך ואת אלית וגם אמרת באוני הַקְדֵשׁ הקדשתי את הכסף ליהוה מירי
 3בא לבידה לעשות פסל ומסכה הנה הכסף אתי אני לקחתיו ועתה אשיבנו לך:
 3בב,2ב ותאמר אמו ברוך בני ליהוה: וישב את הכסף לאמו ותקח אמו מאתים כסף
 4.2ב

- 19 ופילגשו אוציאה נא א-ת-הן וענו א-ת-הן ועשו להן הטוב בעיניכם ולאיש
 הזה לא תעשו דבר הנקלה הזאת; ולא אבו האנשים לשמע לו ויחזק האיש כה
 בפילגשו ויוצא אליהם החוץ וידעו אותה ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר
 וישלחוהּ יבעלות השחר; ותבא האשה לפנות הבקר ותפל פתח בית האיש אשר
 5 אדיניה שם עד האור; ויקם אדיניה בבקר ויפתח דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו
 והנה האשה פילגשו נופלת פתח הבית וידיה על הסף; ויאמר אליה קומי
 ונלכה ואין עיניה ויקחה על החמור ויקם האיש וילך למקומו; ויבא אל ביתו
 29 ויקח את המאכלת ויחזק בפילגשו וינתחה לעצמה לשנים עשר נתחים וישלחה
 ככל נכול ישראל; ויצו האנשים אשר שלח לאמר כה תאמרו לכל איש ישראל
 10 הנהיתה כדבר הזה למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד היום הזה- [שימו
 לכם עליה עצה- והפרו] והיה כל הרואה ואמר לא נהיתה ולא נראתה כזאת
 למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד היום הזה: []
- 20,א ויצאו כל בני ישראל ותקהל העדה כאיש אחד למקן ועד באר שבע וארץ
 15 הנלעד אל יהוה המצפה; ויתיצבו פנות כל העם וי-כל שבטי ישראל בקהל עם
 האלהים ארבע מאות אלף איש רגלי שולף חרב; וישמעו בני בגימן כי עלו
 בני ישראל המצפה; ויאמרו בני ישראל דברו איכה נהיתה הרעה הזאת ויען
 האיש הלוי איש האשה הנרצחה ויאמר הנקעתה אשר לבגימן באתי אני ופילגשי
 ללון; ויקומו עלי בעלי הנבעה ויסבו עלי את הבית לילה אותי דמו להרג ואת
 20 פילגשי ענו ותמת; ואחז בפילגשי ואנתחה ואשלחה בכל שדה נחלת ישראל כי
 עשו נקלה בישראל; הנה כלכם בני ישראל הבו לכם דבר ועצה הלם; ויקם
 כל העם כאיש אחד לאמר לא נלך איש לאהלו ולא נמור איש לביתו; ועתה זה
 הדבר אשר נעשה לנבעה נעלה עליה בגורל; ולקחנו עשרה אנשים למאה לכל
 שבטי ישראל ומאה לאלף ואלף לרקבה לקחת צדה לעם לעשות לנבעת- בגימן
 25 ככל הנקלה אשר עשו- בישראל; ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד
 חברים; וישלחו שבטי ישראל אנשים בכל שבט- בגימן לאמר מה הרעה הזאת
 אשר נהיתה בכם; ועתה תנו את האנשים בני בליעל אשר בנבעה ונמיתם
 ונבערה- הרעה מישראל ולא אבו יבני- בנימן לשמע בקול אחיהם בני ישראל;
 10,14 ויאספו בני בגימן מן הערים הנבעתה לצאת למלחמה עם בני ישראל; ויתפקדו
 30 בני בגימן ביום ההוא מהערים עשרים וחמשה אלף איש שולף חרב לבד
 מיישבי הנבעה התפקדו שבע מאות איש בתור; וכל זה קוילע באבן אל
 השערה ולא יחטא; ואיש ישראל התפקדו לבד מבגימן ארבע מאות אלף איש
 17 שולף חרב כל זה איש מלחמה; ויקומו ויעלו ביתאל וישאלו באלהים ויאמרו
 18 בני ישראל מי יעלה לנו בתחלה למלחמה עם בני בגימן ויאמר יהוה יהודה
 19,19 יעלה בתחלה; ויקומו בני ישראל בבקר ויחנו על הנבעה; ויצא איש ישראל
 21 למלחמה עם בנימן ויערכו אתם איש ישראל מלחמה אל הנבעה; ויצאו בני
 בנימן מן הנבעה וישחיתו בישראל ביום ההוא שנים ועשרים אלף איש ארצה;
 22 ויתחזק איש ישראל ויאספו לערך מלחמה במקום אשר ערכו שם ביום
 הראשון; ויעלו בני ישראל ביתאל ויבכו לפני יהוה עד הערב וישאלו ביהוה
 23 לאמר האוסף לנשת למלחמה עם בני בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו; ויקרבו
 40 בני ישראל אל בני בנימן ביום השני; ויצא בנימן לקראתם מן הנבעה ביום
 השני וישחיתו בבני ישראל עוד ששנת עשר אלף איש ארצה כל אלה שולפי

18,24 למיכה מה לך כי נועקת: ויאמר את אלהי אשר עשיתי לקחתם ואת הכויהקן
 בה ותלכו ומה לי עוד ומה זה תאמרו אלי מה לך: ויאמרו אליו בני דן אל תשמע
 26 קולך עמנו פן יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספתה נפשך ונפש ביתך: וילכו
 27 בני דן לדרכם וירא מיכה כי חזקים המה ממנו ויפן וישב אל ביתו: והמה לקחו
 5 את הפסל אשר עשה מיכה ואת הכויהקן אשר לו ויבאו על ליש על עם
 28 שויקם ובוזסח ויפן אותם לפי הרב ואת העיר שרפו באש: ואין מציל כי רחוקה
 היא מצידון ודבר אין להם עם אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו את
 29 העיר וישבו בה: ויקראו שם העיר דן בשם דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם
 ל ליש שם העיר לראשונה: ויקמו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן נרשם בן
 31 ים-שמה הוא ובניו היו כוהנים לשבט הדני עד יום נלות הארץ: וישמו להם
 10 את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה:

19,א ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי נר בירכתי הר אפרים
 2 ויקח לו אשה פילגש מכית לחם יהודה: ותזעף- עליו פילגשו ותלך מאתו אל
 3 בית אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ארבעה חדשים: ויקם אישה וילך
 4 אחריה לרבו על לבה להשיבה ונערו עמו וצמד חמורים ויב-א- בית אביה
 5 ויראהו אבי הנערה וישמה לקראתו: ויחזק בו חותנו אבי הנערה וישב אתו
 6 שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם: ויהי ביום הרביעי וישכמו בפקד ויקם
 7 ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם ואחר תלכו: וישבו ויאכלו
 8 שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולן וייטב לבך: ויקם
 9 האיש ללכת ויפצר בו חותנו וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי ללכת
 10 ויאמר אבי הנערה סעד נא לבכך ויתמהמהו עד נמות היום ויאכלו שניהם:
 11 ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חותנו אבי הנערה הנה נא
 12 י-ג-ה היום לער-ב 4-3-1 לין 2 נא 7 פה <עוד> 5 היום וייטב לבכך והשכמתם מחר
 25 לדרככם והלכת לאהלך: ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס
 11 היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופילגשו עמו: הם עם יבוס והיום י-ר-ד
 12 מאד ויאמר הנער אל אדניו לכה נא ונסורה אל עיר היבوسی הזאת ונלן בה:
 13 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרים אשר לא מבני ישראל היתה ועברנו
 30 עד גבעה: ויאמר לנערו לכה ונקרבה באחת המקומות ולנו בנבעה או כרמה:
 14 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן: ויכירו שם לבוא
 16 ללון בנבעה ויבא וישב ברחוב העיר ואין איש מאסף אותם הביתה ללון:
 17 והנה איש זקן בא מן מעשהו מן השדה בערב והאיש מחר אפרים והוא נר
 18 בנבעה ואנשי המקום בני ימיני: וישא עיניו וירא את האיש האורח ברחוב
 19 העיר ויאמר האיש הזקן אנה תלך ומאין תבוא: ויאמר אליו עובדים אנחנו
 35 מבית לחם יהודה עד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית לחם יהודה
 19 וא-ל- בית- אני הילך ואין איש מאסף אתי הביתה: וגם תבן גם מספוא יש
 לחמורינו וגם לחם ויין יש לי ולאמתך ולנער עם עבד-ך אין מחסור כל דבר:
 20 ויאמר האיש הזקן שלום לך רק כל מחסורך עלי רק ברחוב אל תלן:
 22,21 ויביאהו לביתו ויב-ל לחמורים וירחצו רגליהם ויאכלו וישתו: המה מיטיבים את
 לבם והנה אנשי העיר אנשים בני בליעל נסכו את הבית מתקפקים על הדלת
 ויאמרו אל האיש בעל הבית הזקן לאמר הוצא את האיש אשר בא אל ביתך
 23 ונדענו: ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם אל אחי אל תרעו נא אחרי
 24 אשר בא האיש הזה אל ביתי אל תעשו את הנבלה הזאת: הנה בתי הכתולה

- זוה הרבר אשר העשו כל זכר וכל אשה יידעת משכב זכר תחרימו: וימצאו 21,12.11
 מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב זכר
 ויביאו א-ת-הן- אל המחנה שלה אשר בארץ כנען: וישלחו כל העדה וידברו אל
 בני בנימן אשר בסלע יהרמון ויקראו להם שלום: וישב בנימן בעת ההיא ויקמו
 להם הנשים אשר היו מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן: והעם נקם לבנימן 5
 כי עשה יהוה פרוץ בשכטי ישראל: ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים
 לנשים כי נשמדה מבנימן אשה: ויאמרו א-ת-הן- פליטה לבנימן ולא
 ימחה שבת מישראל: ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו בני
 ישראל לאמר ארור גויתן אשה לבנימן: ויאמרו הנה חנן יהוה בשלהי מימים 19
 ימימה אשר מצפונה לביתאל מורחי השמש למסלה העיילה מביתאל שכמה 10
 ומננב לצבונה: ויצוה את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: וראיתם 21.5
 והנה אם יצאו בנות שלהי לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם
 איש אשתו מבנות שלהי והלכתם ארץ בנימן: והיה כי יבאו אבותיך או
 אחיך לר-יב אלינו ואמרנו אליהם הנו- א-ת-הן- כי לא לקחו איש אשתו
 במלחמה כי ל- אתם נתתם להם כ- עתה תאשמו: ויעשו כן בני בנימן וישאו 15
 נשים למספרם מן המחללות אשר גזלו וילכו וישבו אל נחלתם ויבנו את הערים
 וישבו בהם: ויהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו 24
 משם איש לנחלתו: בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: 25

- 20,26 חרב: ויעלו כל בני ישראל ויבאו ביתאל ויבנו וישבו שם לפני יהוה ויצומו
 27 ביום ההוא עד הערב ויעלו עלות ושלמים לפני יהוה: וישאלו בני ישראל ביהוה
 28 ושם ארון ברית האלהים בימים ההם: ופינחס בן אֶלְעָזָר בן אהרן עומד לפניו
 בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם בני בנימן אחי אם אתדל
 29 ויאמר יהוה עלו כי מחר אהגנו בידך: וישם ישראל אורכים אל הנבעה סביב:
 5 ויעלו בני ישראל אל בני בנימן ביום השלישי ויערכו אל הנבעה כפעם בפעם:
 31 ויצאו בני בנימן לקראת העם ויתלו להבות מהעם חללים כפעם בפעם בשרה
 32 כשלישם איש בישראל: ויאמרו בני בנימן גנפים הם לפנינו כבראשונה ובני
 33 ישראל אמרו ננוסה ונתקנוהו מן העיר אל המסלות: וכל איש ישראל קמו ו
 34 ויערכו בכעל תמר ואורב ישראל מניה ממקומו ממערב-ב-ל-נבעה-ה: ויבאו
 10 מנגד לנבעה עשרת אלפים איש בתור מכל ישראל והמלחמה כבדה והם לא
 לה ידעו כי גוגעת עליהם הרעה: ונגף יהוה את בנימן לפני ישראל וישחיתו בני
 ישראל בבנימן ביום ההוא עשרים וחמשה אלף ומאה איש כל אלה שולפי
 36 חרב: ויראו בני בנימן כי גנפו ויתנו איש ישראל מקום לבנימן כי בטחו אל
 37 האורב אשר שמו אל הנבעה: והאורב התישו ויפשו אל הנבעה וימשך
 15 האורב ויך את כל העיר לפי חרב: והמועד היה לאיש ישראל עם האורב ו
 39 להעלותם משאת העץ מן העיר ויחפך איש ישראל במלחמה: ובנימן התל
 להבות חללים באיש ישראל כשלישם איש כי אמרו אך ננוף נגף הוא לפנינו
 40 כמלחמה הראשונה: והמשאת התלה לעלות מן העיר עמוד עשן ויפן בנימן אחריו
 41 והנה עלה כליל העיר השמימה: ואיש ישראל הפך ויבהל איש בנימן כי ראה
 20 כי ננעה עליו הרעה: ויפנו לפני איש ישראל אל דרך המדבר והמלחמה
 43 הדביקתה ואשר מהעיר משחיתים אותו בתוך: כתתו את בנימן ו-מנוחה
 44 עד נכח הנבעה ממורת שמש: ויפלו מבנימן ששנה עשר אלף איש את כל
 45 אלה אנשי חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון ויעלליהו במסלות חמשת
 46 אלפים איש וירביקו אחריו עד נביע: ויכו ממנו אלפים איש: והיו כל הנופלים
 25 מבנימן עשרים וחמשה אלף איש שולף חרב ביום ההוא את כל אלה אנשי
 47 חיל: ויפנו ויניסו המדברה אל סלע הרמון שש מאות איש וישבו בסלע הרמון
 48 ארבעה חדשים: ואיש ישראל שבו אל בני בנימן ויכום לפי חרב מעיר מתם
 עד בתמה עד כל הנמצא גם כל הערים הנמצאות שלחו באש:
 21,א ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה:
 30 ויבא העם ביתאל וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו כבי
 2 גדול: ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקד היום מישראל
 3 שכבט אחד: ויהי ממקרת וישכימו העם ויבנו שם מזבח ויעלו עלות ושלמים:
 4 ויאמרו בני ישראל מי אשר לא עלה בקהל מכל שבמי ישראל אל יהוה כי
 ה השבועה הגדולה היתה לאשר לא עלה אל יהוה המצפה לאמר מות יומת:
 35 וינחמו בני ישראל אל בנימן אחיו ויאמרו ננדע היום שכבט אחד מישראל: מה
 7.6 נעשה להם לנשים ואנחנו נשבוענו ביהוה לבלתי תת להם מבנותינו לנשים:
 8 ויאמרו מי אחד משבמי ישראל אשר לא עלה אל יהוה המצפה והנה
 9 לא בא איש אל המהנה מנכש נלעד אל הקהל: ויתפקד העם והנה אין שם
 י איש מיושבי יבש גלעד: וישלחו שם העדה שנים עשר אלף איש מבני החיל
 40 ויצוו אותם לאמר לכו והביתם את יושבי יבש גלעד לפי חרב והנשים והתף:

—

31 (8) הנתקי מן העיר

20,26 וכל העם

21,7 (2) לנותרים

31 (2) במסלות אשר אחת עולה ביתאל ואחת נבעה

ants to the other translation (\mathfrak{G}^V , *ed. Romana*); but it would be comparatively easy, if we possessed a few accurate collations of typical manuscripts, properly arranged.

None of these witnesses exhibits a pre-Hexaplar state of \mathfrak{G} ; all show in different ways and degrees the result of revision meant to bring \mathfrak{G} into closer conformity with \mathfrak{M} . In some the correction has generally supplanted the original rendering; in others the two stand side by side, with more or less stylistic accommodation. It is in the most systematically conflated recension that the most of the pre-Hexaplar translation has been preserved. In Judges this is \mathfrak{G}^{LP} , which the testimony of Theodoret proves to have been the recension current in Syria in the 5th cent., and which is doubtless of Syrian origin.

From the Greek translation represented by $\mathfrak{G}^{ACsHsSrLLpVn}$ are derived the Old Latin (\mathfrak{L} ; fragments only), the Ethiopic, edited by DILLMANN (\mathfrak{E}), and the Hexaplar Syriac, edited by RÖRDAM and by LAGARDE (\mathfrak{SH}); further the Armenian and the Slavic Versions, which are not used in the accompanying apparatus.

The other Ancient Versions, the Latin of St. Jerome in its Vulgate form (\mathfrak{J}), the Syriac (\mathfrak{S}), and the Jewish Aramaic Targum (\mathfrak{T}), are all based on the Palestinian Hebrew Standard Text of the 2d cent. A. D., as are also the new Greek translations of $\mathfrak{A}\Sigma\Theta$, and the revision of \mathfrak{G} after these, and in the main the translation found in \mathfrak{G}^{VEmN} . The pre-Hexaplar \mathfrak{G} alone represents a Hebrew text older than the official revision made in the school of R. Aqiba.

The text presented above, in accordance with the plan of the series, is the Masoretic Text, emended where it seemed necessary by the aid of Heb. MSS, the Ancient Versions, or critical conjecture. For the more difficult undertaking of an edition of the Hebrew Text as it was, say, in the 4th cent. B. C., a critical edition of \mathfrak{G} on sound philological principles is indispensable; such problems as it presents cannot be solved *ambulando*. In the Notes, however, the editor has indicated, in a considerable number of instances, what in his judgment was the earlier reading.

The critic of the Hebrew text of the Pentateuch and the Historical Books is confronted by peculiar difficulties arising from the composite character of the narrative. Many of the faults which he finds in his text are not due to the errors of transmission which alone fall within the province of textual criticism, but to the unskillful combination of different sources, to the efforts of a redactor to connect or harmonize his sources, or to subsequent editorial interference. The task of the textual critic is not to restore the text of the *sources*, nor even of some earlier state of the composite work, but only the form in which it left the hand of the last redactor. Cf. below, p. 50, l. 10; p. 62, l. 33.

In the present edition, the analysis, and the redactional changes which the higher criticism conjectures to have been made in the text, are explained in the Notes to the English Translation (1898), by which the Notes on the Hebrew Text are therefore to be supplemented. The exegetical grounds upon which emendations of the text by conjecture often rest will be found more fully set forth in the author's *Commentary on Judges* (1895).

The most glaring inconsistencies of the Masoretic orthography have also been emended in this edition; but without any attempt at strict consistency. The *î* of the inf. abs., the Qal active participle, and the fem. plur., is uniformly written *plene*; in other cases the prevailing spelling is made uniform. These departures from the Masoretic orthography are indicated by † .

The only systematic attempts to employ the Versions for the emendation of the Hebrew text of Judges are the dissertation of A. V. DOORNINCK, *Bijdrage tot de Tekstkritiek van Richteren i.-xvi.* (1879), and the *Emendationes* of GRAIZ,

—*— Critical Notes on Judges —*—

IN FORMING the present text, the following editions of **A** have been chiefly used: — JACOB KHAYYIM (Venice, 1525, 4 vols. fol., with the Masorah) in the reprint of 1547; VAN DER HOOGHT (Amsterdam and Utrecht, 1705, which has attained the character of a *textus receptus*); J. H. MICHAELIS (Halle, 1720); 5 RAPHAEL KHAYYIM (Mantua, 1742, with the critical commentary of NORZI, בנחה שׁ); BÄR (Leipzig, 1891), and GINSBURG (London, 1894); together with the Masorah as edited by JACOB KHAYYIM and by GINSBURG, and the *Masseoretisches Wörterbuch* of FRENSDORF (1876); also the various readings of Heb. MSS and early printed editions compiled by KENNICOTT (1776) and DE ROSSI 10 (vol. 2, 1785).

Of **Θ**, besides the fragments of **AΣΘ** collected by MONTAUCON and by FIELD, two translations have been preserved complete (see LAGARDE, *Septuaginta-Studien*, 1892). The younger of these is represented by the *Codex Vaticanus* 1209 (**Θ^V**); *Cod. Mus. Brit.* 20,002, collated by LAGARDE for cc. 1-5 (**Θ^{Im}**), and a considerable group 15 of minuscules (16.30.52.53.58.63.77.85.131.144.209.236.237 of HOLMES and PARSONS), to which the text printed in the *Catena Nicephori* (Leipzig, 1773) belongs (**Θ^N**). From this version is derived the Sahidic, fragments of which have been published by CIASCA (**Θ**).

The older Greek translation is contained in all the remaining MSS so far 20 as known. Among these are the following uncial codices: *Alexandrinus* (**Θ^A**), *Coislinianus* (**Θ^{Cs}** = X of H-P), *Basiliano-Vaticanus* (**Θ^{Bs}** = XI of H-P), *Sarravianus* (**Θ^{Sr}** = IV and V of H-P), and many minuscules.

Among the latter, three well-defined groups are easily separated, in two of which, at least, the character of recensions must be ascribed; *viz.* codd. 19.108.118 25 of H-P, whose text is exhibited by the Complutensian Polyglot, and has been edited by LAGARDE, 1883 (**Θ^L**); 54.59.75.82 of H-P, and the fragments of a Leipzig uncial palimpsest, inedited (**Θ^{Lp}**); 120.121 of H-P, represented by the Aldine edition, Venice, 1518 (**Θ^{Va}**). A fourth group, which stands intermediate between **Θ^{Lp}** and **Θ^L**, is not cited in our apparatus.* 30

A complete *stemma*, exhibiting the filiation of these MSS and recensions, cannot be made from the collations in H-P, in which the internal variations of the representatives of this version are exhibited (in inextricable confusion) as vari-

* For an attempt to distinguish the recensions of **Θ** in Jud. see FRITZSCHE, *Liber Judicum secundum LXX interpretes*, 1867.

- 1 tried to express (DOORN., BUDDE, GRÄTZ, KAUTZSCH); **Al** here and in Jos. 15, 18, ותשיהו. EWALD conj. ותשיהו she took him into the secret.
 שרה, with **UV** *al.*, also **Al** in Jos. 15, 18; **AlGAL** here שרה by dittography (STUDER, DOORN., KAUTZSCH, *al.*). The article is defended by EWALD.
 התצנח. The rare word is variously rendered by the Versions from the context; **G** ἀνεβόησεν, ἐγόγγυζεν, ἔκραξεν, &c., **I** *suspiravit*. GRÄTZ conj. התצעק (cf. *Temûrâ* 16^a). Others have surmised that **G** read or guessed ותצנח, or תצנח, [תצנח may mean to press, i. e. eindringen in 4, 21 and in ihn dringen (Lat. instare) in 1, 14; it may be identical with لحض to importune (في لحضه اذا التخ عليه في) (سؤاله). Transposition of liquids is not exceptional. — P. H.] 10
 (15) ברכה, so **Al** and the Versions; KROCHMAL and GRÄTZ conj. ברכה.
 ארצה הננב, as in Gen. 20, 1, to remove ambiguity; **Al** ארץ הננב, the ה might easily be lost before the following article (*haplography*).
 גלה, a sing. is required; **G** Jos. 15, 19 Γωλαθ, A Jud. Γολλαθ; **Al** גלה, which in Jos. has led to a false conformation of the adjectives. Canaanite names of places 15
 with fem. ending *-al* are frequent; see *c. g.* צפצפ v. 17, and 14, 1. [In גלה מים, where מים is supposed to be explanatory, the plur. is preferred by BU., *Comm.*]
 (16) ובני חתן משה עלה, so BU. (*R-S* 86, *Comm.*); **Al** ובני חתן משה עלו. The name of Moses' father-in-law is obviously required; **UVN** οἱ υἱοὶ Ἰωθαρ τοῦ Κεναΐτου; Joseph. 20
 Ἰωθάρου, Ἰζθάρου; **GLPStH** οἱ υἱοὶ ἰωβαβ κ.τ.έ. (**GA** ἰωαβ), *i. e.* חבב, Num. 10, 29 (J). The latter is supported by Jud. 4, 11, where the gloss חתן משה is derived from our passage. The sing. verbs in **Al** v. 16^b make it probable that
 ובני is a corruption of the proper name; it is possible, however, that we should read ובני חבב, and correct the verbs in 16^b instead of 16^a, in exact agreement with **GB** *al.* (KITTEL). E. MEYER (*ZAT* 1, 132. 137, n.) conj. ויקן חתן משה עלה, 25
 which is approved by KUENEN and BU. (*R-S*, p. 9; but cf. p. 86). STUDER conj. ובני חתן משה, and considers קני a gloss which displaced the proper name.
 את בני יהודה. **GALPvH** *al.* **SH** πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα, *i. e.* אל. The confusion of את and אל is abundantly attested in Heb. MSS and the old Versions. 30
 מרבר יהודה אשר בננב ערד **Al**, מרבר יהודה אשר בננב ערד, which is manifestly corrupt. E. MEY. cancels ערד as a misplaced marginal correction of צצפ, v. 17; but, even if this were otherwise acceptable, it does not remove the difficulty. The various recensions of **G** all have ἐπὶ καταβάσεως **Apad**, which would represent במורד ערד. DOORN., BU.
 (*R-S*), and KAUTZSCH adopt this reading; and for the rest, following **GAL** *al.* εἰς 35
 τὴν ἔρημον Ἰούδα τὴν οὖσαν ἐν τῷ νότῳ ἐπὶ καταβάσεως A., restore מרבר יהודה ערד
 ערד (ἐν τῷ νότῳ erroneous doublet in Heb.). But Ἰούδα does not belong to the genuine text of **G**; it is lacking in **GLPvH**, asterisked in **SH**, and stands in **UVN** in a different place (ἐν τῷ νότῳ Ἰούδα). [Cf. BU., *Comm.*] In our reconstruction it is supposed that אשר בננב is a gloss to **Apad** (so DOORN.), the intrusion of which in the wrong place occasioned other changes; במורד in the Heb. text which lay before the **G** translators was a transcriptional error for במרבר as in Jos. 8, 24. In **SH** the obelus stands before **חבב**, the corresponding metobelus is missing. RÖRDAM and LAG. would correct this to **חבב** — **חבב**, 45
חבב — whether rightly, is questionable. ZIEGLER had suspected that במורד was an erroneous doublet in בננב. Another possible reconstruction, following **UV** and assuming the opposite error, is מורד ערד אשר בננב יהודה. The text of the whole verse has suffered so greatly that it is impossible to feel much confidence in any of these attempts.
 וילך, so **AlGALSHHST**; **G** *rel.* **ST** וילך. 50
 את העמלקי. **Al** את העם; **GN** have the doublet μετὰ τοῦ λαοῦ Αμαληκ. HOLLENB., E. MEYER, KAUTZSCH, restore את העמלקי. BU. את העמלקי, which better accounts for the article in **Al**. GRÄTZ, rejecting this emendation, conjectures שפען את.

(1894); but many contributions to the correction of the text are scattered through the exegetical literature, in periodicals, and elsewhere.* I have not essayed the impossible task of recording all these, nor does it lie in the plan of the present series to do so; but I have thought it proper to note more fully the conjectures of earlier critics, such as HOUTIGANT (1753), DATHIE (1784), ZIEGLER (1791), and GEDDES (1797), who often anticipated corrections which are now generally accepted. The obvious emendations have been made over and over again, independently; claims of priority are nowhere more difficult to establish.

- 1 (5) ארני בוק. The name is attested here by א and all the Versions; ט has Αδωνι-
βεζεκ in Jos. 10, 1 ff. also, where א and the other Versions read ארני צדק. WELL-
HAUSEN infers that ארני בוק is in all places the true form of the name; ארני צדק
in Jos. 10 is a harmonistic differentiation, imitating מלכי צדק (King of Jerusalem) 15
in Gen. 14. But ארני בוק is a wholly anomalous formation (בוק, name of a
place), while ארני צדק is normal (צדק Σουκ, name of a god), and is supported
by the analogy of מלכי צדק. It seems more probable, therefore, that the latter
is the original form of the name, and that in Jud., by accident or design, it has
been changed to ארני בוק. Another variation is Αδωνιβεζεκ (Joseph., Steph. 20
Byz., Procop., 2 codd. of ט in Jos. 10, 1).
בבוק א ט^{56-59, 108}ε, probably by *homoteleuton*. The topographical difficulty (see
note on the Translation *ad loc.*)* gives room for the suspicion that there is an
error in this name also. An old commentator suggests that בוק is identical with
בצקת (Jos. 15, 39). Jos. 10, 10, 11 would rather lead us to think of עוקה. This 25
would be the scene, not of the battle, but of the capture of Adonizedec; note
וימצאו (ט^{VN} κατέλαβον, κατέλαβσαν, perhaps influenced by v. 6), and cf. Jos. 10, 17.
V. 5^a would be in place after v. 6^a, and a different theory of the composition of
vv. 4-6 would be necessary. — BUDDÉ (*R-S*) conjectures that in the original
context of J the words ran ארני בוק מלך ירושלם וילחמו בו וגו'. [If ארני בוק 30
be the original form of the name, בבוק must be struck out; if ארני צדק is right,
בבוק must remain; BU., *Comm.*]
ויכו את הננעני ואת הפרוי. DOORNINCK regards these words as a marginal gloss intended
to follow בידם in v. 4.
- (7) שבעים מלכים. Perhaps the source had שבעה (KITTEL). 35
- (11) ויעל, so ט^V *al.* (και ἀνέβησαν), and א with all Versions in Jos. 15, 15; א here וילך,
ט^{ALL} ε^{SH} ἐπορεύθησαν, conformed to the beginning of v. 10 (DOORN., HOLLENB.,
al.).
- قرية الكاتب, حموية معينا, قريه الكاتب.
ט^{VNC} καριασσωφαρ, S
- (13) ויסיחה, as the context seems to require, and the Versions in various ways have 40

—

* BUDDÉ's *Richter* (in MARTI's *Kurzer Hand-Commentar*, 1897), was published after the text of the present volume was in type and the manuscript of the Critical Notes was in the Editor's hands. I have therefore been able to take account of the valuable contributions which BUDDÉ has made in this work to the restoration of the text only in the form of supplementary notes. BUDDÉ's earlier work, *Richter und Samuel* (1890), in part previously published in ZAT ('87—'88), is distinguished when necessary as BU. (*R-S*); the more recent volume, as BU. (*Comm.*). — The emendations in KAUTZSCH's AT are cited, not in the name of the translator of Judges (KITTEL), but in that of the editor (KAUTZSCH), who assumes the responsibility for this apparatus (see *Zweites Vorwort*); though, doubtless, most of them were proposed or adopted by the translator.

** SCHICK (PEF, Qu. St. '98, pp. 20-23) would find the site of Bezek at *Kūfīn*, between Bethlehem and Hebron.

- I (30) נחלל, some codd. נחלל. Θ $\epsilon\nu\alpha\mu\mu\alpha\alpha$, $\Delta\omega\mu\alpha\nu\alpha$; ΑΣΘ Νααλαλ .
- (32) יושבי. \mathbb{M} codd. יושב; similarly in v. 33; cf. $\Theta\mathfrak{J}$ (GRÄTZ). — [At the end of the verse BU. (*Comm.*) restores להורישי בי לא יכל להורישי .]
- (33) V. 33^b is regarded by DOORN. as a gloss, dictated by national vanity; similarly 35^b.
- (34) האמרי, without variation here and in v. 35; also in Θ Jos. 19,48. As throughout this chapter the author uses the name *Canaanites* for the native population of the land, it is a natural surmise that in vv. 34,35 האמרי has supplanted an original הכנעני, perhaps through a working back of the error in v. 36.
- (35) בחר חרם. Some codd. חרם, as also in 8,13; Jos. 19,19. $\Theta\mathfrak{V}$ $\epsilon\nu\ \tau\tilde{\omega}\ \delta\tilde{\rho}\epsilon\iota\ \tau\tilde{\omega}\ \delta\sigma\tau\tilde{\rho}\alpha\text{-}\kappa\tilde{\omega}\delta\epsilon\iota$ (חרש), with the doublet $\epsilon\nu\ \tau\tilde{\omega}\ \mu\tilde{\rho}\sigma\iota\nu\tilde{\omega}\nu\iota$ (הרש); others $\tau\tilde{\omega}\ \mu\tilde{\rho}\sigma\iota\nu\tilde{\omega}\nu\omicron\varsigma$, or $\tau\tilde{\omega}\ \delta\tilde{\rho}\mu\tilde{\omega}\nu\omicron\varsigma$ (חרש).
 \mathbb{M} והכבר יר בית יוסף; Θ (SII *sub obel.*) adds $\epsilon\pi\iota\ \tau\tilde{\omega}\nu\ \text{Αμορραϊον}$, which may be genuine (BU.); Jos. 19,47 $\epsilon\pi\prime\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\alpha}\upsilon\varsigma$ (K1.).
 15
 ויהיו למם למס, as in v. 33, with $\Theta\mathfrak{VN}$ *al.* \mathfrak{J} ; $\mathbb{M}\Theta\text{AL}$ למם למס.
- (36) \mathbb{M} וגבול האמרי ממעלה עקרבים מהסלע ומעלה ומעלה. $\Theta\text{ALLPESH}$ (δ 'Ιδουμαίος *sub obel.*) $\tau\tilde{\omega}\ \delta\tilde{\rho}\iota\omega\tau\tilde{\omega}\ \text{Αμορραϊου}\ \delta$ 'Ιδουμαίος; a doublet in which the true and the false reading are combined, as often. The restoration of הארמי was suggested by HOLLENB., and is adopted by BU., K1., and KAU. HOLLENB. himself preferred 20 to follow Θ^A *al.* more closely, and read האמרי הארמי וגבול. הסלע \mathbb{M} מהסלע, but the *terminus ad quem* is required; the σ of \mathbb{M} is dittogram of the final σ in עקרבים. ΘALPE $\epsilon\pi\iota\ \tau\tilde{\eta}\varsigma\ \pi\acute{\epsilon}\tau\tilde{\rho}\alpha\varsigma$, correction of $\acute{\alpha}\pi\tilde{\omega}$ suggested by the context.
- 25
- 2 (1) אל ביהא, \mathbb{M} אל הבכים (v. 5); Θ , with substantial unanimity, $\epsilon\pi\iota\ \tau\tilde{\omega}\nu\ \kappa\lambda\alpha\upsilon\theta\mu\tilde{\omega}\nu\alpha$ $\kappa\alpha\iota\ \epsilon\pi\iota\ \text{Βαιθηλ}\ \kappa\alpha\iota\ \epsilon\pi\iota\ \tau\tilde{\omega}\nu\ \omicron\iota\kappa\omicron\nu\ \text{Ισραηλ}$; in SII the critical signs are confused, but were no doubt meant to athetize all after $\kappa\lambda\alpha\upsilon\theta\mu\tilde{\omega}\nu\alpha$. GEDDES inserts אל ביה ישראל. ZIEGLER rightly saw that אל הבכים was an interpolation from v. 5; $\epsilon\pi\iota\ \tau\tilde{\omega}\nu\ \omicron\iota\kappa\omicron\nu$ l. an erroneous doublet or gloss to the preceding words (cf. Θ in 30 1,23). WELLH. therefore restores: ויעל שלאך יהוה מן הנלגל אל ביהא: BU., K1., and GRÄTZ, on the contrary, think that אל ביה ישראל is genuine (omitted by *homoteleuton*); BU. further suspects that אל ביה ישראל is an editorial correction of בית יוסף; if this were to be adopted, we should prefer to emend further, את בית יוסף, as in 1,22.
- 35
 ואעלה, \mathbb{M} אעלה. The future is impossible in the context (cf. the following ואביא); a clause has been accidentally omitted; the פסקא is perhaps evidence that a lacuna was recognized by the Masoretic editors, as it was by the translators of $\Theta\mathfrak{VN}$ ($\tau\tilde{\alpha}\delta\epsilon\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\epsilon\iota\ \text{Κύριος}$) δ . STUDER (*alt.* העליתי) and BERTHEAU supply אמרתה; BÖTTCHER conjectures נאמר בכם, or בחרתי בכם, or אמר אעלה, cf. Ex. 40 3,16f.; Gen. 50,24; DOORN. adopts this, only putting for the last two words נאעלה [so also BU., *Comm.*], which gives an unimpeachable sentence and sense. Θ^A *al.* $\text{Κύριος}\ \acute{\alpha}\nu\epsilon\beta\acute{\iota}\beta\alpha\sigma\epsilon\nu\ \dots\ \epsilon\iota\sigma\acute{\eta}\gamma\alpha\gamma\epsilon\nu\ \dots\ \psi\mu\omicron\sigma\epsilon\nu\ \dots\ \epsilon\iota\pi\epsilon\nu$, cf. Θ 6,16.
- (2) Θ has a considerably longer text: $\kappa\alpha\iota\ \upsilon\mu\epsilon\iota\varsigma\ \omicron\upsilon\ \delta\iota\alpha\theta\eta\sigma\epsilon\sigma\theta\epsilon\ \delta\iota\alpha\theta\eta\kappa\eta\nu\ \tau\tilde{\omega}\varsigma\ \epsilon\gamma\kappa\alpha\text{-}\theta\eta\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota\varsigma\ \epsilon\iota\varsigma\ \tau\tilde{\eta}\nu\ \gamma\eta\nu\ \tau\tilde{\alpha}\upsilon\tau\eta\nu$, $\omicron\upsilon\delta\acute{\epsilon}\ \tau\tilde{\omega}\varsigma\ \theta\epsilon\omicron\iota\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\iota}\omega\nu\ \omicron\upsilon\ \mu\eta\ \pi\tilde{\rho}\sigma\kappa\upsilon\nu\acute{\eta}\sigma\eta\tau\epsilon$, $\acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{\alpha}\ \tau\tilde{\alpha}\ \gamma\lambda\upsilon\pi\tau\tilde{\alpha}\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\omega}\nu\ \sigma\upsilon\nu\tau\tilde{\rho}\acute{\iota}\psi\alpha\tau\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \tau\tilde{\alpha}\ \theta\upsilon\sigma\iota\alpha\sigma\tau\eta\eta\tilde{\rho}\iota\alpha\ \alpha\upsilon\tau\tilde{\omega}\nu\ \kappa\alpha\tau\alpha\sigma\kappa\acute{\alpha}\psi\alpha\tau\epsilon$ ($\Theta\mathfrak{L}$, so in substance the rest; SII $\omicron\upsilon\delta\acute{\epsilon}\ \dots\ \sigma\upsilon\nu\tau\tilde{\rho}\acute{\iota}\psi\alpha\tau\epsilon$ *sub obel.*). GEDDES, DOORN., and BU. think that this is the original text; \mathbb{M} has been abridged or mutilated. Quite as probably Θ is the result of amplification (in Greek or Heb.) from the parallels in Ex. 34,12,13; 23,24,32; Deut. 7,2-5,25, &c. [Before טובותיהם in \mathbb{M} we should 50 doubtless have in good Heb. כי rather, as BU. suggests; whether the author of this patchwork of reminiscences must have written כי is not so clear.]
- (3) $\mathbb{M}\Theta\mathfrak{VN}^m$ לא אנרש אותם; Θ *rel.* CCESII (*sub obel.*), with variations not affecting the

- I (17) E. MEY. regards צפת as a transcriptional error for ערר, the correction of which found its way into v. 16; see above, p. 25, l. 32.
- (18) מ וילכד יהודה. Θ harmonizing, οὐκ ἐκληρονόμησεν, which is preferred by J. D. MICHAELIS, and adopted by ZIEGLER, GEDDES, DOORN., GRÄTZ; DOORN. explains וילכד as a transcriptional error for ולא לכד. Joseph., mediating, *they took Ashkelon and Ashdod, but were not able to take Gaza and Ekron* (*Ant.* v, 2, 4; *cf.* v, 3, 1). At the end of the verse Θ adds καὶ (*var.* οὐδὲ) τῆν Ἀζωτον καὶ (οὐδὲ) τὰ περισπόρια αὐτῆς (Θ LP δ ρια). The rendering περισπόρια, instead of δ ριον or δ ρια as in the preceding instances, betrays a different hand, and makes it probable that the gloss is of relatively late date (DOORN.). *Cf.* Josephus cited above (l. 6). 10
- (19) לא יכל להוריש, with HOUB., STU., *al.*, *cf.* Θ 3C, *Jos.* 15, 63; 17, 12; מ לא להוריש. The verb יכל was canceled by a redactor or scribe in conformity to the theory that not inability but unwillingness prevented the expulsion of the Canaanites; *cf.* v. 21. \S לא יכל להוריש, *cf.* v. 27 &c. 15
- Θ (with or without the doublet καὶ ἄρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς, *cf.* 3) δ τι Πηγαβ διεστείλατο αὐτοῖς; *cf.* Θ LP in 4, 3.
- (20) כאשר רבר משה. *Jos.* 15, 13 ליהושע יהושע; אל פי יהוה ליהושע; *cf.* Θ .
- (21) מ וישב. *Al* codd. וישבי, a Q^{re} of the Oriental schools. 20
לא הוריש. *Jos.* 15, 63 להוריש. . . . לא יכלו, doubtless the original text of J, as in v. 19 above. *Benjamin* (*Jos.*), not *Judah* (*Jud.*), is also original.
- (22) מ ויעלו בית יוסף, Θ οἱ υἱοὶ Ἰωσῆφ, *Al* codd. בני יוסף; adopted by DOORN., BERTHEAU, KI.; see also on v. 23. The change is not grammatically necessary, and the variation of Θ is of little significance, *cf.* *Jos.* 17, 17; 18, 5. 25
ביהאל, one word. So BÄR (see his note on *Gen.* 12, 8); according to GINSB. this is the orthography of the Oriental Jews.
- Al* ויהוה עמם; Θ ALLP καὶ ἰουδας μετ' αὐτῶν. BU. and KI. conjecture that the author (J) wrote ויהושע עמם; this was first altered to יהודה, and this again to יהוה. BU., *Comm.*, argues that Joshua must have been named in this connection. The present text may, however, be the result of abridgment (*cf.* v. 19); יהוה יהודה is an easy error, *cf.* 2 S 1, 12, *Al* and Θ . 30
- (23) מ ויהיו בית יוסף בביתאל. The text is not exempt from suspicion; in *Num.* 13, 14, where the verb frequently occurs, it is found in Qal, with the accusative, and we should accordingly expect here ביהאל. . . . ויהיו (*cf.* Θ VN καὶ κατεσέβησαντο Βαιθηλ). SCHARFENBERG and STADE conjecture ויעזרו, which would probably be construed with על rather than ב (*cf.* however 2 *Sam.* 20, 15). Θ , in all recensions, has beside, or instead of, this verb, καὶ παρενέβαλον, *i. e.* ויהנו; *cf.* Joseph. *Ant.* v, 2, 6. For בית יוסף Θ ALVⁿ *al.* have οἶκος Ἰσραηλ, Θ LP υἱοὶ Ἰσραηλ, Θ VN *vac.*; *Al* codd., DOORN., *al.*, בני יוסף, as in v. 22. The subject is superfluous after v. 22, and perhaps came in only by accident; *cf.* Θ in 2, 1. 35
- (24) ויאפרו לו. BU. (*Comm.*) suspects that before these words ויאפרו or ויאפרו may have fallen out. 40
- (27) *Jos.* 17, 12 להוריש. . . . לא יכלו; see on v. 19 above.
את בית שאן וגו'. There is some lack of uniformity in this verse, ישבי being inserted before the last three names but not before the first two; which may suggest the suspicion that the text has been glossed. 45
ישבי Q^{re}, as elsewhere in this verse and chapter; so many codd. in the text.
דאר, as in *Jos.* 17, 11 (*cf.* 21, 32); 1 *Kings* 4, 11; *cf.* ψ עין דאר 83, 11; so *Al* codd. here, against the Masorah. The orthography is confirmed by Phœnician (CIS i, 1, 3, l. 19), Assyrian, and Egyptian inscriptions. *Al* here and in three other places דור. 50
- (29) מ וישב הנגעני בקרב בניזן; Θ + καὶ ἐγένετο (αὐτῶ) εἰς φόρον, adopted by GEDDES. *Jos.* 16, 10 ויהי לכם עובר הזה היום ער אפרים בקרב אפרים; the redactor of *Jud.* appears to have abridged his source (BU).

- 2 (23) ΘV και ἀφῆσει, Θ *rel.* ἀφῆκε.
 ביר יהושע Ω . It is possible that יהושע has been substituted for an original ישראל (DOORN.); the alternative is to regard the whole clause as a gloss.
- 3 (1) Ω אשר הניח יהוה Ω ; Θ *GALLP al.* Σ ἠΐθησοῦς, conformation to v. 21. 5
 כל מלחמות; Θ *AVZ* \wedge ; Ω is supported by Θ *BsLLpNVaQSH*, as well as by Σ Θ .
- (2) למען דעת דרות בני ישראל ללקדם מלחמה Ω ; למען דעת בני ישראל מלחמה, regarding דעות as corrupt doublet to דעת (so GRÄTZ), and ללמדה as a gloss; for the construction *cf.* Jos. 4, 24; so MOORE, *Comm.*, BU., *Comm.* EWALD thinks it possible to retain Ω by merely reading 10
 לקדם (Qal); so Σ .
 רק אשר לפנים לא ידעום. The suffix is in the wrong number as well as in the wrong gender; but it is attested by Θ , and in this gloss may be original, the author having in mind the מלחמות ננען, v. 1; Σ and even Θ evade the difficulty. CLERICUS, HOUB., *al.* emend ידעה. STU. suspects that the whole clause was 15
 originally a marginal note. [See also BU., *Comm.*]
- (3) ובל הנעני; perhaps a gloss; BU., *Comm.*
 וההתי, so E. MEY., BU., *al.*; Ω and Versions והתי; the same error occurs in Ω and most of the Versions in Jos. 11, 3, where the correct reading is preserved in Θ *VUL al.* Θ (WELLH.). The Hivvites were a petty people in Central Palestine 20
 (Gen. 34, 2, *cf.* 30; 36, 2; Jos. 9, 7, &c.), while Cule-Syria and the Lebanon was the country of the Hittites (1 K 10, 29; 2 K 7, 6 &c).
- (7) ואת האשרות. This form of the plur. is late (2 Chron. 19, 3; 33, 3 \cdot), and probably a consequence of the identification of האשרה with עשתרת. Σ here *Astaroth*, which BUKENTOP defends, and HOUB., DATHE, and others regard as the original 25
 reading here; עשתרות is found in one or two codd. of Ω ; Σ , which is also alleged, proves nothing.
- (8) כושן רשעים. Θ Χουσαρσαθαι (-θεμ); Josephus Χουσάρσαθος.
 מלך ארם נהרים. V. 10 מלך ארם (conformed to v. 8 in some of the Versions). GRÄTZ suspects that the author wrote ארדוס. Cushan is elsewhere the name of a tribe 30
 connected with Midian; Num. 12, 1, *cf.* Ex. 2, 16 ff.; Hab. 3, 7.
- (13) ויירש, sing., with Θ Σ , KAU., BU. (*Comm.*); ויירשו, which might be referred to the allies; but the change of number after ויך is harsh. Σ makes the preceding verbs also plur.
- (16) שני פיות. Many codd. have שתי; false correction. 35
- (17) At the end of this verse Ω and all the Versions have: וענין איש בריא מאד, which may be regarded as an anticipation. Dr. FURNESS makes the very probable suggestion that it is a misplaced gloss, originally meant to explain the words 40
 ויפטר החלב בער הלהב in v. 22.
- (18) Ω העם נושאי המנחה Θ τὸς φέροντας (προσφέροντας, αἶροντας) τὰ δῶρα. 40
 DOORN. suspects that נושאי המנחה is a gloss.
- (19) הפסילים. According to HRTZ., a false gloss which has displaced the original נציבים; so also in v. 26.
 ויצאו מעליו, so Θ *GALLP* (in doublet) Θ Σ Θ , *cf.* Σ ; Θ *VN al.* Σ , who take the preceding command as addressed to Eglon, render causatively; DOORN., BU. [but see 45
Comm.], and WINCKLER would accordingly emend ויצא.
- (20) After אליך Θ adds βασιλεῦ = המלך, which may have been accidentally omitted; *cf.* v. 19 [BU., *Comm.*].
 At the end of this verse, Θ + Εγλιμ ἐγγὺς αὐτοῦ, gloss.
- (21) וישלח אהור ונוי. Θ *praem.* και ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνυστήναι (αὐτόν), following which 50
 DOORN. and BU. emend ויהי בקומו.
- (22) ויבא גם הנצב Ω ; ויבא גם, adopted by BU.
 For a gloss to v. 22^a see note on v. 17.

- 2 sense, οὐ προσθήσω τοῦ μεταοικήσαι τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῴωσαι (ἐξολοθρεῦσαι) αὐτούς. This is apparently the translation of an interpolation in the Heb. text used by Θ, meant to bring out more clearly the fact that not *all* the peoples were left; DOORN., **לא אוסיף לנרש העם אשר אמרתי להורישם**, *cf. v. 21.*
- לצרים, so DRUSIUS, STUDER, BERTH., S. DAVIDSON, DOORN. **לצדים**, which 5
may be mutilation of an original **לצנינים בצדינם** (Num. 33,55) or **לשטם בצדינם** (Jos. 23,13); but it would be hazardous to emend the text after these passages. Θ εἰς συνοχάς, **ἐκ in angustias, in pressura, ἢ hostes**, **למעיקין**, read (or conjectured, εἰς συνοχάς, **לצרים**, *cf. וצרו אתכם Num. 33,55^b. Abulwalid. connecting צדים with ציד, interpreted *traps, snares*; so FRIEDRICH DELITZSCH, comparing Assyr. *qaddu* 10
[initial צ not certain; might be 𐤌]. HOUB. renders *venatores*, tacitly reading צדים (*cf. צדה* Ex. 21,13; 1 Sam. 24,12). GRÄTZ conj. **לצנינים**.*
- (5) **בנים** אל. The true name of this place was probably **הבבאים**; *cf. 2 Sam. 5,23f.*; 11
בנים אל, where Θ renders as here, **Κλαυθαίον**. The place cannot, however, be the same which is meant in Sam. STU. thinks that **בנים** is perhaps the same as **אלון** 15
בנות Gen. 35,8; HITZ. connects it with **עמק הבבא** **בנים** אל, which he locates near Beth-el.
- (6) **לנחלתו** אל; Θ **εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ**; so, omitting **ἕκαστος 2°**, **ἐκάστου** and (with **εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ sub obel.**) **ὅτι**, 20
- (9) **θασθ** אל. **המנת הרם** אל. In Jos. 19,50; 24,30 **רמה** ת', and so some codd. of אל, **θσθ**, and a few codd. of Θ here. GEDDES, STU., EW., BERTH., *al.* regard **הרם** as a transcriptional error; on the contrary, it is the true name, and **רמה** either an accidental corruption, or more probably an intentional transposition to remove a word which might suggest sun-worship (JUYNBOLL; so also BU., *Comm.*); *cf.* 25
the variants in Is. 19,18 **הרם, הרם, הרם** [see Crit. Notes on Isaiah, p. 153, l. 36]; a few codd. and the Soncino Bible of 1488 have **הרם** in our verse, as in 1,35 above.
- (13) **לבעל** אל and Versions, **ויעברו**, but **עבר** in this sense is not construed with **ל**. This emendation is suggested by Jer. 44,3; *cf. Jer. 7,9; 11,13.17; Hos. 11,2.&c.*; 30
לבעל אל. **θσθ** αλφννν τῆ βααλ, as often, *e. g.* 3.7 (Θ **εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ**); a kind of Greek Q^{re}, the reader substituting ἀσχύνη, as in the Heb. text **בשת** sometimes takes the place of **בעל**, *e. g.* Hos. 9,10. **θσθ** τῷ βααλ. *Cf.* DILLMANN's paper, *Über Baal mit dem weiblichen Artikel*, in the Proceedings of the Berlin Academy, 1881, pp. 601 ff. 35
- (14) **לעשתרה** sing.; אל and Versions, **לעשתרות** plur.
- (15) **וימכרו** אל. **θσθ** καὶ ἀπέδοντο, **ἢ vendiderunt**; see on v. 16.
- (15) **ויצר להם** אל. **θσθ** καὶ ἐξέθλιψεν αὐτούς; KAUTZSCH, BUDDE, *al.* conj. **ויצר**. [After **ויצר להם מאד** BU., *Comm.*] conjectures that the words **ויצרו** **אל יהוה** have been accidentally omitted; they are an indispensable part of the *schema*, and are pre- 40
supposed by **מנאקתם** in v. 18.]
- (16) **וישעו** אל. **θσθ** καὶ ἔσωσεν αὐτούς Κύριος; editions of Θ also have the sing. verb.
- (18) **יהחקהם** אל. In Θ **קה** is the usual translation of **לחץ**; here perhaps a late doublet, or gloss (Θ could., among them 19.50).
- (21.22) **למען נכות וגוי** אל. **θσθ** ὃν κατέλιπεν Ἰησοῦς (θ^v + ἰὸς Ναυη 45
ἐν τῇ ἤρῃ) καὶ ἀφῆκεν τοῦ πειράσαι κ.τ.έ.; reading **וינת** (v. 23; 3,1) in place of **וימת**. The expression in אל is unusual; if **וימת** were the true reading we should suspect that it was a gloss. On the other hand, if v. 22 is by a different hand from v. 21, **וינת** (*s. v. l.* **יהוה**) is necessary to it.
- (22) **ררה יהוה ללנת עם** אל. **ררה** אל, which would require us to correct **ררה** to **רה**; so (sing.) 50
ררה אל; **ררה** אל, as in Is. 6,13; 63,19 (see GINSB., *Introd.*, c. viii.), which reading occurs sporadically in codd., and is adopted by HOUB., STU., DOORN., *al.* It is more probable, however, that the error lies in **ררה** **יהוה** (*Japhlography*).

- 4 *Sisera* also (unlike *Jabin*) seems to be non-Semitic; *cf.*, however, ססראל on an Aramaic seal (LEVY, Taf. 1,3, in DRIVER's *Samuel*, p. xii), and *Sassariél* = *Sarsariél* on an Assyrian-Aramaic bilingual (F. JEREMIAS, in SAUSSAYE's *Religionsgeschichte*² 1,225). NIEBUHR's hypothesis, that *Sisera* is an Egyptian name, is more ingenious than plausible.
- (4) והיא שפטה. Many codd. and old edd. of א read והיא, construing v. 4^a as a complete sentence. א שפטה, participle, interpreting in the sense of v. 5; so also the Versions, as far as can be judged from their renderings. But v. 5 is by a different hand; and the author of v. 4 probably intended the preterit, שפטה; see Translation.
- (5) א has a long account of Deborah's residence and possessions: והיא יתבה בקרתא בעטרות דברה מהפרנסא סן דילה ולה דיקלון ביריחו פדרסן ברמתא ויתין עברין משה בבקעתא בית שקיא בכיהאל עפר חור בטרז מלכא וסלקין לותה בני ישראל לרינא *She dwelt in the city Ataroth-Deborah, being supported by her possessions; for she had palm-trees at Jericho, orchards at Ramah, oil-bearing olives in the Valley, irrigated fields at Beth-el, white earth on the King's Mount; and the Israelites went up to her to judgment; cf. Megillá 14^a.* Such additions are infrequent in Jud. (except in c. 5).
- (6) א לך ומשכה א; וי סוי (לך).
- (7) א ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא א; ו και ἀπάξω (*al. ἐπάξω*) πρὸς σέ εἰς τὸν χειμάρρου Κισων ἐπὶ τὸν Σισαρα. א וּמִשְׁכַּתִּי אֵתְךָ אֶל נַחַל קִישׁוֹן עַל סִיסְרָא. We 20 discover here traces of a Heb. variant, ומשכתי אתך אל נחל קישון על סיסרא / (JHWH) *will march with thee . . . against Sisera*, &c. (משך intrans., as in v. 6). This is supported also by the reading και ἀπάξω (*ἐπάξω*) σε in א, and (as a doublet) א וּמִשְׁכַּתִּי אֵתְךָ אֶל נַחַל קִישׁוֹן; πρὸς σέ is perhaps Hexaplar correction.
- ואת רכבו. Many codd. and old edd. of א, את רכבו; א וּמִשְׁכַּתִּי אֵתְךָ אֶל נַחַל קִישׁוֹן; see preceding note.
- (8) At the end of the verse א (א sub *obel.*) + ὅτι οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ἣ εὐδοοῖ τὸν ἄγγελον Κύριος (*al. Κύριος τὸν ἄγγελον*) μετ' ἐμοῦ. The words are meant to exclude an unfavorable interpretation of Barak's refusal to go without Deborah, and were naturally suggested by v. 14^a. They are not part of the original 30 text (HOUB., GRÄTZ; more cautiously, STUDER). On the other hand, the words are clearly a translation; comparing א in v. 14, הלוא מלאכא דיהוה נפק לאצחלא קרמך, we may infer that א here represents an old Heb. gloss.
- (9) א והאמר א; א ἠλάλησεν + πρὸς αὐτὸν Δεββωρα; א sub *ast.* א אפס כי א; א πλὴν γίνωσκα ὅτι. 35
- (9.10) א קדשה; א + τῆς Νεφθαλι; א sub *ast.* (should perhaps be a *lemniscus*). קדשה. Some codd. and edd. less correctly in v. 10, קדשה.
- (10) ויעל. If עשרה אלפים א is subject — the most natural construction — we should emend: ויעלו.
- אלפים, as in v. 6, and according to rule; א אלפי א. 40
- (11) GENÈS transposes v. 11, putting it after v. 17. אלון, so JACOB KHAYYIM and most edd.; א אילון, *al.* אילון; *cf.* 12, 11, 12. בצענים K^othib, rightly defended by CAPPEL; Q^cté, conforming to Jos. 19, 33, בצענים.
- (15) א and all Versions + לפי חרב, introduced by a scribe's error from v. 16. 45
- (16) א עד חרשת; א ἕως ἔσχατου (ἔσχατου); *cf.* on 1, 35; 8, 13.
- (17) On the proposal of W. MAX MÜLLER, approved by JENSEN, to read א and connect the word with the name of a place *Qinnu* mentioned in Egyptian texts in the neighborhood of Megiddo, see BU., *Comm.*, p. 37.
- (18) א בשמיכה. GRÄTZ conj. א במסכה; *cf.* א ἐν ἐπιβολαίῳ, א (some codd.) ἐπιβολαίῳ. 50 CLERICUS suggested the emendation.
- (19) א נאור א; א נאור א; א נאור א, which perhaps originated with a scribe who had in mind the later orthography נור.

- 3 (22,23) **א** ויצא הפרשונה: ויצא אהר המסדרונה **א**. Both nouns are unknown; for the former **א** (apparently rendering in the dark by a Greek word of somewhat similar sound) has τῆν προστάδα (A, παραστάδα; Σ, τὰ πρόθυρα); for the latter, τοὺς διατεταγμένους. The Palestinian exegetical tradition connects פִּרְשָׁה with פִּרְשָׁה *contents of the bowels* (Ex. 29, 14 &c.); so **ℓ**, **ℓ** *statim per secreta naturae alvi stercorea proruperunt*. NÖLDEKE accordingly emends: ויצא הפרש. The alternative, strongly suggested by the parallel construction of the clauses, and similar unusual form of the nouns, is that the two clauses are doublets (from different sources, WINCKLER), one (or both) of which is corrupt (GRÄTZ); or that one of them is a gloss to the other (Ew., STU., BÖTTCHER, BERTH., *al.*). פִּרְשָׁה does not mean *dung* or *excrement*, but *fecal matter* inside the body, the contents of the intestines (so, correctly, SIEGFRIED-STADE *s. v.*; see note in the English translation of *Leviticus*, p. 66, l. 34, and *cf.* Arab. فَرْش and Assyr. *piršū*, which have the same meaning. The water in the stomach of a camel is called, in the cuneiform account of Assurbanipal's Arabian campaign, *me piršī*; see my note in *Hebraica* 3: 110, n. 7. The original meaning of פִּרְשָׁה is not *separation, secretion*, but *rupture*, that is, what comes out when an intestine is cut or perforated (*cf.* Syr. فِرْش). ויצא הפרשונה seems to be not accidental conformation (MOORE, *Comm.*, p. 98, below) but intentional, artificial assimilation to the following word המסדרונה, for the purpose of disguising the objectionable word הפרש as much as possible. [P. 11.] 20
- (23) At the end of the verse **א** adds ויעל a gloss — as the false tense shows — suggested by נעולות, v. 24.
- (24) מסך, from מסך **א**; מסך **א**. The form is explained by ע ע analogy (KONIG), but it is more probable that the scribe who wrote מסך derived the participle from נסך (מסך); see Qamhi on 1 S 24, 4, Menahem b. Sarūq *s. v.* נסך, *Aruch*, *s. v.* נסך; *cf.* also **ℓ** (A^o) and Hexapla on 1 S 24, 4. GRÄTZ conjectures in a similar sense, פרוק מימי הנלי, *al.*
- (25) ויהיו. *cf.* Gen. 8, 10; perhaps we should rather read ויחילו; **ℓ**, *Comm.*
- (26) וואהר עבר את הפסלים. **א** + καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῦν αὐτῶ; **ℓ** *sub obel.* WINCKLER conj. וואהר עבר את הפסלים.
- (27) **א** ויהו בבואו **א**. **ℓ** + εἰς γῆν Ἰσραήλ, a natural addition on the supposition that Eglon's residence was in Moab. It is possible, on the other hand, that the words are genuine, and were omitted in **א** in consequence of the erroneous assumption that the scene of Ehud's deed was Jericho. [For a conjecture about the original order of vv. 26-28 see **ℓ**, *Comm.*] 35
- (28) ורדו אחרי **א** (GRÄTZ, KAUTZSCH); *cf.* וירדו אחרי in the next half-verse; **א** ורדו.
- (29) **א** כל שבן **א**. **ℓ** πάντας τοὺς υαχητίας (*codd. mu.* + τοὺς ἐν αὐτοῖς; **ℓ** πάν λιπαρόν = **א**). The rendering suggests that the strange expression in **א**, for which we should expect at least כל איש שבן, is a mutilation of כל איש מלחמה.
- (30) At the end **א** + καὶ ἔκρινεν αὐτούς ἄωδ ἕως οὗ ἀπέθανεν; adopted by KAUTZSCH, 40 on account of v. 31, וואהרו; but see below, l. 44.
- (31) מלמד. Beside various renderings in **ℓ**, we find the variant reading ἐκτός μόσχων = מלמד.
- On Shamgar see note on 16, 31.

- 4 (1) **א** וואהר מת **א** (C^sℓ^sℓ^sℓ^sℓ^s *al.*, *sub ast.* **ℓ** (in the cod. the sign is misplaced).
- (2) הַרְשֵׁת הַגּוֹיִם; **ℓ** Ἀρισθ. גוים (Versions, *gentium*) would seem to be, as in Gen. 14, the name of a particular people or tribe (probably a foreign name distorted by popular etymology), preserving the memory of an older invasion or conquest; *cf.* Σκουθόπολις, Σκουθῶν πόλις (Beth-shean; *cf.* English Translation of *Joshua*, p. 84, l. 24). MARQUART, *Fundamente israelitischer und jüdischer Geschichte*, p. 3, surmises that the city of Sisera was the Hitite Kadesh (קִדְשׁ הַחַיִּים), *cf.* 2 S 24, 6 **ℓ**; this conjecture is adopted with confidence by RUBEN, JQR 10, 554.] 45

- 5 אַרְחוֹת *companies of travelers*, so BÖTTCHER (1849); **A** and Versions אַרְחוֹת *ways, roads*; the same correction is required in Job 6, 18. 19. **AC** **CS** **DL** **LP** *al.* **ΞΣΠΕ** ἐξελίπον βασιλείς (so also **Θ^N** doublet); GRABE conj. βάσεις; others βασιλικός (*sc.* ὀδοῦς, Num. 20. 17); see SCHLEUSNER. DOORN. suggests that הלבי may have been corrupt doublet to הלבי. RUBEN emends: מְלָכִים = Aram. מְהַלְכִים *leaders of caravans* (הלכות, Job 6, 19); *cf.* 1 K 10, 28.

עַקְלָקְלוֹה **A** and Versions *fraem.* אַרְחוֹת, repeated, either by accident or for greater explicitness, from the preceding line (BRIGGS, LEY, GRIMME). For a more radical reconstruction see MARQUART.

- (7) פָּרוֹן. A few codd. of **A** have פָּרוֹת, which is adopted by Houb. and StU., and 10 is not improbably the true reading. [If פָּרוֹן be right, we should probably read חָרַל (sing.) for הָרְלוּ 1°, BU., *Comm.*] **SVⁿE** of κατοικοῦντες, **GLP** Theodoret of κρατοῦντες, **SV^{LMN}** δυνατοί, **GL** φραζων; *cf.* **SH** (فانوس) فانوس, (فانوس) فانوس, (فانوس) فانوس.

חָרְלוּ 2°. A subject, synonymous with פָּרוֹן, seems to have fallen out, either 15 before or after הָרְלוּ, leaving this verb as the only remnant of a line. [BU. suspects traces of this subject in the following line, עָרְרִי—עַר, עָרְרִי—עַר. GRIMME carries the verb over to the next *stichos*; BICKELL omits it. RUBEN rejects v. 7^a as containing only fragments of vv. 6. 11, and transposes v. 7^b after v. 8.

A עַר שְׁקַמְתִּי רַבּוֹרָה וְאֵל **SV^{CE}ΣΠ** εὖς οὐ ἀνέστη (*al.* ἐξάνεστη) Δεββώρα; **Σ** *donec* 20 *surgeret Debhora*; so also in the next line. **A** קַמְתִּי is now generally explained as 2 sing. fem., with the old ending *i* (RÖDIGER, BÖTTCHER, GRÄTZ, WELLM., A. MÜLLER). This explanation is satisfactory, so far as **A** is concerned; but it does not account for the 3 sing. in **SV**; if these translators had read קַמְתִּי, they would certainly have rendered in the *first* person. As Deborah is elsewhere in 25 the poem spoken of only in the third person, it is more probable that the original reading was קָמָה (a 3^d sing. fem. קָמָה — Houb., who emends thus, WELLM. formerly, BICKELL — is also conceivable, but not probable), which was altered to קַמְתִּי (*first pers.*), on the supposition that Deborah was the author and singer (*cf.* v. 1). BU. regards v. 7^b as a gloss (in which the 1st person is natural); so 30 also MARQUART. BICKELL omits שְׁקַמְתִּי 2° for metrical reasons.

- (8) The first two lines are corrupt.

A יבחר אלהים הרשים או לָחֵם שְׁעָרִים (in many codd. לָחֵם). For the first line, **Θ** ἡπέ- 35 τισαυ (**SV^{LMN}** ἐξελέξαντο) θεοῦς καινοῦς (many codd. κενούς, so also **ΣΠΕ**); **Σ** *nova bella elegit Dominus*; **Σ** **بجاء الله ما سجد** *God chose a new thing*, — all supporting **A**. It is possible that a scribe may have tried to restore the partly illegible words of the MS before him by the help of Deut. 32, 17 (COOKE). The second line is rendered by **SV^{LMN}** τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων; **?** עָרִים, שְׁרִים, corrupt 40 doublets, DOORNINCK, *cf.* GRÄTZ); *cf.* v. 11. **AC** **CS** **DL** **LP** **VnE** **ΣΠΕ** **Σ**, ὡς ἔρπον κριθινον, *i. e.* לָחֵם שְׁעָרִים (7, 13); *cf.* Theodoret, Ephrem, Augustine. BU. reads ac- 45 cordingly, and surmises that יבחר אלהים is a corruption of זבחי אלהים (הרלו) (or זבח); **?** הרשים are new-moons. The two lines described in some way the rarity of sacrifices (and thus of flesh to eat), and the rough fare to which the Israelites were reduced. KAUTZSCH conjectures that the original text may have been יבחר אלהים להם שְׁרִים *then God chose for them chiefs*; to which it may be 50 objected that יהיה, not אלהים, is used throughout the poem. The same objection holds against KLOSTERMANN's conj. הַרְשִׁים. RUBEN conj. הַרְשִׁים. MAVER LAMBERT (RÉJ 30, 115), dividing the words differently, reads או להמש עָרִים, and thus obtains the lines: —

או לחמש ערים מן אם יראה
ורמח בארבעים אלף בישראל

By bold transpositions and conjectures MARQUART reconstructs vv. 7. 8 thus: —

- 4 ותנכהו. DOORN. strikes out the word.
- (20) עפרי. The fem. is required (OLSH.); אפרי, but the masc. imperative addressed to a woman is anomalous.
- (21) בלאט, as elsewhere; אלאט.
- ותהו נרדם וינקה ויפת. For נרדם there is excellent Masoretic authority (see NORZI *ad loc.*); the current edd. have נרדם. This difference is connected with a difference of accentuation in אלאט והו נרדם וינקה ויפת (e. g. BÄR), or והו נרדם וינקה ויפת (WICKES, *Prose Accents*, p. 140). Neither of these is satisfactory, as the various interpretations of the words prove. The simplest remedy seems to be to pronounce וינקה (adj.), regarding the whole as a parenthetical circumstantial clause: 5
— *he being sound asleep and exhausted* —; GALLP *al.* Ε και αὐτὸς ἀπεσκάρισεν (cf. ἐσκήρισε 5, 27, GLP) ἀνὰ μέσον *al.* ἐν μέσῳ τῶν ποδῶν (ΘΑ γονάτων) αὐτῆς και ἐξέψυξεν και ἀπέθανεν; SH translates this text (ἐν μέσῳ — αὐτῆς *sub obel.* — the words come from 5, 27); C^sB^s *al.* και αὐτὸς ἀπεσκάρισεν και ἐξέψυξεν. V^N και αὐτὸς ἐξεστῶς ἐσκοτώθη και ἀπέθανεν. Σ, κεκαρμμένου αὐτοῦ. 15
ὁ δὲ ἐλειποθύμησεν. ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ (ἐφάνη Βαρακ).
- (23) והיבנע אלהים; ויבנע אלהים; V^{lim} ὁ θεός, V^N Κύριος, GALLP^{SH} Κύριος ὁ θεός; cf. on 6, 20. GEDDES emends: יהיה.
- 5 (1) א^gAB^sLLP^{NV}α^gSH ער ותשר, και η̄σεν; so also SH; V^gO, και η̄σαν, J *cccinerunt.* 20
- (2) בפרע פרעות. See *Comm.* *ad loc.*; MAYER LAMBERT, R^lJ 24, 140 (synonym of (ההנרב); and on the fem. בפרעה, GRUNWALD, *Eigenmannen*, p. 5, n. בהתנרב. GRIMME conj. בעם (cf. v. 9), on metrical grounds (ב lost by haplography). [MARQUART rejects v. 2 as a marginal gloss to v. 9 intruded into the text in a wrong place. BU. (*Comm.*) notes that the diction of vv. 2.3 is late through- 25
out; the poem begins with v. 4.]
- (3) אנכי 2° ^ AC^sB^sLLP *al.*, SH *sub ast.* ואמר יהוה אלהי ישראל is struck out by MARQUART for metrical reasons.
- (4) שמים נמוגו, C^sB^sLN^Vα^g εταράχθη (ΘΑ ἐξεστάθη, GLP ἐξέστη), V *turbatum est*, SH 30
نموغ; BU. (R-S) accordingly conj. נמוגו or נמוגו. [BU., *Comm.*, returns to א.]
נמוגו, B^m ξσταξεν, V^gO ξσταξεν ὀρόσους; accidental repetition of the verb in the next clause.
- (5) אלא הרים נולו, J *montes fluxerunt*; C ἐσαλεύθησαν, V *נזי*, S *נזי*, reading נזי, as א in Is. 63, 19 (from נזי); cf. O^{CS} *l. c.*; so DOORN. would emend here. 35
היה 2°. A^gAL^SSH E *praem.* והי סיני; V^{lim} ἀπὸ προσώπου Κυρίου θεοῦ Ισραηλ, V^N Κυρίου θεοῦ Ελωει τοῦ Σινα (contamination from ψ 68, 9, SCHARFENBERG), GLP Κυρίου του θεοῦ Σινα; C^sB^sV^N *al.* Κυρίου Ελωει *sine addit.*; SH *الله*, transcribed by mistake from the next line and canceled by the scribe himself. (According to FIELD *الله* is written in very pale ink in the lower margin; neither 40
KÖRDAM nor LAG. mentions this correction.) V *Montes commoti sunt a facie domini Dei Israel ex Sina* (the abridgement may be accidental — *homoteleuton* — as in Θ4454). The words והי סיני are a gloss (Σ correctly, τούτέστι τὸ Σινα), as the form of expression shows [so now BU., RUBEN]; cf. similar glosses in Ex. 32, 1; 1 K 14, 14; Is. 23, 13; it may be older than ψ 68, 9. The rhythm of the 45
verse also requires the omission of the words. GRIMME, who also finds the line too long, emends: הרים נולו סיני (הי = לו; *Sina's Herr*); following in this interpretation of והי PAREAU, KEMINK, DOORN. GEDDES restored the balance of the lines by omitting היה 2°. WINCKLER sees in והי the remains of וינקה; MARQUART reads רנו סיני לפני, omitting the words והי אלהי ישראל as in v. 3. 50
- (6) בימי יעל. GEDDES regards the words as a gloss; so BICKELL, COOKE, MARQUART, BU., *al.* For יעל EWALD thinks that יאיר (10, 3) is meant; KROCHMAL and GRÄTZ conj. יעניאל.

5

עורי עורי רבוה
 העירי רבנות עם (עמך)
 הִזְק קום ברק
 שבה שביך בן אבינעם

Here Deborah is not summoned to sing a song — whether of battle or of vic- 5
 tory — but to arouse the myriads of her countrymen, which certainly agrees
 better with the words addressed to Barak. — The second line in א, עורי עורי
 רבני שׁיך, is readily explained as a corruption of the corresponding line thus
 restored; the opposite is not so probable. — The imperative הִזְק is attested by
 the double translation of ll. 4.5 in the Greek above; in l. 5 it was read as P^lel 10
 and the context supplied. — Finally, the symmetry of the quatrain is restored,
 and the metrical difficulty presented by the words שבה שביך בן אבינעם in
 א removed, as well as the singular expression רבני שׁיך. MARQ. strikes out קום
 ברק, because they do not make a complete stichos.

א ושבה שׁבך שבי collective, *thy captive train*; so אצ. The word can also be 15
 read as a part. plur., שׁבך *thy captors*; so א, LUTHER, J. D. MICH., WELLM.,
 STADE, BU., KAUTZSCH, MARQ.; cf. Is. 14.2. GRIMME rejects this as unmetrical.

(13)

או ירד ישראל כארירים
 עם יהיה ירד לו בנבורים

Two lines, perfect in form and parallelism, are thus conjecturally restored; cf. 20
 v. 23^b. א או ירד ירד לארירים עם יהיה ירד לו בנבורים. For ירד, which is intended
 as an apoc. impf. Pⁱ. from ירה, the context requires in both cases the perfect
 tense (א^{VBmN} אצ.); so J. D. MICH., SCHNURRER, DATHE, STUDER, EW., BÖTTCHER,
 BERTH., and most recent critics. In א עם is wrongly joined to the first line;
 א^{VBmN} λαός Κυρίου κατέβη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς connects it with the following, 25
 as do some Heb. codd. (DE ROSSI); so W. GREEN, J. D. MICH., SCHNURRER,
 STUDER, GRÄTZ, and many others. The αὐτῷ of א (לו) is also preferable to לו
 of א (KÖHLER, GRÄTZ). — The second line being thus restored, it is a natural
 conjecture that the unintelligible שריד in the first line is a corruption of
 ישראל, corresponding to עם יהיה in the second. א^{ALL-P} al. ἤσχυς αὐτοῦ (πότε, τότε) ἐμε- 30
 γάλυθη (α ἐμεγάλυθεν) ἡ ἰσχύς αὐτοῦ, Κύριε, ταπεινώσον μοι τοὺς ἰσχυροτέρους
 μου, apparently reading ירבה ירד ירד^o and omitting שריד; their second line was
 read (or interpreted as if reading) יהיה ירד (ירדה) לו בנבורים מני. — For שריד
 WINCKLER conj. שׁרר (= סרר) *Schlachtreihe*. MARQ. writes לשערים (as in v. 11) in
 place of לארירים. 35

(14) The first two lines in א are:—

מני אפרים שרשם בעמלק
 אחרך בנימין בעממין

in which only the names of the tribes can be made out. For א^{ACSL-P} אצ^{VB}
 אצ^{VB} have ἐν κοιλάδι, *i. e.* בעמק, which is probably the original reading (HOUT.; 40
 cf. v. 15); in שרשם we must seek a verb, as the ancient translators felt; for אחרך
 the א version cited above, l. 30f., has ἀδελφού σου, *i. e.* אחיך. BICKELL, WINCK-
 LER, *al.* omit בנימין בעממין as a gloss from Hos 5,8; but see BU., *Comm.*
 WINCKLER writes:—

מני אפרים שׁרו בעמק
 מני מני ירדו מחקקים
 ומבולון משבים בשבט

45

is thought by WINCKLER to be a synonym of ירדו; cf. Assy. שׁר [DEL. HW 647^b].
 See also on v. 15. MARQ. adopts this reconstruction.

בשבט סופר. W. GREEN [1753] carried the last word over to the following verse,
 and read שׁרו שׁרם; similarly BU. (see on v. 15). On the phrase שׁרם סופר as
 a military official see now DEISSMANN, *Bibelstudien*, pp. 106-108; LOMBROSO,
Recherches, 231; FLINDERS PETRIE, *History of Egypt*, 2, pp. 196.197.247; HOM-
 MEL, *Neue kirchl. Zeitschrift*, '90, p. 69.

- 5 אַל תררכי נפשי עו אַל. Ὁ καταπατήσει αὐτοὺς (*al. αὐτόν*) ψυχῆ μου δυνατῆ, *3 concule anima mea robustos*, וְרושישה נפשי קמילי נבריהון בתקוף *3* (SU *נפעע*), all supporting אַל; the corruption is therefore ancient. The words must contain the end of the preceding hemistich, וְנחל יקדומים תררכי וגו'. In the place of תררכי the parallelism then requires a verb corresponding to הָגַד in the first line; and in place of עו נפשי עו an (explicit) object corresponding to the pronoun *them* in גרפם. HOUB. conj. הדרוך נפשי עו; *cf.* Is. 63, 3. For RUBEN's emendation see above, p. 36, l. 50. MARQ. transposes the line to the end of v. 27.

- (22) סיס עקבי סוס; או הלטו עקבי אַל; but the verb is elsewhere transitive, and an ellipsis of אַרץ is harsh. The Versions have taken it as passive: Ὁ ἀπεκόπησαν (= הָלְטוּ, SCHARFENBERG), ἐνευροκοπήθησαν, ἐνεποδίσθησαν, Ὁ ἀνεκόπησαν; or neuter (3SC); and this seems to be required by וְ in the following line, which can hardly be taken otherwise than causatively (*from, in consequence of*); so CLERICUS, *tunc contusi sunt calcanei equorum, propter &c.* BU. (*Comm.*) reads הָלְטוּ and עקבי סוסם, taking over the מ from the following מרהרות, which removes the difficulty of construction. BU. would also transpose v. 22 (or 21^b.22) to stand before v. 21^a, or (with MARQ.) before v. 20.

אַל מרהרות מרהרות אביריו. The repetition may be explained as an imitation of the sound of galloping hoofs. It is possible, however, that it is accidental; Ὁ *al. SH* ἀμαδαρωθ (μαδαρωθ, and other variations) δυνατῶν (δυναστῶν) αὐτοῦ. Observe also Ἀ, ἐφορμύωντων ἢ εὐπορέπεια (*cf.* PROCOPI.), reading הַרְתָּה for מרהרות 2° (SCHARFENBERG, FIELD); while Ὁ *CsBsVn al. ἐκτάσσεως αὐτῶν* seems to represent הַרְתָּה. Ὁ *VmN* σποῦδῆ ἔσπευσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ (מהרי, בנהלי); *cf.* 3. The text has therefore been differently understood, and has varied considerably; but רהר is found in a similar connection in Nah. 3, 2, and is probably sound. STUDER would read הַרְתָּה (stat. abs.), and make אביריו acc., obj. of הָלְטוּ (transitive).

For vv. 22.21 CHEYNE, JQR, July '98, p. 566, offers the following: —

או נלחמו קרשונים
קרשון נדרפו אביריו
צרף קרשוני נחל קישון
גרפם תררכי נפשיש

- (23) Ὁ *SVmNCsBs al. SHJ* מרו; Ὁ *ALpVn al. Ὁ MaZwp, ὉL* Μαρω, *3* *מרו*. It has been conjectured that מרו is the mutilation of a better known name; מרום, Jos. 11, 5 (PAGNINUS, CLERICUS [citing EUSEBIUS' description of the situation of Meppan, *Onom. Sacra*, 278, 99, ed. LAG.], BÖTTCHER, GRÄTZ, *al.*); or מראון Jos. 12, 20, *cf.* 11, 1 Ὁ (KRUSE, EW., DONALDSON, VERNES); or Μηρωθ, Joseph., *War*, iii, 3, 1 = Μηρω, *ib.* ii, 20, 6 (JUSTI, KROCHMAL, BÖTTGER).

מלאך יהוה. אַל (אמר ברק נביא וגו') אמר נביא דיהוה. GRIMME strikes out מלאך on metrical grounds; as in many other places, the word is a later addition to avoid anthropomorphism. See BU., *Comm.*

אַל לעזרת יהוה בנבורים, supported, with numerous variations of translation, by Ὁ *ABsLLpVnSH*. *SA* omit לעזרת יהוה, running the two lines into one. Ὁ *VN* εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς, *3* *in adiutorium fortissimorum ejus*, Ὁ יהוה, which is lacking also in many codd. of אַל.

- (24) אַל and the Versions + אשת חבר הקיני, a gloss from 4, 17, which completely destroys the balance of the verse (BICKELL, A. MÜLLER, BU., ÖFFLI, MARQ.); GRIMME finds it sufficient to omit הקיני.

- (26) תשלחנה, with DE DIEU, CLERICUS, SCHNURRER, BICKELL, *al.*; אַל תשלחנה (3 pl. fem.); defended by HOLLMANN, STUDER, BACHMANN, and retained without comment by GRIMME.

אַל להלמות עמלים. The Versions render variously: Ὁ *ALpVnSH* (*cf.* Ὁ *L*) εἰς ἀποτομὰς κατακόπων, *cf.* also Ὁ למיתהר רשיעין ואנסין; Ὁ *CsBs al. (Ὁ *Vn* as a doublet) εἰς*

- 5 (15) וְשָׂרִי בִישָׁשְׁבַר עִם רִבְרָה אֵל; וְשָׂרִי יִשָּׁבַר עִם רִבְרָה. Neither שָׂרִי, nor the emendation שָׂרִי (SCHNURRER, DAIHE, STUDER, BIRTH, *al.*, nor שָׂרִים (KAUTZSCH) seems sufficient; 𐤑𐤔𐤕 render שָׂרִי יִשָּׁבַר *the princes of Issachar* (so J. D. MICH.), which removes the difficulty; but we cannot be sure that we thus recover the original text; בִישָׁשְׁבַר, it must be noted, is attested in both Greek translations, 5 and the other Versions may have had the same text. — For עִם we may read עַם, as BU. does, who restores the line: סָפְרוּ שָׂרֵי בִישָׁשְׁבַר עִם רִבְרָה *count* [if you can] *the princes of Issachar. Deborah's tribe*; so also MARQ. WINCKLER conj. שָׂרֵי; see on v. 14.
- בָּרַק וְיִשָּׁשְׁבַר וְגַם; so STUDER; *cf.* 4, 6; 5, 18. אֵל וְיִשָּׁשְׁבַר וְגַם; neither 𐤀 nor 𐤉 renders this second יִשָּׁשְׁבַר. The following בָּרַק בֶּן בָּרַק can hardly be sound; KAUTZSCH, וְיִשָּׁשְׁבַר, וְיִשָּׁשְׁבַר, a formally correct sentence but a complete anticlimax. GRIMME and MARQ. strike out וְיִשָּׁשְׁבַר as a gloss; the former carries בָּרַק בֶּן בָּרַק over to the next line. אֵל וְיִשָּׁשְׁבַר בְּרַגְלֵי אֵל; 𐤀𐤕𐤁 *al.* 𐤔𐤓𐤕 ἔξαπέστειλεν πόδας αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα, with the doublet ἔξ᾽εἰσεν ἐν (*al.* 𐤀) τοῖς ποσίν αὐτοῦ, *cf.* 𐤀𐤕𐤁𐤔 *al.* ἐν τῇ κοιλάδι ἐξέ- 15 τεινεν πόδας αὐτοῦ; Σ, ἀπέστειλεν τοὺς πόδας αὐτοῦ. The active is perhaps better (A. MÜLLER: the passive certainly wrong); possibly the same verb originally stood here and in v. 14 שָׂרַשְׁם. WINCKLER conjectures here also שָׂרֵי in the Assyrian sense, *they descended*; MARQ. would read גַּלְשָׁה (Cant. 4, 1).
- וְהָקְרִי לָב, as in the repetition of the words, v. 16^b, HOUB., A. MÜLLER, *al.*; אֵל here חֲקָקִי לָב.
- (16) At the end of the verse the words רִבְרָה רִבְרָה חֲקָקִי לָב (codd. רִבְרָה) have been erroneously repeated from v. 15^b, so TELLER, REUSS, A. MÜLLER, MARQ., *al.* — BU., on the contrary, strikes out the words in v. 15 and retains them here as containing the answer to the question of v. 16^a. It is then necessary to 25 insert רִבְרָה at the beginning of v. 16^a.
- (17) וְגַלְעָד. HOUB., GEDDES, GRÄTZ conj. 𐤍; *cf.* §. אֵל and the Versions יָמֵי יָמֵי אֵל; 𐤀 𐤓𐤕 ἵνα τί παροικεῖ (*al.* — εἰς) πλοίοις; BU. (R.S.) suggested נָאֲתָו [but no longer thinks it necessary; *Comm.*]; KITTEL also suspects the text: neither in the Southwest (1, 34f.) nor in its later seats at 30 the head-waters of the Jordan was Dan a sea-faring tribe, nor did its territory even adjoin the Phœnician seaboard. But אֵל is supported by Gen. 49, 13 (of Zebulun), which plainly appears to be dependent on Jud. 5, 17 (BALL. plausibly emends in Gen. 49, 13 וְהָיָה יָמֵי יָמֵי אֵל for וְהָיָה אֵל). CLERICUS would divide differently, joining וְגַלְעָד to the preceding וְגַלְעָד, and making the rest read: לָמָּה יָמֵי יָמֵי אֵל 35 *cur habitat ad naves Aser?*
- אֵל is omitted in a few codd. of אֵל, and not expressed in 𐤑𐤔𐤕; GEDDES cancels it.
- (18) 𐤓𐤕 *in regione Merome*. BU., *Comm.*, thinks it necessary to read שָׂרֵי, unless שָׂרֵי be taken to mean *mountain*, as in Assy. (WINCKLER). The verse is transposed by MARQ. to stand after v. 14. 40
- (20) אֵל divides the line wrongly: — מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַבְּזוּבִים מִמַּסְלִיתָם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא, which destroys the rhythm of both lines (CLERICUS, KÖHLER, HERDER, BICKELL, GRIMME, and many others). MARQ. reads עַם (direct object).
- (21) נָחַל קְדֻמִּים נָחַל קִישָׁן אֵל. For קְדֻמִּים (𐤑𐤕𐤕𐤓 *Cadumim*), 𐤀𐤕𐤁𐤔𐤓𐤕 καθημεριν; 𐤀𐤕𐤁 *al.* καθημεριν; 𐤔𐤓𐤕 𐤀𐤕𐤁𐤔𐤓𐤕, showing that the translators found in their text קְדֻמִּים, which is 45 also attested by A, καθημεριν; *cf.* § 𐤀𐤕𐤁𐤔𐤓𐤕 𐤀𐤕𐤁𐤔𐤓𐤕 χερμαίρους ἀρχαίων. 𐤀𐤕𐤁 *al.* 𐤀, καθημεριν; Σ, ἀγίων φάρμαξ; KLOST. and MARQ. read קְדֻשִׁים (*the heavenly powers*). ÖRTLI suggests קְדֻשִׁים; קְדֻשִׁים would lie as near (BU., *Comm.*). RUBEN sees in קְדֻשִׁים the people of Kadesh on the Orontes, and for הַרְרָבִי in the next line reads הַרְרָבִי *the men of Hadrach* (Zech. 9, 1). WINCKLER sees in the last 50 letters of קְדֻשִׁים the word קְדֻשִׁים; this must have been preceded by a suitable verb, such as *ded.* — The words נָחַל קִישָׁן v. 21 are omitted by BICKELL and GRIMME as a dittogram of the end of the preceding line.

- 5 queen (ψ 45,10; Nch. 2,6'), which is adopted by WELLH., STADE, DOORN., KAUFZSCH, GRIMME, *al.*
 Other conjectures are: שלל לצוארי for the neck of him who takes the spoil (W. GREEN); cf. 3 לִסְרָא; לִסְרָא; שלל לצוארי for his neck, as a spoil (STUDER, E. MEIER, cf. ὩC^sB^s τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκύλα, ὩA περι τράχηλον αὐτοῦ σκύλον; 5 לצוארי, cf. 3 ad adornanda colla, ὩL^p περι τράχηλον αὐτοῦ sine addit.; שלל לצוארי (לצוארי) for my neck, as a spoil (TELLER, BÖTTCHER, REUSS, GRÄTZ, *al.*). DOORN. restores the lines:—
 שלל צבע צבעים לסיסרא
 שלל רקמה רקמתים לצוארי שנל
 BU., *Comm.*, makes three symmetrical lines:— 10
 שלל רהם רחמתים לראש נבר
 שלל צבע צבעים לסיסרא
 שלל רקמה רקמתים לצוארי
 Note the remarkable doublets to vv. 29,30 in ὩL^p.
- (31) E. MEIER regards this verse as a later addition to the Ode, on account of its 15 contents, and because it does not fit into his system of strophes; WINTER also doubts its genuineness, on theological grounds (ZAT 9,223ff.), and is followed by BU. (*Comm.*), MARQ., *al.*
 אַהֲבִיךָ, with 33, as the parallelism requires. HOUB., DATHE, GEDDES, GRÄTZ, *al.*; אַהֲבִיךָ אַהֲבִיךָ. An alternative is to read אַהֲבִיךָ in the preceding line. 20
 אַהֲבִיךָ אַהֲבִיךָ. GRIMME שמש, on metrical grounds.
- 6 (2) הַמְנַהֲרוֹת. A word of uncertain meaning; ὩC^sB^sL^vḂmBmQ^sH ἀνδρας, ὩVN τρυμα-
 λιδας, 3 antra. GRÄTZ conj. מְנַהֲרוֹת (from נהר bore, piercé).
 וְאֵת הַמְעֻרוֹת. BU. suspects that the words are a gloss to הַמְנַהֲרוֹת. 25
- (5) וַיְבִאוּ אֵלַי Ksthib, ὩVN יבאו; Q^{re} וְבָאוּ (which some codd. and old edd. have in the text), conforming to the preceding יעלו; ὩALV^ḂQ^l καὶ τὰς σκηנὰς αὐτῶν παρέφερον (אָבָוּ καὶ παραφέροντο κ.τ.έ., ὩL^p παρέφερον, καὶ τοὺς καμηλοὺς αὐτῶν ἤγον, καὶ παρεφέροντο; so 2II (παρέφερον . . . ἤγον sub lemnisco) Q. 3 omits יעלו and translates וַיְבִאוּ; cf. 3. GRÄTZ strikes out וַיְבִאוּ as an accidental repetition 30 of the following וַיְבִאוּ.
 אַרְבָּה; אַרְבָּה.
- (7^a) The first half of this verse, omitted in ὩVN33, is canceled by GRÄTZ as doublet to v. 6^b. The repetition in אַל is not due to transcriptional accident.
- (9) וְאָנָּדָשׁ, so BÄR, with a few codd. and old edd., and STUDER; the context requires 35 the impf. consec. (Ὡ33C). The received reading is וְאָנָּדָשׁ, cf. 20,6; other instances of this anomaly in some cases expressly prescribed by the Masorah in BÖTTCHER § 973,2; cf. Ges.-KAUFZSCH²⁶ § 49, c.
- (11) BU. (*Comm.*) surmises that the true order of the words is בְּעֶפְרַת אַבִי הַעֹרִי אִשָּׁר לִי וְאִשָּׁר לִי.
 40
- (13) אַל נִשְׁמַע יְהוָה אֵל; ὩAL^p *al.* Ἐ ἀπίσωτο ἡμᾶς Κύριος, (2II Κύριος sub ast.); Ὡ rel. Ἄ
 Κύριος.
- (14) אַל וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה אֵל; Ὡ ὁ ἄγγελος Κυρίου, as in v. 11, adopted by GEDDES. GRÄTZ.
 אַל מִכָּף מִדֵּין אֵל; ὩC^sB^sL^vḂ *al.*, 2II sub ast. (?)
- (15) אַל בִּי אַהֲבִיךָ; the punctuation, in distinction from אַהֲבִיךָ v. 13, indicates that Gideon 45 now recognized his visitor as divine.
- (16) אַל ὩL^vḂ3IIQ^s וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֵהְיָ עִמָּךְ; ὩVN καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ. Confirmation to Ex. 3, 12 is to be suspected in אַל; the author probably wrote simply וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֵל 1 S 17, 37. BU., (GRÄTZ); cf. ὩC^sB^s *al.* καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Κύριος μετὰ σοῦ (as in v. 12). 50
- (17) וְשָׁאֵרָה הַמְּדַבֵּר that it is Thou who speakest with me; cf. Gen. 45, 12; אַל בְּדַבְּרִי; the article, which is necessary to the sense, is omitted by haplography. I or ש (else-
 where before gutturals ש) it will be well to remember that the original form of

- 5 τέλος (לעלמים) ἀχευῆσαι. The commonly received translation is that of A, εἰς σφύραν κοπιῶντων, so Θ^{VbN} , \mathfrak{A} (*ad fabricorum malleos* = הלמה, § 11, \mathfrak{A} all guided by 4:21 (המקכה). MARTI (in BUDDI., *Comm.*) conj. להלם הקמ לה *her right hand smites with great effort*. והלמה; \mathfrak{A} and Versions + ויסרא. The symmetry of the distich gains by the omission of the name, which may have been added by a scribe for greater explicitness. Some codd. of \mathfrak{A} הלמה, without the conjunction. MARQ. cancels הקכה as a gloss to מהצה following. Many codd. of \mathfrak{A} have מהצה, without the conjunction, which may be a transcriptional error (*haplography*); as, on the other hand ומהצה may be dittography. STUDER prefers to omit the conjunction.
- (27) \mathfrak{A} בין רגליה ברע נפל שבב; \mathfrak{A} Θ^{VbN} cf. § 11, + ברע נפל שבב, an accidental repetition (REUSS, A. MÜLLER, BU.). The words are lacking in § A, and only partially attested in the other recensions of Θ . In numerous codd. of \mathfrak{A} the first line is omitted. — The Greek translators, connecting בין רגליה שבב, render ἐκοιμήθη μεταξὺ τῶν ποδῶν αὐτῆς, or καὶ ἀφύπνωσεν ἀνά μέσον τῶν σκελῶν αὐτῆς, &c. This interpretation has resulted in contamination in several recensions of Θ in 4:21; cf. also 16, 19. MARQ. strikes out שבב as gloss to נפל. באשר ברע, so \mathfrak{A} Θ^{VbN} (ἐν ᾧ). Θ^{VN} καθὼς, i. e. באשר, which is found in one or two codd. of \mathfrak{A} . — Note the doublet in Θ καθὼς ἐσκήρτησε ταιλαίτωρος, cf. 4:21. In place of ברע we might expect עמד; accidental conformation to the preceding line is possible (BU., *Comm.*).
- (28) ותיבב. This word is very doubtful. In the Targums יבב is the usual equivalent of Heb. הרע, הרע, יבבא, הרועה. In Syriac the meaning is the same. It is of course possible that, like ἀλαλάω, the verb could also be used of a loud cry of pain or distress; so probably § here יבבב (cf. \mathfrak{A} et ululabat), though other examples of this sense have not been produced. \mathfrak{C} , however, does not so understand the word, but translates פריקא (or איריקא, Qamhī kept close watch. Similarly Θ^{A} , § 11 sub asti, κατεμάθθηνεν, which we find elsewhere for verbs of seeing, gazing, and the like; KLOSS, and MARQ. ותהבבן. Cf. further ἐπιβλέπονσαι ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας μετὰ Σισαρα, which in most codd. of Θ stands in the second line of the distich, but contains apparently a variant translation of the first line (עם סיסרא for עם סיסרא) derived from טוב = שיב; DOORN. however supposes μεταστρέφοντας to represent a corruption of אשנאב. Θ^{VbN} have neither this clause nor κατεμάθθηνεν.
- פעמי מרכבותי. BICKELL makes the prosaic observation, *currus non facit gressus*, and cancels פעמי.
- (29) תענינה 3 pl. fem., as required by the subj. הכמות שרותיה; so Θ ; \mathfrak{A} תענינה, or תענינה (NORZI), 3 sing. fem. c. suff. 3 sing. fem.; cf. \mathfrak{A} *uni sapientior ceteris uxoribus*, § 5 Θ^{A} \mathfrak{A} Θ^{VbN} (in a doublet) φρόνησις ἰσχύος αὐτῆς, i. e. הקמת. The Masorah treats the form in \mathfrak{A} as plur.; see *Ochla we-Ochla*, No. 369, and cf. *Dikduke* § 55. An alternative is to emend הכמות, as HITZIG, DELITZSCH, *al.* do in Prov. 14:1; cf. 9:1; or הקמת *the wisest one* (MARTI in BU., *Comm.*). תשיב אמריה לה. BICKELL conj. לנפשה. Θ^{A} Θ^{VbN} ἐν ῥημασιν αὐτῆς, reading תשיב באמריה (DOORN).
- (30) רחם רחמתי. § 11 \mathfrak{A} Θ^{VbN} a mule, which gives slender support to GRÄTZ's conj. חמור רחמתי *aceruus*; cf. 15, 16. The last two lines in \mathfrak{A} are: — שלל צבעים רקמה
צבע רקמתי לצוארי שלל
- The words שלל צבעים are accidentally repeated from the preceding line (REUSS, A. MÜLLER; BICKELL. would strike out לביסרא also); two or three codd. omit these three words (*haplography*?); צבע also is out of place (REUSS, MÜLLER). There is manifestly some error in the words שלל לצוארי שלל of \mathfrak{A} ; EW. conj. שגל

- 7 היה לו מצפן מנבעת המורה, ומחנה מרין היה מצפן לנבעת המורה בעמק. In our ignorance of the topography, the emendation is very uncertain. The cause of the corruption appears to be contamination from v. 8; I therefore omit לו and בעמק; and for מנבעת, which, if sound, would require a *terminus ad quem* (. . . עד), write לנבעת. We might also think of היה לו מצפן בנבעת המורה, but according to v. 8 the camp was in the valley (בעמק). BU., conforming more closely to v. 8, would restore: בעמק לנבעת המורה בעמק; but the statement that the camp of Midian was below him, which in v. 8 is preparatory to the following narrative, is in v. 1 less relevant.
- לנבעת המורה. Ὡ Γαβααθαμωρα, GAL. *al.* ΣΗ ἀπὸ (τοῦ) βουνοῦ (τῆς βωμοῦ) τοῦ Αμωραι (Αβωρ, Αβωραι, &c.), 58 τοῦ Αμορραίου; cf. Hexapla here, and on Gen. 12, 6; Deut. 11, 30.
- (3) מי ירא וחרר ישב. The words which follow in א, and doubtless corrupt. The verb, which is not found elsewhere, is rendered by the Versions (probably guided merely by ישב and מן in the context) *depart, set forth quickly*, &c.; Ὡ ἈCsbSLpVnSHC ἐξώρησαν (-σεν), ὩVΝ ἐκχωρεῖτω. Modern interpretations, following etymological combinations, make a *circuit*, or *leap, spring*, are hardly more satisfactory. GRÄTZ conj. ויפרץ *break through*; or (later) ויעבר. A greater difficulty lies in the words מהר הנלעד, since Gilead is remote from the scene of operations. J. D. MICH. conj. מָהַר, *flee quickly to Gilead*; but this conflicts with vv. 7.8. CLERICUS' emendation, מָהַר הנלבע, is adopted by HOUB., GEDDES, HITZ., BERTH., GRÄTZ, DOORN., REUSS, and others; but if, as these critics assume, Gideon was encamped on Mt. Gilboa (see v. 1), the words are wholly superfluous (DATHE, STUDER). EWALD explains the words as an old Manassite saying, in which Gilead is proverbially used for the battle-field, — a theory more ingenious than plausible. Observing that in the present text the execution of the divine command at the beginning of the verse is not narrated, while its consequences are (וישב מן העם ונ'), we may perhaps suspect that the author wrote ויצרם נדעון and Gideon put them to the test (cf. v. 4), *scil.* of the proclamation מי ירא וחרר ישב (Deut. 20, 8); cf. ויתבחר, assuming *metathesis*, as does R. Jesaia. KROCHMAL conj. ויצרף וישב מן העם ונ'.
- (5) הציג אותו לברו, with Ὡ ἈLLpNΣHHC μεταστήσεις αὐτόν καθ' αὐτόν (cf. also ὩCsbS); similarly JS. The words are accidentally omitted in א.
- (6) המלקקים; א, בידם אל פיהם + א, so ὩVΝ (probably Θ); see GRABE, *Eph. ad Millium*, p. 14; FIELD *ad loc.* This explanation of לקק, which contradicts בלשונו (v. 5), is obviously false; in its place Ὡ ἈLLpLHC have the correct gloss ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτόων; conflation of the two has occurred in ὩCsbSVnSHH. The gloss in א was probably intended for the words לשתות סים at end of v. 6, where it would rightly express the sense (so DOORN.; BU., *Comm.*); not so likely genuine at the end of v. 5 (BU., *R-S*; KAUTZSCH), where we should expect the sing. בידו א. פיו. On the manner of drinking here described see STADE, ZAT 16, 183-186.
- (8) ויקחו את בני העם. צנה העם א; ויקחו את בני העם. The grammatical objection may be removed by reading צנה (DOORN., GRÄTZ), or ציד (Jos. 9, 5, 14); and the text then has the support of all the Versions. But the verse is evidently a preparation for the story of Gideon's stratagem in vv. 16 ff.; it is essential to explain where he got so many jars as well as the horns, and quite irrelevant to comment on his supply of provisions. Emend therefore: ברי; in the old alphabet the error might easily be made. Perhaps we should also read ויקח, to agree with the following שלה, and מידם [BU., *Comm.*]. STUDER conjectures that the beginning of v. 8 as far as ויקחו should be joined to the preceding, reading ויקחו, jussive.
- (12) 2° לרב. GRÄTZ thinks the word erroneously repeated from the end of 2.
- (13) צליל Q'rè; K'èthib. Perhaps is a gloss to the rare word. G. HOFFMANN

- 6 this pronoun is *šā* with long *ā*; see *Johns Hopkins University Circulars*, No. 114 p. 111^a. — P. 11.]
- (19) הַמִּזְבֵּחַ, so here and in v. 20 Qamḥi, NORZI, BÄR, GINSB.; the common text has הַמִּזְבֵּחַ.
- (20) מִלְאךְ יְהוָה, with $\Theta^{AC-BSt. al.} \text{SHI} \text{S}$, GEDDES, as in vv. 11.12.21.22; $\text{M} \Theta^{VN}$ מִלְאךְ 5 הַאֱלֹהִים, Θ^{LP} ἄγγελος Κυρίου τοῦ θεοῦ, conflate; cf. 4, 23. Compare the tradition of the divine names in c. 13; Num. 22.
- (24) Read וְיִקְרָאֵלְךָ יְהוָה שְׁמוֹ with BAR, GINSB., *al.* The punctuation וְיִקְרָאֵלְךָ יְהוָה שְׁמוֹ represents an ingeniously perverse interpretation. See also NORZI *ad loc.* HOUB. remarks that Θ (εἰρήνη Κυρίου) and E , also, found the name of the altar a 10 stumbling-block.
- (25) הַפֶּה הַשֵּׁנִי, a perhaps too bold conjecture in this *locus desperatus*; cf. $\Theta^{AB-LLP^{Vn}} \text{E} \text{SHI} \text{E}$ τὸν μύσχον τὸν σιτευτόν. M פֶּה הַשּׁוּרִי, Θ^{V} τὸν μύσχον τὸν ταύρον (Θ^N + τὸν σιτευτόν). $\text{S} \text{I}$ (*taurum patris tui*) do not translate הַשּׁוּרִי. — M continues, וּפֶה הַשֵּׁנִי וּפֶה שְׁנַיִם Θ^{ALLP} \wedge conjunction); cf. הַפֶּה הַשֵּׁנִי vv. 26, 28. Here הַשֵּׁנִי \wedge $\Theta^{C-BSt. P.} \text{SHI}$ 15 *sub ast.*; the whole clause is lacking in Θ^N . Apparently הַשּׁוּרִי and הַשֵּׁנִי are doublets, and both corrupt; in v. 26 also הַשֵּׁנִי is not represented in $\Theta^{C-BSt. LP^{Vn} al.}$, while in v. 28 these codd. with Θ^{AL} and SHI , translate σιτευτός. Graphically, SHI comes nearest to the doublet in M (cf. 1 S 15, 9, on which see WELLM. and DRIVER); otherwise we might conjecture הַמְרִיא (GRATZ), cf. A 2 S 6, 13; ZIEGLER 20 suggests רֶשֶׁן. EWALD interprets הַשֵּׁנִי (from שְׁנָה) *annosus*; if the sense were acceptable, we should prefer to emend: הַיֶּשֶׁן (the opposite error Cant. 7, 10, cf. Θ). KUENEN (in DOORN., p. 70, b.) suspects that פֶּה הַשּׁוּרִי אֲשֶׁר לְאֵבֶדֶךָ is an attempt to restore a corrupt text; the original read: קָה עֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים מִעֲבָדֶיךָ וּפֶה שְׁבַע שְׁנַיִם; the words הַשֵּׁנִי and הַפֶּה הַשֵּׁנִי are still later glosses; so KAUTZSCH. With שְׁבַע שְׁנַיִם it 25 seems impossible to do anything.
- (26) M לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ; $\Theta^{ALLP^{Vn} E}$ (SHI *sub obel.*) + τῷ ὁφθέντι σοι. במעֲרֵבָה. For מַעֲוָה, which does not occur elsewhere in the Historical Books, some good codd. and old edd. of M have מַעֲוָה, according to a marginal note in a MS the reading of the school of Sora (see BÄR). The word מַעֲוָה seems 30 to mean *sanctuary, place of refuge*; cf. Dan. 11, 19. GRATZ, with a query, הַמּוֹבָה. Θ takes the word as a proper name (with the doublet τοῦ ὄρους in many codd.); Θ^{LP} τοῦ ὄρους *sine addit.* במעֲרֵבָה, Θ^{LP} ἐν τῇ καταδύσει τῆς παρατάξεως, doublet, במעֲרֵבָה. הַפֶּה הַשֵּׁנִי, see note on v. 25. 35
- (27) עֶשְׂרֵה; $\Theta^{ALLP E}$ τρεῖς καὶ δέκα (SHI *trēis sub lemn.*).
- (28) הַפֶּה הַשְּׂמֹנִי, see note on v. 25.
- (31) וַיֹּאמֶר יוֹאֵשׁ. Θ^V Γεδεων υἱὸς Ιωαβ, against the context and the entire tradition. אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ. The phrase אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ cannot be taken in a different sense from that which the same words have in the preceding הֵאֵתָם תְּרִיבֶנָּה לְבַעַל, as is done by Θ 40 (in various forms) and I , which render — though they probably did not read — אֲלוֹי *contend against* (21, 22; Jer. 12, 1; Job 33, 13), in which sense the author writes just below, רִיב בִּי. GRATZ conj. בו. In אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ at the end of the verse the suffix must be reflexive. This was misunderstood by the author of the gloss אֲלוֹי, if the words were originally meant for this place; more probably, 45 however, the gloss was designed for the end of v. 32 (where it also stands), and was introduced at the end of v. 31 by a transcriptional accident (GRATZ).
- (34) וַיִּזְעַק M . KAUTZSCH conj. וַיִּזְעַק.
- (39) עַל הַנּוֹהַ, with some codd. and old edd., as in v. 37; M אֵל.

50

- 7 (1) הוּא נִדְעָן. These words (not יִדְבַעַל, KUTTEL) are a gloss. עַיִן הַרְדֵּי. GRATZ formerly (*Gesch.* 1, 121) conj. עַיִן רֹאֵי. [Contrast WELLM. on p 83, 11 and his *Skizzen und Vorarbeiten*, part 6 (Berlin, 1899), p. 180. — P. H.]

- 8 (1) **ויאמרו**. A few codd. of **א**: **ויאמר** (in formal concord with **ואיש ישראל**; so **GA**. Similarly in v. 22.
קראת קראת, **BĀR**; the common edd. have קראת קראת.
- (2) **בכם**, so **א** and the Versions, rightly. Both here and in v. 3 some codd. and old edd. have **בכם**, *what have I done to you?* (Ex. 12, 12; 2 S 18, 13). 5
- (3) **אלהים** **א**; **Κύριος**, **Ἰ** *Dominus*, **יהוה**; adopted by **GEDDES**.
- (4) **עבר** + **א**; **עבר**. This use of the participle is anomalous; if the word were genuine it would be necessary to emend: **ויעבר**, as **GS** translate (so **GRÄTZ**); more probably, however, **עבר** is a gloss added by a scribe who missed an explicit statement that Gideon crossed the river. 10
עופים ורופים. The order of the words is singular; **GVN** agree with **א**; **S** transposes the verbs: **עופים ורופים**; (cf. **A**; **I** freely, *et prae lassitudine fugientes persequi non poterant*; **GA** **ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες**. **HOUB.** conjectured that the last translation represents the true text, **עופים ורופים** [so **BU.**, *Comm.]; **GRÄTZ** would restore this or **רעבים ועופים**. It is certain that **GA** *al.* did 15
not read **רורפים**; but their text seems to be merely a double translation of **עופים**. The words are not at all necessary in the context; a bold critic might perhaps conjecture that they were glosses derived from v. 5 (**כי עופים הם ואנכי רודף ונוי**).*
- (5) The names of the two kings are pronounced in **א**: **זבח וצלמנע**; a kind of etymological prophecy of their fate; **Ζεβεε καὶ Σαλμανα**. In **צלמנע** we may prob- 20
ably recognize the name of a god **צלם**; cf. **צלמשוב** in an inscription of Teimā (**NÖLDEKE**, *Proc. Berlin Acad.* '84, p. 815). With the second element cf. **ימנע** (1 Chr. 7, 35) and **הננע** (Gen. 36, 40), the latter an Edomite name.
- (6) **ויאמרו**, with all the Versions, as the grammatical concord requires; **א** **ויאמר**, for which some codd. read **ויאמרו**; while others note it as a conjecture (**כסרי**) in the 25
margin, in accordance with the Masorah on Jud. 11, 15.
בירך. This use of **בך** is perhaps to be explained by the custom of cutting off the hand of a foe slain in battle as a proof of the warrior's prowess. In Egyptian texts entries like the following are frequently found: *Here I captured and carried off a hand, mention of which was made to the royal reporter, and 30*
there was given me the golden collar of valor. There was fighting a second time at this place, and a second time I captured and carried off a hand (**FLINDERS PETRIE**, *Hist. of Egypt*, 2, 22). **GRÄTZ** unnecessarily conj. **האף**; so also in v. 15.
- (7) **את קוצי הפרבר ואת הפרקנים** **א**. The only grammatical interpretation is **I** *cum* 35
spinis, but this is hardly a natural mode of expression; we should expect **על** (**ע**), or **ב** (**ב**) as in v. 16. Perhaps the words are a gloss from v. 16 [so **BU.**, *Comm.*]; see note there.
- (11) The words **הדרך השנוני באהלים**, **דרך השנוני באהלים**, which describe the route taken by Gideon, are manifestly corrupt. **τῶν κατοικουσντων (αλ. ασηνουστων) ἐν ασκηταις**; similarly 40
Ἰ. The grammatical difficulties might be removed by emending: **דרך השנונים באהלים**. This would not mean, however, the road used by the nomads in their annual forays (perhaps a trail which avoided the larger towns), as many interpret, but *the way to the dwellers in tents* (**ע** *בשנונין*). But this is not a very natural way of designating 45
a particular route; more probably a proper name originally stood here. [**BU.**, *Comm.*, conj. **דרך שוקני באהלים** *in the direction toward the Bedouin road*.]
- (12) **החריד** **א**, supported by the Versions (but note **GL** **ἐξέστρεψεν**, **SI** **פספס**, **GA** *al.* **ε** **ἐξέστρεψεν**). As the panic in the camp seems to come too late in the story, after the flight and the capture of the kings, **SCHARFENBERG**, **EWALD**, *al.* conj. **החרים** 50
(cf. **Joseph.** **διέφθειρε**); **GRÄTZ** suggests the same emendation; **SCHLEUSNER** still more probable would be **הכחיד**, Ex. 23, 23 (**ε** **ἐκτρέψω**, cf. 9, 15; **ψ** 83, 5). But **א** may be defended; see **Ez.** 30, 9; **Zech.** 2, 4; 2 S 17, 2 (**STÜDER**).

- 7 (ZAT 2, 175) ingeniously conj. צליל לָהֶם שְׁעִירִים וְגו' *the clash of fighting at the gates went circling about the camp*; cf. 5, 8. GRÄTZ conj. בָּל.
- 11 אֵל עַל הָאֵהָל אֵל; וְיָבֵא עַל הָאֵהָל אֵל. Ἐως τῆς σκηνῆς Μωϋσαμ. וְיָבֵאוּ וַיִּהְיוּ לְפָעֻלָּהּ. In אֵל two glosses have intruded, וְיָבֵאוּ after וְיָבֵאוּ, and וְנָפֵל at the end. The former (Ἐως τῆς σκηνῆς, ²¹ *sub ast.*) is in an impossible place; the latter, for which Ἐως τῆς σκηνῆς al. have only καὶ ἐπέσεν, is in a false tense.
- 14) הָאֵלֵהִים; Ἐως and a few minuscules, Κύριος.
- 15) וְאֵת שְׁבָרוֹ. KROCHMAL conj. וְאֵת פָּתָרוֹ. [Cf. Assyrr. šabrū 'seer' (DEL. HW 639^b), a gloss of barū 'seer, clairvoyant,' tabritū 'vision,' &c. DEL. HW 182 ff.; see also ZIMMERN, *Beitr. zur Kenntnis der babyl. Religion*, 2, 1 (Leipzig, 1899), Einleitung.]
- 18) לַיהוָה וְלַנְדָּעָן; Ἐως τῆς σκηνῆς *fraem.* πομφαία; similarly ²¹ and some codd. of אֵל (הָרֵב); conformation to v. 20, see note there. CLERICUS, HOUB., DATHI, GEDDES, BÖTCHER, DOORN., KAUTZSCH, al. would insert the word here.
- 19) וּמָאָה אִישׁ אִישׁ; וּמָאָה אִישׁ אִישׁ; the article, which is indispensable, is omitted by haplography; the error seems to be old, it is faithfully reproduced in Ἐως τῆς σκηνῆς al.
- 20) לַיהוָה וְלַנְדָּעָן; אֵל and the Versions *fraem.* הָרֵב, which is probably a gloss BU., R'S; WINCKLER'; cf. v. 18; [or misplaced by a redactor; BU., *Comm.*].
- 21) וְיִיקָץ כָּל הַמַּהֲנֵה אֵל; וְיִיקָץ כָּל הַמַּהֲנֵה, but וְיִיקָץ כָּל הַמַּהֲנֵה is not usual in the sense *flee*, and unnecessarily anticipates וְיָבֵאוּ; and *all the camp awoke*, on the other hand, adds an effective trait to the description; cf. *Ἄ omnia itaque castra turbata sunt*. It is also possible that וְיִיקָץ is only a corrupt doublet to וְיָבֵאוּ.
- 22) וְיָבֵאוּ וְיָבֵאוּ; Ἐως τῆς σκηνῆς; the K^cthib וְיָבֵאוּ represents an interpretation which makes Gideon's men the subject of both the last verbs, *they raised the war-cry, and put them to flight* (DOORN.); *not, they (the Midianites) tried to save their goods* (BERTH.; cf. 6, 11).
- 25) וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ מְאֹתָהּ הַשּׁוֹפְרוֹתָהּ *the three hundred blew the horns* (תְּקָעַן construed by the editor with acc., as in Jer. 4, 5 &c.); cf. v. 20, *Ἄ insistebant trecenti viri bucinis personantes*; אֵל *שְׁלֹשׁ מְאֹתָהּ*, cf. Ἐως τῆς σκηνῆς καὶ ἐσάλπισαν ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατιναῖς. The rendering of Ἐως τῆς σκηνῆς καὶ ἐσάλπισαν τριακόσια κερατιναῖς is against the usage of the Heb. verb. It is perhaps rash to assume that אֵל may not, after all, be what the editor wrote. ZIEGLER conj. *בשֹׁלֶשׁ*, cf. Ἐως τῆς σκηνῆς and v. 20. KUENEN and BU. (*Comm.*) point וְיִיקָעוּ, cf. Am. 3, 6.
- בָּרַעְהָ וּבָבֵל אֵל; accidental repetition of ו from the preceding ברַעְהָ. The error is older than Ἐως τῆς σκηνῆς καὶ ἐν ὄλῃ *al.* πάση) τῇ παρεμβολῇ.
- צָרְדָּה, so STUDER, al. as in 1 K 11, 26 (Ἐ Σαρεία), generally identified with צָרְדָּה, so STUDER, al. as in 1 K 4, 12; 7, 46; cf. 2 Chron. 4, 17; אֵל צָרְדָּה. Ἐως τῆς σκηνῆς al. ²¹ καὶ ἦν συννημένη perhaps represents another variant (צָרְדָּה), but more probably sustains אֵל צָרְדָּה, FIELD'. ²¹ *مدنة* ²¹ *مدنة*.
- עַד שָׁפַת אַבְל מְהוּלָּה עַל טַבַּח אֵל. Perhaps שָׁפַת and טַבַּח are doublets (GRÄTZ). For עַל the Masorah (on Gen. 49, 13) notes that עַד would be conjectured (סָבִירָה); some codd. have עַד in the text, without note; this is preferred by BU., *Comm.*
- 21) בֵּית בִּרְהָ. The name is often explained as equivalent to בֵּית עֵבְרָה, עַד being dropped in common speech (CLERICUS, HOUB., RELAND, GRÄTZ, al.); but there is no evidence of such a tendency in Heb. Ἐ Βαυβηρα (Ἐως τῆς σκηνῆς al. Βαυβηρα is transcriptional error), *Ἄ Bethbera*, ²¹ *בית בארה* suggest rather *בית בארה*; cf. Jerome (*Onom. Sacra*, ed. LAG. 106, 12) *quod interpretatur domus aquae, sive putei*. I suspect that אֵת הַיַּרְדֵּן was originally a marginal note to הַמַּיִם; when introduced into the text in this place, the conjunction was necessarily prefixed. [So BU., *Comm.*] GRÄTZ would correct וְאֵת to אֵל = עַל, connecting it with the words immediately preceding, *as far as Bethabara, on the Jordan*; the second occurrence of the words he regards as a ditogram. Cf. ²¹ *بیت בארה* (1^a) ²¹ *بیت בארה* (2^a).
- 25) אֵל מְרִץ, with some old edd., Ἐως τῆς σκηνῆς, GRÄTZ; אֵל אֵל.

- 9 Hebrew declaration of revolt; in v. 29 he challenges Abimelech to come out from his capital, Shechem, to meet the Israelites in the field (see esp. W. R. SMITH). Following then the doublet κατεδουλώσατο τοὺς ἄνδρας Εμμωρ in $\Theta^1 P$, WELLH., OORT, W. R. SMITH, STADE, BU., *al.* read עֲבִירו :—*Who is Abimelech, and who is Shechem (his city), that we should be subject to him? Should not the son of Jerubbaal and his lieutenant Zebul subject the people of Hamor, the father of Shechem? But why should we (Israelites) be subject to him?* (HOUÏ. suggested that in *servitutem egerunt* would suit the context, but is deterred by the Qal; he transposes: $\text{פָּקִירוּ עֲבֵדוּ עִבְרָל עֲבֵדוּ}$, GEDDES renders, *Have not a son of Jerubbaal's and his deputy Zebul made slaves of the Hemorite Sichemites?* i. e. הֶעֱבִירוּ .) 10 SMITH thinks, further, that vv. 28 f. should stand immediately after v. 22 (see against this theory STADE, *Gesch.*, I, p. 194, n); BU. would put vv. 28 f. after v. 25. KAUTZSCH emends וְעֲבִירו : *Is he not the son of Jerubbaal, and Zebul his lieutenant? Then let him (Zebul) serve him, together with the Hamorites, &c.* WINCKLER conj. עֲבִירוּ אִתּוֹ , which he translates, *If the Hamorites serve* 15 *him, &c.*

The assumption on which all these conjectures rest is at variance with the plain tenor of the narrative. The men whose confidence Gaal gains (v. 26), at whose vintage festival in the temple of their god he makes his incendiary speech (vv. 27-29), and at whose head he goes out to battle against Abimelech (v. 39), 20 are the בְּעָלֵי שֶׁכֶם , the very men who made Abimelech king (v. 6). In v. 28, therefore, Gaal is not inciting the Israelites to rise against the Canaanite rule of Shechem; but is stirring up the native Shechemites to throw off the yoke of the half-Israelite Abimelech, which they had unwisely taken upon them. In doing so, he appeals to their pride of race: *Should Shechem, should the Hamorite 25 aristocracy, be subject to those who had been their own subjects?* With this understanding of the situation it is only necessary to read (with \mathcal{SC}) the perfect, עֲבִירו , instead of the imperative of אֱל עֲבִרו (so GRÄTZ; cf. WINCKLER above, l. 15; see also BU., *Comm.*): *Who is Abimelech? And what are the Shechemites, that we should be subject to him? Were not the son of Jerubbaal and his lieutenant 30 Zebul subject to the Hamorites? Why, then, should we be subject to him?* — STUDER suggested וְעֲבִירוּ , *let them (Abimelech and Zebul) serve, &c.*; so OORT formerly.

אָבִי שֶׁכֶם . Gloss from Gen. 34,6.

- (29) וְאָמַר Θ καὶ ἔρω , cf. A; continuation of Gaal's speech, *I would say to Abimelech,* 35 GEDDES, DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.*; וְאָמַר אֵל , narrative, Gaal sent this defiance to Abimelech; in conflict with the following verse. The conflict is not removed by making the subject of וְאָמַר indefinite (\mathfrak{J} *dictum est*), as CLERICUS would do. BU. (*Comm.*, p. 75) thinks that the difficulty is not to be disposed of 40 by emending the text; the words which follow originally belonged to the message of Zebul to Abimelech, before v. 33^a or ^b.

רָבָה , with some codd. and edd., the regular form; רָבָה אֵל , an anomaly of which no very satisfactory explanation has been given.

- (31) בְּאֵרוֹמָה as in v. 41; Zebul sent messengers to Abimelech, who was at Arumah; 45 STUDER, DOORN., GRÄTZ (as the name of a place, probably identical with Arumah, *Tormah* was taken by some medieval Jewish commentators); $\text{אֵל בְּתַרְבֵּיטָה}$ Θ μετὰ σπυρίτου (תרבוטה); $\Theta^1 X$ $\text{ἐν κρυφῆ, ἔϛ clam, Ṣ حجباً}$, connecting the word with תַּרְבִּיטָה , פַּרְבֵּיטָה . But the form of the noun is without analogy; *secretly* attributes to it a meaning for which there is no warrant; *deceitfully, fraudulent* 50 *ly*, in the context could only mean, with intent to deceive Abimelech. It would be possible to read בְּעֵרְפָה . Jos. 9,4, &c., *craftily, cunningly*; but the emendation adopted in the text is preferable. J. D. MICH., on the contrary, suspected that in v. 41 בְּהִימָה should be read for בְּאֵרוֹמָה . [BU., *Comm.*, surmises that we should

- 9 17) מַנְנֵרָה. Houb. conj. מַנְנֵרָה.
 (21) אֵל; בַּאֲרָהּ; אֵלֶּה (SHI *sub obel.*) ἐν ὁμῶν (בַּאֲרָהּ); Joseph. *Ant.* v, 7, 2 ἐν τοῖς ὁμοῖς (בְּהַרְיִים);
 לַחֲבִיבִי.
 (24) אֵלֶּה; לְשׁוֹם + אֵלֶּה. That the word is a gloss might be suspected from its position;
 more decisive is the harsh change of subject in לְשׁוֹם הַחֶסֶד . . . לְבִיא הַחֶסֶד. The
 accentuation in אֵלֶּה (לְשׁוֹם לְשׁוֹם) does not do much to relieve the difficulty. אֵל
 gives the inf. the same subject (ἐπαρταρεῖν . . . ἐπιθεῖναι); but it is rash on this
 account to emend: לְהַבִּיא (GRÄTZ). Possibly לְשׁוֹם is itself a gloss with ו explicative;
 see note on 17, 3^b and for רַמְיִם = חַסֶּם cf. note on Ezek. 9, 9, added by some
 one for whom חַסֶּם was not explicit enough; וְשׁוֹם was introduced by a scribe who
 missed the government of this noun. Cf. the result of successive glosses in 3, 2.
 WINCKLER questions the whole verse, particularly ^b.
 (26) עֵבֶד; נַעַל בֶּן עֵבֶד (also in vv. 28. 30. 31. 35. 39. 37. 39. 41^v). For נַעַל of אֵלֶּה Gaal in many
 codd. by a common uncial error; אֵלֶּה Γαλαδ, and אֵלֶּה, Joseph. has Γαδλης; WELLM.
*Isr. und jud. Gesch.*², p. 44) regards this as the true form of the name, Arab. جعل
 beetle, scarab [in Arab. also applied to a black and ugly and small man,
 or to a contentious one; LANE]; cf. MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 13; note also אֵלֶּה
 (Urmia ed. عجل).

For אֵלֶּה עֵבֶד אֵלֶּה (ABSLPVOE Aβελ), אֵלֶּה has *Obed*; so also some codd. of אֵלֶּה (Αβηδ, 56
 56Ωβδ, 57[Σ]ηδ, — dittography), i.e. עֵבֶד (HOLLENBERG); אֵלֶּה λωβηλ (for 53λωβηδ 20
 by the same confusion of Λ and Δ noted above in the case of Gaal is also
 simply עֵבֶד; see אֵלֶּה in 1 Chr. 11, 47, אֵלֶּה *al.* in 1 Chr. 2, 37; 26, 7; 2 Chr. 23 1
 (HOLLENBERG; similarly ZIEGLER, ΓΩΒΗΔ). EWALD (*Gesch. des Volkes Isr.*, 2, 485)
 thought יובל, an old Canaanite name, the more probable reading; many recent
 scholars (KUENEN, DOORN., STADE, KAUTZSCH, BU., KITTEL, *al.*) suppose that
 the name was יובעל, which being offensive to the scribes was altered to עֵבֶד (*son*
of a slave); it would follow that Gaal was of Israelite extraction.
 Some Heb. codd. have here and below עֵבֶר; cf. אֵלֶּה.

יַעֲבְרוּ בַשֶּׁחֶם. *Passed through Shechem* seems to conflict with the following verses,
 in which Gaal and his kinsman have taken up their residence in Shechem; a 30
 pregnant construction, *passed over to Shechem and dwelt in it*, is without parallel.
 The beginning of the story, which should have introduced Gaal to us, has been
 lost; perhaps some abridgment in v. 26 is the cause of the difficulty we find in
 the words under consideration. The Versions do not appear to have had a different
 text, though some of them have tried to straighten it out.

- (27) הַלְלוּ אֱלֹהִים (AC-BSLPVOE χορούς, cf. 21, 21 לחול בשחלת; 21, 23 השחלת; Θ, αβλούς, as
 if הלילים (SCHARFENBERG, ZIEGLER).
 (28) On this difficult verse see OORT, *Godgeleerde Bijdragen*, 1866, pp. 983 ff. (cited
 by DOORN.); KUENEN, *Theol. Tijdschrift*, 1, pp. 703 f., *Godsdienst van Israhel*, 1,
 pp. 299 f.; WELLM., *Sam.*, p. xiii, cf. *Comp. des Hev.*, pp. 353 f., n.; STADE, *Gesch.*, 40
 1, pp. 194 f.; W. R. SMITH, *Theol. Tijdschrift*, 20, pp. 195-198; KAUTZSCH, *ZAT*
 10, pp. 299 f.; KITTEL, *Gesch.*, 1, 2, pp. 77 f.; MOORE, *Comm.*, p. 257; BU., *Comm.*,
 p. 75.

So far as the consonant text goes, אֵלֶּה is supported by the Versions with but
 slight variations (אֵלֶּה reading אֵלֶּה). In the second clause אֵלֶּה has υἱὸς Συχευ; 45
 adopting this, and transposing בֶּן שֶׁחֶם and בֶּן יַעֲבֹד, some critics obtain: — *Who*
is the son of Jerubbaal, that we should serve him? Is he not a son of Shechem
(i. e. a Shechemite), &c.; but to this it is a conclusive objection, that בֶּן שֶׁחֶם is
 not an idiomatic expression for a *Shechemite* (W. R. SMITH; GRÄTZ בני שֶׁחֶם
 ימי בני שֶׁחֶם). In the absence of external evidence, the textual critic can only be guided by 50
 exegetical considerations. Most recent interpreters set out with the premise
 that Gaal, the son of Jobaal (see on v. 26), was an Israelite who incited the
 Israelite part of the population to rebel against the King of Shechem; v. 28 is a

- 10 איש מישבר *cf.* Q3C; אִישׁ יִשְׁשֹׁבֵר אִישׁ, which is definite, and, with rare and doubtful exceptions, collective. [BU., *Comm.*, thinks אִישׁ unobjectionable in RP.]
- (4) וְשִׁלְשִׁים עָרִים, *cities*, so, with all Versions, J. D. MICIL; אִישׁ, accidental conformation to the preceding עָרִים *asses*. (According to BÄR, p. 106, the Oriental school read עָרִים without note.) [עָרִים *cities* may have been pronounced *érim*; see Crit. Notes on Isaiah, p. 101, l. 4; and this form עָרִים may have suggested the insertion of the עָרִים from 12, 14. — P. H.]
- וַיֵּלֶךְ אֲשֶׁר בָּאֵרֶץ גַּלְעָד comes unexpectedly at the end of the verse; without אֲשֶׁר the words might well stand after לָהֶם 1°. [BU., *Comm.*]
- ט in all three cases gives 32 for 30. So 70 is frequently raised to 72; the reason is not obvious.
- (6) וְאֵת אֱלֹהֵי אַרְם אִישׁ, וְאֵת אֱלֹהֵי אַרְם אִישׁ, in אֱלֹהֵי *al.*, אֱלֹהֵי *sub aster.*; in אֱלֹהֵי after *the gods of Sidon*. The variation אֱלֹהֵי is found in אֱלֹהֵי.
- (8) וַיִּרְעֲצוּ, Ex. 15,6; אִישׁ and Versions + וַיִּרְעֲצוּ, doublet (BÖTTCHER, who regards the second as original). SCHARFENBERG suggests וַיִּרְעֲצוּ שְׁנֵה. אִישׁ carries the second of these conflicting statements over to the following half-verse; אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי omit the first; אֱלֹהֵי *rel.* translate ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, *i. e.* בעֵת הַהִיא, which would be free from difficulty. BÖTTCHER emends: מֵהַשְּׁנֵה. In 11,26 these 18 years seem not to be included in the reckoning.
- (10) כִּי עֹבְדֵי, with numerous codd.; אִישׁ וְכִי. Of the Versions only אֱלֹהֵי expresses the conjunction, which is intolerable.
- אֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, GEDDES; so 7 codd. of אִישׁ, אֱלֹהֵי (Venice edd., BUXTORF, *al.*; not Antwerp. ed., cod. Reuchl. ed. LAG., cod. Br. Mus. 2210), אֱלֹהֵי (Vulgate; introduced by Clementine editors, apparently without any Latin attestation); sporadic corrections evincing the feeling that the name is indispensable; *cf.* אֱלֹהֵי *we have left Thee, our God*; אֵת אֱלֹהֵינוּ אֵת.
- (11) הֲלֹא מִצְרַיִם וּמִן הָאֲמֹרִי וּמִן הָאֲפָרִי וּמִן בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתִּים אִישׁ, so אֱלֹהֵי. The anacoluthon is extremely harsh; and neither הִישִׁיעַ (v. 12) nor הִצִּיל, which we might be tempted to supply (HOUB. העֲלִיכֶם, accidentally omitted after מִצְרַיִם), is in Jud. ever construed with simple מִן. אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי take the names of these peoples, like those in v. 12^a, as subj. of the verb אֲתַבֵּב אֲתַבֵּב, and I have emended accordingly. The error probably originated with a scribe who began to transcribe the verse thinking of הֲלֹא מִצְרַיִם הָעֵלִיתִי אֲתַבֵּב (*cf.* 6, 13), and having discovered his mistake boldly went on with it rather than mar his copy by a correction. The alternative is to suppose that the scribe or editor who introduced the string of names spoiled a sentence which began in some such way as מִצְרַיִם הָעֵלִיתִי אֲתַבֵּב; *cf.* 2,3. [BU., *Comm.*]
- (11.12) The list of oppressors exhibits considerable variations, which are in part accidental, in part to be ascribed to the desire for completeness. In אִישׁ the names of Moab (c. 3) and Midian (cc. 6-8) are conspicuously absent; in אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי (אֱלֹהֵי *sub obel.*) אֱלֹהֵי Moab is introduced after *the Ammonites*, in אֱלֹהֵי immediately after *the Egyptians*. For מִצְרַיִם in v. 12 אֱלֹהֵי have Μαδιαμ, so also (transposing, Μαδιαμ και Αιυαληα) אֱלֹהֵי; אֱלֹהֵי *al.* Σηθι Χανααν, אֱלֹהֵי Canaan (c. 4); אֱלֹהֵי חֲמִשִּׁים. The Maonites are first mentioned as enemies of Judah in the days of Jehoshaphat (2 Chr. 20, 1; see also 26, 7; 1 Chr. 4, 41); and as OT knows nothing of a Maonite invasion in the days of the Judges, we should probably emend: מִצְרַיִם BERTH., DOORN., GRÄTZ, KAUTZSCH; *cf.* STUDER). HOUB., following אֱלֹהֵי, reads מִצְרַיִם. It is conceivable, however, that the late author of this list wrote the name of a people of his own time, מִצְרַיִם, instead of that of *Midian*. Other variations in the Versions need not be discussed here.
- (16) וַיִּעֲבְדוּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֵי, וַיִּעֲבְדוּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֵי; GEDDES inserts לָבְדוּ. אֱלֹהֵי + και ουκ ἐμπεδύτησεν אֱלֹהֵי Κύριος ἐν τῷ λαῷ, אֱלֹהֵי *sub obel.* אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי, ἐν τῷ

- 9 read here something like והוא יושב בארומה, and strike out the corresponding words in v. 41.]
 והנם מעירים את העיר עליך, so FRANKENBERG, based solely on the context [approved by BU.; \mathbb{A} והנם צרים וגו' \mathbb{A} ; $\mathbb{G}^{\text{C}}\text{sBsLLpVn}$ παλιορκουσι, \mathbb{G}^{VN} περικἀθηται, \mathbb{C} צירין, \mathbb{S} \mathbb{S}^{H} \mathbb{S}^{H} \mathbb{S}^{H} , \mathbb{I} *offugnat*; all attesting צרים, and all taking it as part. of צור. But Gaal and his followers were in possession of the city, not besieging it; and צור *besiege* is construed with על, not with the accus. The context requires a word signifying, *stir up, incite to hostility*; many interpret צרים or צוריים (ע"ע); so GRÄTZ in this sense, but against usage. STADE suggests קצרים, part. Hif. of צר, *they make the city hostile to thee*. It is an objection, though not a decisive one, to the emenda-
 tion adopted in our text that the instances of העיר על פלי in OT are all comparatively late (Ez. 23, 22; Is. 13, 17; Jer. 50, 9; 51, 1; Dan.; see however above, on 5, 12). CLERICUS suggested ערים, but Qal is not used in this transitive sense (Job 41, 2 emend to Hif.).
- (37) פדוך אלן טעוננים; \mathbb{G}^{LP} ἀπό ὀδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων, καὶ ἀρχὴ ἄλλη ἀπὸ τοῦ βουνοῦ οὗ οἱ ποιμένες, doublet. See MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 14, n.
- (41) והוא יושב בארומה, \mathbb{G}^{LP} *al.* καὶ ἐπέστρεψεν Α. καὶ ἐκάθισεν ἐν Αρειμα; \mathbb{A} והוא יושב בארומה, $\mathbb{G}^{\text{ABSLLVn}}$ *al.* \mathbb{S}^{H} ἐκάθισεν, so \mathbb{FSS} ; \mathbb{G}^{VN} εἰσήλθεν Α. ἐν Αρημα. The reading in \mathbb{G}^{LP} may be only a \mathbb{G} doublet, accidentally recovering the original text. We might also restore והוא יושב בארומה, as in 8, 29.
- (44) והוא יושב בארומה, \mathbb{G}^{LP} ἢ ἀρχὴ ἢ μετ' αὐτοῦ, \mathbb{I} *cum cuneo suo*, as the context requires J. D. MICH., DATHE, REUSS, DOORN., KAUTZSCH, GRÄTZ, *al.*; \mathbb{A} והוא יושב בארומה, by accident, from the next half-verse; $\mathbb{G}^{\text{ABSLSH}}$ αἱ ἀρχαὶ; \mathbb{G}^{VN} attempts to remove the difficulty by translating οἱ ἀρχηγοί. STUDER conj., less probably, האנשים.
- (46) צריח. See *Comm.*, and esp. G. HOFFMANN, ZA '96, pp. 322 ff.
- (48) והוא יושב בארומה, \mathbb{G}^{ALP} Βααλ διαθήκης, \mathbb{G}^{C} Βααλ βερεῖθ, as in v. 4.
- (48) והוא יושב בארומה, $\mathbb{G}^{\text{AVNLE}}$ Ἐρυμων, \mathbb{G}^{LP} Αερμων (Hermon); $\mathbb{G}^{\text{C-BsSH}}$ ὄρος Ἐλυμον (*hypsography*) perhaps represents an intermediate stage in the history of the corruption.
- פרךמו, as in 1 S 13, 20; sing. $\mathbb{G}^{\text{ACsBsLLpVnSHFS}}$; \mathbb{A} \mathbb{G}^{VN} פרךמו.
- (49) שובה, with GRÄTZ; \mathbb{A} שובה. The noun is שובה (v. 48); a masc. שוך (as in Mishnic Heb.) is not found in OT. DOORN. reads שכה; but in this distributive phrase the suff. is usual, if not indispensable (BERTH.); cf. \mathbb{S} .
- (51) והוא יושב בארומה, \mathbb{G}^{LP} *al.* \mathbb{A} $\mathbb{G}^{\text{ACsLNVnSHFS}}$ \mathbb{S} \mathbb{S} \mathbb{S} , *Waw explicative* (cf. Crit. Notes on Ezek., p. 46, l. 52), *that is, all the citizens*, &c. In the present instance the conjunction may have been inserted by some one who understood the words as \mathbb{G}^{C} do, οἱ ἡγοῦμενοι (cf. \mathbb{G} 2 S 2, 5). In \mathbb{G}^{V} the whole clause is lacking.
- (53) והוא יושב בארומה, an anomalous form, whether we regard it as Hif. (which is not found elsewhere) or, with BARTH, as an *i* impf. Qal.
- (57) עליהם; two of the oldest edd. עליהם.

- 10 (1) בן דודו. The Versions, except some recensions of \mathbb{C} , take דודו appellatively, *patruus*. The name *Didu* occurs frequently in the Amarna dispatches (see KB 5, Nos. 44.45.52.15); in the inscription of Mesha, l. 12, דודה seems to be the name of a god; cf. Dido (on which name see WINCKLER, *Altorient. Forsch.*, 1, 339 ff.). On דוד see RENAN, RĒJ 5, 168; GRAY, *Heb. Proper Names*, p. 83.
 \mathbb{G}^{LP} καὶ ἀνέστησεν θ θεὸς . . . τὸν Θωλα υἱὸν Φουα υἱὸν Κυριε (*al.* Κυρηε) πατρὸς ἀδελφοῦ *zar.* πατρίδελφον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέκει κ. τ. ἔ., whence HOLLÉNBERG conj. that in \mathbb{A} and the Versions a name has fallen out, and would restore, *that is, a man of Issachar*. DOORN. suspects that Κυριε has arisen from a corruption of this word.

- 10 λαῶν (בעם) is a corruption of בעמט (DOORN.); οὐκ εὐηρέστησεν is a translation of בעם ותקצר נפשו, accommodated to the false reading בעם.
- (18) ויאמרו העם; אל + שרי נלער + שרי, doublet from 11, 5^a, DOORN. ἘΛΡ οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ Γαλαὰδ (ἘΛ al. οἱ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες Γ.); §11 *principes Galaad*. If, with GRÄTZ, we should read ושרי, the order would still betray the gloss. 5
- 11 (1) אַל ויולר נלער ונו. The interpolation attaches awkwardly to the preceding sentence; ἘΛC'SLIPVA§11Ε καὶ ἔτεκεν τῷ Γαλαὰδ, which GIESEBRECHT and GRÄTZ adopt (ותלד לנלער); ἘVN ἢ ἐγέννησεν τῷ Γ. BUDDE's reconstruction of vv. 1-3 concerns the source of the verses, not the 10 actual text; *cf.* above, p. 23, l. 37.
- (4) V. 4 Ἀ ἘVN, perhaps by *homoteleuton*. The verse is superfluous by the side of v. 5^a (observe how § condenses in translation); ZIEGLER and STUDER question its genuineness, GRÄTZ omits it. Quite as probably, v. 5^a (Ἀ ἘL) is secondary. DOORN. regards v. 4 as by the author of vv. 1-3, making connection with v. 5. 15
- (11) אַל וישמו העם אותו; ὁ λαὸς Ἀ ἘLP, §11 *sub ast.*; not improbably a gloss, the natural subject is the עניב. 15
- (13) ועתה השיבה אותה בשלום, with ἘLIPVA al. αὐτήν, § *eam* [sc. *terram*]; so ΠΟΥΒ, *alt.*; אַל אתהן, which could only refer to the cities in this region, *cf.* v. 33. At the end of the verse ἘVN al. + καὶ πορεύσομαι, adopted by GRÄTZ, ואלכה. 20 Further, ἘΛPE (§11 *sub obel.*) + καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Iεφθαε; supplying a link in the narrative.
- (17) ולא אבה. ἘLP (§11 *sub obel.*) + οὐδὲ οὗτος ἀνεῖναι αὐτῷ παρελθεῖν. The words may be genuine, ולא אבה עבר, ויבא ממונה שמש לארץ מואב. 25
- (18) ויבא ממונה שמש לארץ מואב; Ἀ §, by *homoteleuton*, perhaps in the Heb. copy from which the translation was made, perhaps in § itself.
- (19) נעברה. Many codd. אעברה, conforming to v. 17.
- (20) וישאן ארום נהן את ישראל עבר, with ἘABSLIPVA§11Ε καὶ οὐκ ἠθέλησε Σηων τὸν Ἰσραὴλ διελεθεῖν; *cf.* Num. 20, 21. וישאן ארום נהן את ישראל עבר (see also Num. 21, 23; Deut. 2, 30); אַל ולא האמץ ביהון את ישראל עבר. Mistranscription of ישאן (אמן) necessitated the introduction of the negative and correction of the tense; הַת (GRÄTZ, which is perhaps not indispensable) may have been lost before פא or supplanted by it. With אַל agree ἘVN§C; § *non dimisit eum transire*, &c.
- ביחצה. In the inscription of Mesha (l. 19), as in Is. 15, 4; Jer. 48, 34, the name is היץ; the locative in ה (Num. 21, 23; Deut. 2, 32) seems in this, as in numerous 35 other instances, to be mistaken by later writers for a feminine; see also on 14, 1.
- (22) אַל וירשו את כל גבול האמרי (§ abridges); Ἀ ἘVC'S al.; the words only repeat in another form what has been said in v. 21^b; ZIEGLER suspected that they were a gloss. 40
- זωσ * του Ιαβοκ, και απο της ερημου ζωσ < του Ιορδανου. The asterisked words are omitted in ἘLP; in ἘC'SVA al. all after τοῦ Ιαβοκ is lacking.
- (24) את אשר הוריש יהוה, אה אשר יוריש כמות ונו, corresponding to את אשר הוריש יהוה in the following half verse; אַל וירשוך כמות אַל (ditto-graphy), which compels us to take הוריש in a different 45 sense, and destroys the symmetry of the parallel. The error is an old one; it is found in all the Versions.
- (25) הכיב מיב אתה, with ἘAC'SLIPVA§11ΕΘ, μή κρείσσων εἶ σὺ; אַל הכיב מיב אתה, ἘVN μή ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ Βαλακ, § הכיב מיב אתה, § הכיב מיב אתה. The repetition, which gives us a construction without parallel, is probably accidental, 50 favored by the following אה גלהם נלחם בקבם הכיב רב. [So also BU., *Comm.*]
- (26) בעיעור, with ἘLP al. Ε ἐν Ιαζρη; אַל בעיעור, ἘVNC'SVA§11 ΕV (ἘV + TIV) Αρονη (ἘL tac.), §C. See the following note.

- II the word is a late substitute for קָנַן, to remove the last plain trace of the human sacrifice.
- 12 (1) אַל צפונה; GABLYN *al.* ΣΗΕ Σεφεινα (Σεφηνα, Σεφίνα). See MEZ, *Bibel des Josephus*, p. 17. 5
- 2 ובני עמון ענגני מאר, with GACBLLPNYNΣΗΕ και οι υιοί Αμμων ἔταπεινουν με σφόδρα. In אַל (followed by GVBSE) ענגני has been omitted by transcriptional error after עמון (DOORN., BU., *al.* — not before it, GRÄTZ). The origin of the error was perceived by SEMLER.
- וואַעק אליבם, with G (except GV) ἐβόησα πρὸς θαῶς; אַלGVLSE וואַעק אתכם. Construction of קָנַן c. acc. (Neh. 9, 28) is rare, and confusion of אַת and אַל common. Less probable is וואַעק אתכם *I called you out*.
- (3) אַל בני אינך מושיע ו; G (except GV) οὐκ ἦν ὁ σφῶων; BU., *Comm.*, accordingly וַיִּצֵּן. ואשימה, with NORZI, BÄR. The Received Text, ואשימה, is a mere blunder; the note וּשְׁמִימָה appears to be an addition of modern editors (later than JACOB KHAYYIM; see NORZI). See also GINSBURG, *Massora Magna*, 2, 615 §§ 273, 274), and J. H. MICHAELIS *ad loc.* 15
- (4) The end of the verse in אַל is, בני אמרו פליטי אפרים נלעד בתוך אפרים בתוך מנשה. In ΣΗ the entire halfverse from ויבו is asterisked as a Hexaplar addition to G (the asterisk has been placed by mistake before Ephraim 1°; see RÖRDAM and LAG.), and it is lacking in G^{58,64,75}; the other codd. of G^{1P} (54.59.82.106. [108 *n. b.*]. 128.134) omit from בני אמרו to the end of the verse, from which it is to be inferred that the asterisk in Hexaplar MSS originally stood after Ephraim 2°. The words בני אמרו פליטי אפרים were copied out of place from v. 5, and the sentence completed by the insertion of אתם. KAUTZSCH thinks it possible that this clause originally stood at the end of v. 6^a. The following words, נלעד בתוך אפרים, are perhaps a doublet to נלעד את אפרים (ייבו אנשי) above, adapted to the context; בתוך מנשה, finally, — observe the asyndeton (corrected ובתוך in many codd., as in Versions generally), — seems to be a marginal correction made by a scribe who naturally did not see how the Gileadites could be said to be in the midst of Ephraim. In this state of the text, we need not go afield for parallels to the supposed taunting speech of the Ephraimites, with which JACOB (*Studien zu den altarab. Dichtern*, 3, 37) compares Maç üdi, *Marj*, 6, 145, where the Taiy are reviled as *zusammengelaufene Nabatier*. — On this verse see WELLI. in Bleek⁴, p. 195, and DOORN. GRÄTZ conj. אתם פליטים אפרים, and מתוך. 25
- (6) שבלה. G understands that the word was a password or countersign; so most fully G^{LP} και ἔλεγον αὐτοῖς, Εἶπατε δὴ σύνθημα. και λέγοντες σύνθημα οὐ κατηύθουναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως. 35
- וְלֹא יִבְלֵ דַבָּרָה בֶן, with GRÄTZ, *cf.* 38, אַלG וַיִּבֵּן, explained as an elliptical instance of the idiom הִבֵּן לֵב; the impf. must then be taken as frequentative. But the meaning, *he did not give heed, take pains, to say it right*, is hardly natural; the ellipsis is not attested by old examples; and in the sequence of narrative tenses a perfect is expected. The error may be ascribed to the influence of the following בֶּן. Some codd. and old edd. have וַיִּבֵּן. 40
- (7) ויקבר בעירו במצפה נלעד, *cf.* G^{LP} ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐν Σεφε (var. Σεφ) Γαλααδ, Joseph. v. 7, 12 ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι Σεβέη (Lat. *Sebethi*); אַלG נלעד, G^{1P} ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ (*al.* + ἐν) Γαλααδ, 3 *in civitate sua Galaad*, 5 جَمْعِيَّةَا، جَلجَلج. The reading of G^{LP} probably represents מצפה in a Heb. copy in which ט had been accidentally lost; and as Jephthah's home was at Mizpeh (II, 34), we may with some confidence restore the name here, with STUDER, DOORN., BUDE. MEZ (*Bibel des Josephus*, p. 16) proposes מצפי נלעד (another name for מצפה), comparing v. 1 (where he would read צפיה for צפונה Σεφεινα), thus inverting DOORN.'s explanation of the variant of G^{LP}. It is, of course, conceivable that מצפה was in- 50

- 14 (2) ולאמו. The word is a comparatively late addition to the text. External evidence of this fact is perhaps preserved in \mathfrak{S}^H , where we read, $\text{סלמם סלסם סלסם סלסם}$ * סלמם * סלמם * סלמם. The asterisk is manifestly misplaced, the verb $\kappa\alpha\iota \epsilon\iota\pi\epsilon$ is indispensable; and it is a very probable conjecture that the signs should be corrected: — $\text{סלמם} \setminus \text{סלמם} * \text{סלמם} * \text{סלמם} * \text{סלמם}$. The words $\kappa\alpha\iota \tau\eta \mu\eta\tau\rho\iota \alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$ \wedge codd. 131. 144, 5 perhaps by *homoteleuton*.
- (3) ויאמר לו אביו ואמו. The verb was not conformed when the second subject was interpolated, *cf.* v. 5^a; some recensions of \mathfrak{G} with $\mathfrak{S}\mathfrak{L}$, and even \mathfrak{C} , correct to the plural. On the editorial changes in this chapter see notes to the English Translation, pp. 83 ff.; DOORN., and esp. STADE, ZAT 4 ('84) 250 ff.; BU., R-S 130 f. 10
- $\mathfrak{G}^{\text{LLP}}$ $\epsilon\nu$ παντι τῷ λαῶ σου, so also \mathfrak{S} ; adopted by HOUB., DATHE, *al.* [BU., *Comm.* would follow \mathfrak{S} a step farther, and emend: $\text{בבית אביו} [\text{פא}] \text{האין האין עמך אשה}$ ובכל עמך אשה.]
- (4) DOORN. regards this verse as a late gloss.
- (5) וירד שמשון ואביו ואמו. The last two words are secondary (DOORN., STADE). 15
- \mathfrak{G}^{LV} $\kappa\alpha\iota \eta\lambda\theta\epsilon\nu$, $\mathfrak{G}^{\text{ALLP}} \mathfrak{S}^{\text{H}} \kappa\alpha\iota \epsilon\zeta\epsilon\kappa\lambda\iota\nu\epsilon\nu$ (*i. e.* ייסר, v. 8); $\mathfrak{G}^{\text{CSIsVn}}$ $\epsilon\zeta\epsilon\kappa\lambda\iota\nu\alpha\nu$, including the father and mother. The author wrote ויבא (DOORN.).
- (6) כשסע הנרי *as one might tear a kid*; *cf.* FOUCART, *Les associations religieuses chez les Grecs*, p. 73. 20
- גוי, gloss, GEDDES (guardedly), DOORNINCK.
- (9) וירדהו אל כפיו *scraped it out*; the verb is common in later Heb., there is no reason to suspect the text, as some scholars have done. See *Comm.* — The considerable variations in some recensions of \mathfrak{G} are apparently derived from a Heb. copy in which כפיו had been corrupted to פיו ($\mathfrak{G}^{\text{ALVn}}$ $\epsilon\iota\varsigma$ τὸ στόμα αὐτοῦ; 25 $\mathfrak{G}^{\text{CSIs}}$ *al.* \mathfrak{S}^{H} $\epsilon\kappa$ τοῦ στόματος αὐτοῦ [*sc.* τοῦ λέοντος]; \mathfrak{G}^{N} $\epsilon\kappa$ τοῦ στόματος τοῦ λέοντος $\epsilon\iota\varsigma$ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, doublet; \mathfrak{G}^{V} $\epsilon\iota\varsigma$ χεῖρας, castigated; \mathfrak{G}^{LP} $\epsilon\nu$ ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, *i. e.* בכפיו). This error has worked back into v. 8, where the original rendering of the האריה, $\epsilon\nu$ τῷ σώματι τοῦ λέοντος, has been changed to στόματι in all recensions of \mathfrak{G} , and has been perpetuated from \mathfrak{L} in \mathfrak{I} , while in v. 9^b 30 στόματος is found in $\mathfrak{G}^{\text{VNLp}}$, $\epsilon\kappa$ τῆς $\epsilon\zeta\epsilon\omega\varsigma$ in $\mathfrak{G}^{\text{ACSBsLVn}} \mathfrak{S}^{\text{H}}$ (*cf.* Θ Dan. 7, 15, $\epsilon\zeta\omega\varsigma$ = נב).
- (10) The author wrote וירר שמשון אל האשה ויעש שם משתה (DOORN., STADE). 35
- \mathfrak{A}^{L} $\epsilon\pi\tau\alpha$ ἡμέρας, so \mathfrak{S} . HOUB., DATHE, GEDDES [see also BU., *Comm.*], think the words original; to them the following note, *for so the young men used to do*, refers. The *seven days* may, however, very easily have been introduced from v. 12.
- (11) ויהי בראתם אותי ויהי בראתם אותי ויהי בראתם אותי ויהי בראתם אותי 40
- (\mathfrak{S}^{H} *sub obel.*) αὐτόν, *i. e.* בְּרִצְתָם, *cf.* \mathfrak{G}^{L} $\kappa\alpha\iota \epsilon\gamma\epsilon\nu\epsilon\tau\omicron$ φοβεῖσθαι αὐτούς αὐτόν, Joseph. διὰ δέος τῆς ἰσχύος τοῦ νεανίσκου. KAUTZSCH would read בִּיראתם; 40 BERTH. בִּיראתם, *cf.* 2 S 3, 11.
- ויקהו. DOORN. (*Theol. Tijdschrift* '94, p. 21) would supply the subject, פלשתים; the author, however, wrote ויקהו, *Samson* took these companions. [See, however, BU., *Comm.*, who makes it probable that it was the Timnathites who chose these groomsmen; and that the latter (not Samson) provided the feast; *cf.* WETZSTEIN, 45 *Zeitschrift für Ethnologie*, 1873, p. 288. BU. drops בִּיראתם ויהי as a gloss, and transposes ויקהו גוי to stand before v. 10^b.]
- (12) ומצאתם \wedge $\mathfrak{G}^{\text{CSIsLPVn}}$ *al.*, \mathfrak{S}^{H} *sub ast.*; gloss from v. 18 (STADE, DOORN.).
- (14.15) ולא יכלו להניר החירה ששת ימים: ויהי ביום השביעי ויאמרו 50
- שלושת ימים. With this *the seventh day* in v. 15 does not tally; for the latter, \mathfrak{G} (except \mathfrak{G}^{L} and two other cursives) \mathfrak{SA} have on *the fourth day*. HOUB., DATHE, GEDDES, ZIEGLER, STUDER, BERTH., KAUTZSCH, GRÄTZ, BU., *al.*, would emend accordingly: ביום הרביעי (שביעי) easy transcriptional error). There is,

- immediately follow Manoah's invitation to meat. They are, however, an even more apposite comment on v. 17, where Manoah asks his visitor's name and is told that it is a mystery. The evident displacement of the sentence is most easily explained if it is a gloss meant for v. 17.
- (17) מִי שִׁמְךָ אַל. GRÆTZ מִהּ, as in Gen. 32,28; Ex. 3,13. Confusion of י and ה is not uncommon; but אַל may be right, cf. Deut. 4,7; Mic. 1,5; Gen. 33,8. 5
דברך, so Q^rē 698; many codd. and edd. of אַל have the sing. in the text without further note (Oriental text); K^othib דברך plur.; see on v. 12. The other places where the same correction is made are 1 K 8,26; 18,36; 22,13; Jer. 15,16; ψ 119,147.161; Ezra 10,12. 10
 - (18) K^othib, regularly formed adjective from פלא; Q^rē פלאי with silent א; cf. ψ 139,6.
 - (19) לִיְהוָה הַפְּלִיאָ לַעֲשׂוֹת *to the wonder-working JHWH*, with ̳ACsBslLpNVn̄ĒS̄H̄ τῷ Κυρίῳ τῷ θαυμαστά ποιοῦντι, ̳ Domino, qui facit mirabilia; with the construction cf. Is. 29,14; 2 Chr. 26,15; Joel 2,26. This reading, which CLERICUS had suggested, 15 is rejected by HOUB. on account of the following וּמְנוּחַ וְאֶשְׁתּוֹ רֹאִים. אַל לִיְהוָה וּפְלִיאָ לִיְהוָה וְאֶשְׁתּוֹ רֹאִים וּמְנוּחַ וְאֶשְׁתּוֹ רֹאִים, so ̳, and ̳V (solitary, as often in its agreement with אַל) καὶ ἀνήνεγκεν... τῷ Κυρίῳ, καὶ δὲχέουσεν ποιῆσαι, κ.τ.έ., which agrees literally with ̳ and is probably from א; ̳, with the utmost freedom, ̳. אַל defies all attempts to construe it grammatically. MAURER conj. הוּא פְּלִיאָ 20 לַעֲשׂוֹת, but this, as STUDER observes, only gives us a second circumstantial clause to dispose of. HOUB., better, וְיִהְיֶה פְּלִיאָ לַעֲשׂוֹת. אַל arose from an attempt to connect the words with the following clause, after the latter had accidentally intruded; see the next note below. [BU., *Comm.* (cf. BERTH.), thinks the words, even when corrected, superfluous — a gloss to הוּא פְּלִיאָ, v. 18.] 25
At the end of this verse אַל and the Versions add וּמְנוּחַ וְאֶשְׁתּוֹ רֹאִים; copied out of place from the next verse. ̳ connects the words with v. 20, making the repetition even more intolerable.
 - (20) בעלות; many codd. and old edd. בעלות.
מַעַל הַמּוֹצֵחַ ̳, interpreting as does Josephus; cf. 6,21. 30
אַל הַמּוֹצֵחַ; ̳; ̳; ̳; ̳; ̳, *ed. Rom.* ἐν τῇ φλογί *sine addit.*
 - (21) וְלֹא יָרַח עוֹר פְּלֶאֶד. The words connect with v. 20; the intervening וְלֹא יָרַח עוֹר פְּלֶאֶד is parenthetic. [BÖHME strikes out v. 21^a; HOLZINGER and BU. cancel v. 21^b, as superfluous after v. 20^b.]
 - (23) מִיְרֵי, with many codd. and edd. of אַל; the Received Text has מִיְרֵי. 35
̳AV̄NV̄N̄ ̳S̄ ̳C̄ ̳ and אלה אל כל אלה הראו את כל אלה הורנו; cf. v. 8, where they render ὁρῶντες καὶ φωτισάτω ἡμᾶς (הורה = φωτίζειν also 2 K 12,2 (3' ; 17,27.28, A Gen. 46,28 &c., — probably by pseudonymological association with אור). The words אל כל אלה then refer to the instructions for the bringing up of the child, from which it was a very strong inference 40 that JHWH meant something else than their destruction. It is an attractive conjecture that this is the true reading; the error which made of it הורנו led then to the addition of the rather awkward last clause, since a mention of what JHWH had said to them was now lacking.
̳AV̄L ̳; וְנָעִת ̳; ̳; ̳; ̳, *sub ast.*; ̳ connects with the preceding (בא) 45 וְנָעִת (בא). Perhaps we might read וְנָעִת.
- 14 (1) בתַּמְנַת אַל; בתַּמְנַתהּ. Canaanite name with the fem. ending -at (as in Phoen., Moabite), like בַּלַּת 1,15; עַתַּת 1,17; בתַּמְנַתהּ is locative (so in this verse, בְּיַרְדֵּן שְׂמֹנֶן). The Hebraized form תַּמְנַת also occurs, but not in Jud. The same correction 50 is made in vv. 2,5 below; see also note on 11,20. At the end of the verse ̳ACsBslLpNVn̄Ē + καὶ ἤκεισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ̳^{II} *sub lennisco*; i. e. וַתֵּשֶׁב בְּעִינָיו; from v. 7.

- 15 (10) **א** חָלַיְנוּ; **GrS^rSH** ἀνέβημεν *sub ast.*; **GL^p** *al.*; the word could well be spared.
- (14) **א** **ו** **ש** בָּעָרָא בָּאֵשׁ; **Gal** *al.* ἡνίκα ἂν ὀσφραυνθῆ πυρός, conformation to 16,9.
- (16) **א** בָּלְחֵי הַחֲמֹר הִמְרִיתִים *I heaped them all up*; **א** **הַמְרִיתִים**, or **הַמְרִיתִים** (BÄR), a noun joined to its own dual, as in **רָחַם רַחֲמֵיךָ**, **רָחַם רַחֲמֵיךָ**, 5,30; *cf.* **St.** **Θ** ἐξαλείψων ἐξήλειψα (**GL^N** ἐξαλείψω) αὐτούς, rightly recognizing in the words an infinitive absolute and its verb (*cf.* **ἴ** *delevi eos*); so **HOUB.**, **J. D. MICH.**, **GEDDES**, **DOORN.**, **MATTHIES**, **BUDDÉ**, **KAUTZSCH**, **GINSBURG**, **BUHL**, *al.*, all making the verb **Qal**, **הַמְרִיתִים**, and, for the rest, interpreting very variously (**HOUB.**, *disturbavi*, as **חַמַּר** in **Aram.**; **GEDDES**, *I have completely routed them*; **J. D. MICH.**, *Ich habe sie dicke über einander gehaut*; &c.). **J. D. MICH.** referred in explanation of **Θ** ἐξαλείψω to the Arab. **حَمَّرَ** *pare, peel, skin* (syn. **سَلَخَ**, **سَلَخَ**); with this verb **DOORN.** and numerous recent scholars connect the **Heb.** verb. There is, however, no other trace of such a meaning in **Heb.**; and it therefore seems safer to regard the verb as from the same root with **חָמַר** *heap, measure*; perhaps a casual denominative, invented for the paronomasia; if this be the case, we should probably regard the finite verb as **Piel**.
- (17) **רַמַּת לַחֵי**. In spite of the etymological explanation of the origin of the name (**רַמַּת** *throse*), **א** **ו** **ו** correctly derive the word from **רָוַם**.
- (19) **א** **ו** **הָיָה**; **ἴ** *Dominus*, **י** **יְהוָה**, **ס** **אֱלֹהִים**. Elsewhere in the context **א** **ו** **הָיָה**. [**BU.**, *Comm.*, suspects that the word is redactional; if we pronounce **יְהוָה** the 20 subj. is unnecessary; *cf.* also notes on 1 **K** 2,19; **Is.** 16,10; **Ezr.** 4,15, &c.]
- (20) **א** and Versions **שָׁנָה עֶשְׂרִים שָׁנָה**; *Jer.* **Sôta** 1,8 **ארבעים שנה**.
- 16 (1) **בְּשָׁם**, with **GL^{ALLP}ESH** ἐκέειθεν, **Gr^r** *sub obel.*; **א** **וּלְךָ שָׁמַשׁן עוֹתָהּ**. The adverb may have been omitted by accident after **שָׁמַשׁן**; or intentionally, because after 15,20 it had lost its connection.
- (2) **וַיָּגֵד**, following **Θ** ἀνηγγέλη, ἀπηγγέλη; the verb is indispensable, and has been supplied in all the Versions (**CLERICUS**, **HOUB.**, **ZIEGLER**, **STUDER**, **DOORN.**, **KAUTZSCH**, **GRÄTZ**).
וַיָּגֵד **בְּלִילָה** 1°; **STUDER** and **DOORNINCK** strike out the words as a gloss. 30
עַר אֹר **הַבְּקָר נִקְחָה וְהַרְגִּנְנוּהוּ**, with **GL^{ACsLI}LPVn** ἕως φαιτός πρωῆ μείνωμεν καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν (**Gr^rSH** μείνωμεν *sub obel.*); *cf.* 2 **K** 7,9. With the ellipsis in **א** we might compare 1 **S** 1,22.
- (3) **א** **וַיַּעֲלֵם**; **GL^{ACsLI}PNVn** **SHÉ** καὶ ἀνήνεγκεν αὐτάς (*zur.* αὐτά)... καὶ ἔθηκεν αὐτάς (αὐτά) ἐκέει; **GL^p** καὶ ἀνέβη... καὶ ἔθηκεν κ. τ. ἐ. It is possible that the last clause is genuine (**DOORN.**); **GRÄTZ** emends: **שָׁם וַיַּנְחֵם**.
- (4) **וַיִּרְק** (**BÄR**, **GINSE**) or **וַיִּרְק** (**JACOB KHAYYIM**, **NORZI**, **MICHAELIS**), not **וַיִּרְק** (**JABLONSKI**, **VAN DER HOOGHT**).
- (5) **א** **וַיִּתֵּן**, anomalous punctuation, which I see no reason for preserving. [It might be well to note, however, that the present of **Assyr.** *nadānu* (= **נָתַן**; see **HAUPT**, 40 *Sumer. Familiengesetze*, p. 43, n. 2) is not only *inādin*, *ināmdin* but also *iddan* (see *op. cit.* p. 53) or even *ittan*, with **ת** (**DELITZSCH**, *Assyr. Handwörterbuch*, pp. 450^a.488^a; *Assyr. Gramm.* § 100; *cf.* also above, p. 34, l. 33.)
- (6) **וַיִּעֲנֶה**. **DOORN.** suspects that this is a gloss from v. 19; *cf.* vv. 10.13.15; so **BU.**, *Comm.* 45
- (13.14) In **א** (**St.**) the end of what **Samson** said and the beginning of what **Delilah** did have been omitted by *homototeuton* (**חָמַר עִם הַמְרִיתִים** 1°... **חָמַר עִם הַמְרִיתִים** 2°); *cf.* vv. 7-9. 11 f. 17-19. We have two **Θ** translations of the passage: (a) **GL^p** (*cf.* **SH**) ἐὰν διδοῦς τοὺς ἐπτά βοστρυχοὺς τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἐκτάσει διαύματος | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἐπιφανῆς ὡς ἐπὶ πῆχυν, καὶ ἀσθενήσῃ καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν **Δαλιδα**, καὶ ἐδιάσσω τοὺς ἐπτά βοστρυχοὺς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, | καὶ κατέρκουσεν ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔβη, κ. τ. ἐ.; - (b) **GL^v** ἐὰν ὑψίανης τὰς ἐπτά σειράς τῆς

14 however, no obvious reason why they should be supposed to give up the riddle in the middle of the week; more probably the error lies in the other number, **שש** for **שבת** an example of this error is found in **6V** in 20, 15; J. D. MITCH. makes this suggestion, without confidently adopting it. Neither the actual nor the emended text is in harmony with v. 17, according to which Samson's bride 5 teases him the whole week through to tell her the riddle. If we may assume consistency in the author's own representation, the notes of time in vv. 14^b, 15^a must be regarded as glosses (STADE, DOORN., BU.). The Philistines speedily convinced themselves that the only way to get the answer to the riddle was to worm it out of Samson, and without delay set his wife on him. For six days she 10 badgered him with tears and reproaches, until, worn out at last, he betrayed his secret.

(15) **א** **וינדר לנו**; **6** **καὶ ἀπαγγελιάτω σοι**. DATHE and ZIEGLER would emend: **לך**; but **6** is only an early attempt to remove the difficulty which these critics unnecessarily discover in **א**. DOORN. reconstructs: **וינדר לך את ההידה ותנדר לנו**. 15 **הַלְרָשָׁנָה**; many codd. and edd. **הַלְרָשָׁנָה**, some **הַלְרָשָׁנָה**. The inf. Qal of **רש** is **רשת**; the Piel, for which some take the form with Metheg, occurs only in Deut. 28, 42, where it is an error (cf. **א**). **6AC** **ἡ πτωχεύουσα ἐκιάλεσατε ἡμᾶς**, connecting the verb with **רש**. Contamination of signification is probable; cf. **הוריש** *impoverish* 1 S 2, 7, **וריש** *be reduced to poverty*. Perhaps we should emend 20 here: **וינדר לנו** (**πτωχίσαι**). **6VN** **ἡ ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε**. **הלב**, with a few codd. of **א**, and **6**, **STUDER**, **BERTH**, **DOORN.**, **STADE**, **GRÄTZ**, *al.* According to marginal notes in some MSS, the schools of Sora and Nehardea differed on this point (**לם** **לנהרדעאי כתיב וקרי הלא**, **לנהרדעאי כתיב וקרי הלא**). **א** **הלא**, but the alternative *or not* is expressed in Heb. by **אם לא**, not by **הלא**; 25 and is not in place here at all. **6** (which mistranslates) and **6** do not represent the word at all; **6** *an idcirco vocastis nos ad nuptias ut spoliaretis!*

(18) **ההקדנה**; **א** **בשרם יבא** *before he entered the bed-chamber*, so STADE [to consummate the marriage, STADE; but see *contra* BU., *Comm.*], adopted by BU., KAUIZSCH, DOORN.; cf. 15, 1, **ההדרה**, **אבאה אל אשתי ההדרה**, **א** **ההקדנה**, **6ALL** **πρὸ τοῦ** 30 **δύνα τὸν ἡλιον**, so also **6E**; **6V** **πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι κ. τ. ε.**; see the Versions and comm. on 8, 13. **6** **לפני** **הבשר** (*before the supper came in*; see **N**, taking **הרס** in the sense of **הרש**). So GEDDES translates **א**: *before the supper was served*. If the author had meant *before sunset*, he would have said **בשרם הבא** **השמש**.

(20) This verse is regarded by DOORNINCK as a gloss, suggested by 15, 2; without sufficient reason. 35

15 5 **בשדות**. BU., *Comm.*, conj. **בשדות**. **6VN** **ἀπὸ ἀλωνος**, as in Ex. 22, 5; Job 5, 26. The other recensions of **6** 40 have a conflate text.

ועד כרם זית **א** **ועד כרם זית**, which is interpreted in *Berákhôth* 35^a *olive-plantation*, without warrant in usage. We must emend either: **זית** (**6E**, **GRÄTZ**), or: **ועד זית** (**6E**, **Houb.**, **STUDER**, **DOORN.**).

(6) **זית בית אביה**, so many codd. and some old edd. of **א**, **6AC** **ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ**, LILJEN- 45 **THAL** (1770), GEDDES, **GRÄTZ**, *al.*; **א** **6VN** **זית בית אביה**, by accidental omission of **זית** after **בית**.

(7) **זית אב** **6AC** **οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου εἶμι ἐνός** 50 **6AL** **ἐκίστου θυῶν ποιήσομαι**. In **א** (**6V** **6E**) the words **זית אב** (*and afterwards I will do*) do not add anything to the sense, and there is ground for the suspicion that **זית אב** has arisen from the variant **זית** which appears in **6**; but I do not venture to reconstruct the text in accordance with **6**, which is itself hardly preserved in its original form.

- 16 קק as in the preceding half-verse and in v. 27; **A** יצחק. Except Ez. 23,32 קק is found only in the Pentateuch. The different spelling is perhaps not without critical significance. The older Greek Version has καὶ ἐνέπαιζον αὐτῶν, as if ויהעללו בו (19,25), which may have been altered in conformity with v. 25^a; cf. **CV** καὶ ἐπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἐράπιζον αὐτόν, καὶ ἔστησαν αὐτόν ἀνά μέσον τῶν κιόνων. [קק with ש (Ethiopic טיחיל: is the original form; the צ in קק is due to partial assimilation of the initial sibilant to the final ק; cf. *Beitr. z. Assyrl.* 1,2. In Ez. 23,32 לצחק is canceled by **CORNIL.**, following **G**; see **TOY ad loc.**]
- (26) ויהפישני let me feel the columns, as the sense requires; **A** ק^cחיל; **Q^cרע ויהפישני. It is possible that מוש (as in Aram., Syr.) existed in Old Heb. by the side of מושש in the same sense, or that there was contamination in these forms (KÖNIG, 'י'ע' analogy'); but more probable that יהפישני is to be set to the account of the scribes, who may have been influenced by Aramaic, or have meant to hint at a double sense, let me feel (משש), and let me remove (מוש Mic. 2,3, see Qamhi) the columns.**
- (27) ההרואים. If the preceding clauses, from ושמה, were part of the original text, the participle would have to be indefinite, and the article should be struck out as an accidental repetition of the final ה in איה; cf. **ACsSrLLpVn**. The removal of the words overlined in our text, which seem to contain two successive additions to the original narrative, leaves ההרואים an unimpeachable connection: — והבית ומלא האנשים והנשים הרואים ונרי
- יש בשלשת אלפים איש. **CV** ὡς ἑπτακόσιοι, cod. 237 ὡς τρισχίλιοι ἑπτακόσιοι, conflate; Theodoret, *three thousand men and many times more women.*
- (28) הפעם, idiomatic, as in 6,39; 15,3; 16,18; **A** + והוא; but as פעם is uniformly fem. (2 S 23,8 is corrected by the **Q^cרע), the demonstrative is probably a late gloss. 25 [An alternative is to suppose that הוא is accidental error for יהוה, and האלהים an ill-fitting restoration (**BU.**, *Comm.*); cf. note on ψ 45,7 and *Crit. Notes on Ezekiel*, p. 52, l. 52.]**
- A** וואנקמה נקם אחת משתי עיני **A** ווא; **ACsSrLLpVnSH** ἐκδικήσω ἐκδικήσω μίαν ἀντί τῶν δύο (Λ **GL**) ὀφθαλμῶν uos, **VN** ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περί τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου, **I** ut uliscar me de hostibus meis, et pro amissione duorum luminum unam ultionem recipiam; **GRÄTZ** accordingly emends: אחר. The preposition מן in משתי is, however, hardly reconcilable with the reading נקם אחר or נקמה אחת; usage requires על. On internal grounds also we should probably prefer **A** וואנקמה נקם אחת משתי עיני; without the numeral one. **DOORN.** would omit אחת; but the same objection from the preposition would lie against this; we should have to go further and omit משתי also, reading נקם עיני ונרי, which would be free from difficulty, but is too violent a remedy to commend itself.
- (30) ויש. **CVN** καὶ ἐβάσταξεν, **GP** καὶ διέσεισεν; **I** concussisque fortiter. **SCHARIENBERG** 40 conj. that they read ויש.
- (31) After v. 31 **GPVn** al. **SH** and the Slavic version (cited in **H-P**) add καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαμψων Σεμεγαρ (*var. Εμεγαρ*) υἱὸς Ἐναν καὶ ἔκοψεν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἔξακοσίους (Λ **Vn**, accidental omission of χ'; cf. cod. 121) ἀνδρας ἑκτὸς τῶν κτηνῶν, καὶ ἔκρινε (*al. ἔσωσε*) καὶ αὐτὸς τὸν Ισραηλ. This verse stands in **A** 45 and all the Versions (including these recensions of **G**) in 3,31. Differences in the translation show that it was not brought over to this place from 3,31 in the **G** text, but was found here by these translators or revisers in their copies of **A**. In **SH** there are no critical signs; but in **G**¹⁻¹ the whole is *sub obel.* Beyond question, the Philistine fighter comes more appropriately after Samson than at 50 the beginning of the period of the Judges; and it is perhaps not too bold to conjecture that this is the original position of the brief account of his exploit. On other grounds it is doubtful whether the name of the hero was originally

- κεφαλῆς μου σὺν τῷ διαύματι | καὶ ἐγκρούσης τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ
 ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων ἀσθενής. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν καὶ
 ἔλαβεν Δαλεΐδα τὰς ἐπτὰ σειράς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὕφανεन ἐν τῷ διαύματι |
 καὶ ἔπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ εἶπεν, κ. τ. ἐ. (so, with variations which
 may here be disregarded, *GN*; the other recensions show the results of conflation
 or contamination; *cf.* also *J*). Neither of these translations is entirely free from
 glosses; but by comparing them with each other and with the corresponding
 passages in the account of the other trials the Heb. original may be restored as
 in our text. The lacuna is supplied from *G* by HOUB., J. D. MICH., GEDDES,
 BERTH., DOORN. (*Levstkritick*, and *Theol. Tijdschrift* '94, pp. 27 f., reads וְהָרַחַץ
 וְהָרַחַץ וְהָרַחַץ), MOORE, *Proc. Am. Or. Soc.*, '89, p. clxxvi ff., GRÄTZ, KAUTZSCH, *al.*
 [BU., *Comm.*, p. 106, restores the text after (*a*) above (p. 57, l. 48): — בְּהַרְסָהּ
 תְּהַרְסָהּ עִם הַסֵּפֶת רָאשׁוֹ עַם הַסֵּפֶת. This is methodically sounder.
- (14) וַיִּסַּע אֶת הָאָרֶז; *al.* אֶת הַיָּהוּב הָאָרֶז; the Versions also all represent the word. KAUTZSCH
 removes the grammatical difficulty by emending: יָהוּב, as older scholars had done.
 More probably הַיָּהוּב is a gloss, originally written in the margin as a conjectural
 correction for הָאָרֶז, by a scribe who understood that the pin in vv. 13^b.14^a was
 used to fasten the web to the wall (*G*) or ground (*J*), and thought that the verb
 וַיִּסַּע here described the pulling out of this pin or nail. The יָהוּב was a pointed
 piece of wood with which the woof was beaten up, corresponding to the σπάθη
 employed by the Greeks in the upright loom (BRAUN); מַסְבֵּת is the web itself;
 אָרֶז, the loom. On these and other technical terms connected with weaving see
 PAOS cited above (l. 11).
 At the end of v. 14 ὁ ἀσπίτης *al.* (SH *sub obl.*) + καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς
 αὐτοῦ, which would be suitable at this point (BU.), but may, for that reason, have
 been borrowed from v. 15.
- (16) בַּל הַיָּמִים; ὁ ἀσπίτης *al.* SHC ὄλην τὴν νόκτα.
- (18) בִּי הִנֵּד לִי, so Q^crē, many codd. and old edd. of *al.* in the text, and all Versions;
 K^cthib לה, accidental repetition of לה in the same phrase just above.
- (19) וַיַּעֲלוּ אֵלָיָהּ, so many codd. of *al.* STUDER, KEIL, *al.*; *al.* וַעֲלוּ, grammatically impossible.
- (19) עַל בְּרִיחָהּ. ὁ ἀσπίτης SHC ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς; DOORN. would read
 בֵּין. *Cf.* *G* 4, 21; 5, 27.
 אִלְטֶר לְאִישׁ וְהָקָרָא לְאִישׁ; *G* *rel.* SHC τὸν κουρέα, *J* tonsorem, *S* كورع. The more
 specific word may have been suggested by the context.
- וַיְגַלְהָהּ, as the context seems to require; what else was *the man* called in for?
 so CLERICUS (tacitly), J. D. MICH., KAUTZSCH, GRÄTZ, BU.; *al.* SHC והגלה, con-
 firmation to the preceding and following verbs; *G* *J* are ambiguous. The alter-
 native would be to strike out the words וְהָקָרָא לְאִישׁ (DOORN.?).
 וַיְהַקֵּל לְעֵגוֹתָהּ, with ὁ ἀσπίτης SHC καὶ ἤρξατο ταπεινοῦσθαι, DOORN., KAUTZSCH
 (לְעֵגוֹתָהּ); *al.* SHC והקהל לעגותו, which *J* interprets, *coepit abigere eum et a se depellere*.
 The passive seems to agree better with the meaning of עָנָה (*cf.* vv. 5.6 above)
 and the context; his humiliation began, and his strength departed from him.
al. may have arisen through dittography of ו, but the error was perhaps favor-
 ed by a different interpretation of עָנָה (*torment*).
- (21) בְּבֵית הָאֲסוּרִים K^cthib here and in v. 25; Q^crē in both: הָאֲסוּרִים, intended perhaps as
 plural, not of אֲסוּר, which would be at variance with the principle of the correc-
 tion in Gen. 39, 20, but of אֲסוּר, 15, 14, *cf.* בית האסור Jer. 37, 15.
- (23) בְּיַדְנִי. Here and in v. 24 many codd. and old edd., בְּיַדְנִי. In both verses also
 וַיִּכְּתֹב is found in many; while הִלְלֵנִי is strongly supported.
- (25) כָּסַב לְבָבִי K^cthib (כִּי־סָבַב; Q^crē כָּסַב. In the K^cthib, כָּסַב is perf.; the punctuation,
 not recognizing this form, unnecessarily substitutes the inf. On the variations of
 codd. and edd. see DE ROSSET.

- 17 *Wav explicativum* before glosses see Crit. Notes on Ezekiel, p. 46, l. 53. — P. H.]
- (5) והאיש מינה. BUDDÉ, *Comm.*, queries whether the name may not have supplanted an original בנה *he built*.
- (7) ממשפחת יהודה אל; ממשפחת יהודה אל; [^] SA and in a single Heb. MS (*homoteleton*). HOUB., J. D. 5 MICH., DATHE, ZIEGLER, GEDDES, and, among recent critics, STUDER and KUENEN reject the words as a gloss; but the last thing a glossator would do is to represent a Levite as of Judean extraction. BU. (*R-S*) regards the words מביא להם יהודה in v. 7^a as a gloss, derived from v. 8^a in the other source; GRÄTZ rejects the same words in v. 8^a as a ditogram from v. 7^a. [BU., *Comm.*, thinks 10 that יהודה must have displaced another name, either הלוי or more probably הַשֵּׁב, 18, 31.]
- (10) The last words of this verse in אל are וילך הלוי, which the Versions also found here; beyond doubt a corrupt doublet to the following ויאל הלוי, STUDER, BERTH., KAUTZSCH, GRÄTZ, *al.* OTTLI would read וילך, which is not suitable in this 15 context.
- 18 (1) מנהלה אל. STUDER would supply before this word: הָאָרֶץ, as in all similar cases (Ez. 47, 17, 22; 45, 1; Num. 34, 2; 26, 53; Jos. 13, 6; 23, 4, &c.); מְשֻׁבָּה render only 20 מנהלה. If the words came from the old source, we should without hesitation emend: מנהלה, which correction is found in a few codd. of אל; in a gloss, perhaps of late date, we have to admit that the writer, having in mind the phrase mentioned above, may have written incorrectly מנהלה.
- (2) ממשפחתם ממשפחתם sing.; ΓΑΣΙΔΡ ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν (SH, G^S ἀπὸ συγγενείας αὐτῶν), GVN *al.* ἀπὸ δῆμων αὐτῶν, *i. e.* ממשפחתם plur., perhaps better. 25 אל מקצתם; [^] GVN *al.* S. In GVN the omission may have been occasioned by some confusion in the critical signs of a Hexaplar copy; *cf.* G^{Sr} SH.
- (2.3) אל בית מינה עם בית מינה; GVN, connecting wrongly, καὶ ἠλίσθησαν ἐκεῖ αὐτοὶ ἐν οἴκῳ M.
- (5) הַתְּצִלָּה דַּבְּרֵנוּ, Qal, as in Jer. 12, 1, *whether our expedition will be successful*, so 30 GAVLN *al.*; אל הַתְּצִלָּה Hif. (Gen. 24, 42; Is. 48, 15 — read, with G^S, ואצליה; *cf.* CHEVNE *ad loc.*), in which case the subject יהוה must be supplied, and the verb corrected, הוצילה or הצעילה; *cf.* G^{Cs}B^SL^pVⁿ *al.* The former alternative is the more probable (STADE). Jos. 1, 8 בי או תעליה את דרכך, is an instance of a different 35 idiom (הצעילה 2 sing. masc.).
- (7) לישא, locative of ליש vv. 14, 27, 29. In Jos. 19, 47 לַשֵּׁב, properly לַשֵּׁב (WELLH.). יושבת לבמה. The fem. part. does not agree with the natural antecedent, הָעַם, which has moreover its own complement in שוקט ובוטח below; and can only by a very forced construction be taken with the suff. in בקרבה (SER. SCHMID, *al.*). If, with CLERICUS and HOUB., we should remove the grammatical discord by 40 emending: יושב, the tautology would remain (STUDER). In our text it is supposed that the words come from a second source, and have been imperfectly adapted to their new surroundings; originally they were preceded by some such expression as העיר וימצאו את העיר (or את ליש); *cf.* Jer. 33, 16; Is. 47, 8; Zeph. 2, 15 (BU.). It must be confessed, however, that such imperfect assimilation of his materials 45 by a redactor has grave improbabilities.
- וּמִן מַחֲסֵד כָּל דַּבָּר אֲשֶׁר בִּאָרָן, emended in conformity to v. 10^b, with BERTHELAU, BU., KAUTZSCH; אל ומן מבלים דבר בארץ תירש צער אל. The last words were not translated in the oldest G Version; ΓΑΣΙΔΡ καὶ μὴ δυναυένους λαλῆσαι ῥήμα *sine addit.*, G^r † × ἐν τῇ γῆ κληρονόους Θεσαυρου (SH has only حازوا *sub ast.*, see 50 FIELD, LAG.; not مصمدا, RORDAM); ἐν τῇ γῆ has found its way into GA, the whole into G^l *al.* E. Otherwise the Versions represent אל as well as they can; GVN καὶ οὐκ ἔστιν διατρέπων ἢ κατωσχύωνων λόγον ἐν τῇ γῆ κληρονόους ἐκπι-

16 *Shamgar* (cf. 2 S 23, 11f. שִׁמְגַר בֶּן אֲנָה, and see *Comm.*, p. 106). If in some way the name was corrupted to שִׁמְגַר (5,6), the verse would almost of necessity be transposed to a place before c. 4. Observe, further, that in the 6 text quoted above (p. 59, l. 42) Shamgar is introduced by the regular formula for the Minor Judges, καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαυῖσιν, i. e. וַיָּקָם אַחֲרַי שִׁמְשׁוֹן, cf. 10, וַיָּקָם אַחֲרַי אַבְדֹּמֶלֶךְ 5 וְגו'. Similarly 6 in 3,31, καὶ μετ' αὐτὸν ἀνέστη, while 7 has the awkward יהי אַחֲרַי, to which there is no parallel in Jud. The suspicion that in 5,6 Shamgar ben-Anath, with his foreign and heathenish name, was not a deliverer but an oppressor of Israel (*Comm.*, p. 143) thus gains in strength. See now BU., *Comm.*, on 3,31; and MOORE, *Journ. Amer. Orient. Soc.*, 19, 159 f.] 10

17 (2) מאהלך אשר לקח לך. KLOSTERMANN conj. unnecessarily. וְאַתְּ אֵלֶיךָ וְעַתָּה אֵלֶיךָ Qrê; K^hthilb וְאַתְּ אֵלֶיךָ וְאַתְּ אֵלֶיךָ (BÄR, GINSB.). Other edd. (including those of JACOB KHAVVIM and NORZI) have אֵלֶיךָ in the text without any note. The latter reading is probably that of 6V *al.* καὶ μετ' ἠρᾶσω (אתי). 15

(2-4) וַיֹּאמֶר לְאָמוּ אֵלֶיךָ וּבֵאתִי אֵלֶיךָ לְקַח לְךָ וְאֵתִי אֵלֶיךָ וְגַם אִמְרַת בְּאוֹנֵי הַנֶּזֶה הַכֶּסֶף אֵתִי אֵלֶיךָ וְלָקַחְתִּי וְתֹאמַר אָמוּ בְרוּךְ בְּנִי לַיהוָה: וַיֵּשֶׁב אֶת אֵלֶיךָ וּבֵאתִי הַכֶּסֶף לְאָמוּ וְתֹאמַר אָמוּ הַכֶּסֶף לַיהוָה מִיָּדִי לְבָנִי לְעֵשִׂית פֶּסֶל וּמִכֶּנֶה וְעַתָּה אֵשׁוּבְךָ לִּי: וַיֵּשֶׁב אֶת הַכֶּסֶף לְאָמוּ וְתָקַח אָמוּ מֵאֵתֶיךָ כֶּסֶף וְתַתְּנֶנּוּ לְעִזְרָה וְגו'. This text, which is substantially that of all the Versions, is manifestly in disorder. The author cannot have made Micah return the 20 silver to his mother twice (vv. 3^a, 4^a). BU., followed by KAUTZSCH, conjectures that the last words of v. 3 (וְעַתָּה אֵשׁוּבְךָ לִּי) and v. 4^a originally followed v. 2^a (אֵתִי אֵלֶיךָ); when they had been accidentally displaced, the substance of v. 4^a was restored in v. 3^a, not exactly in the right place. There remains, however, another difficulty. After the words וְגַם אִמְרַת בְּאוֹנֵי (v. 2), which it is very forced to 25 refer to the preceding curse (we should expect רַבֵּרַת), we expect to hear what the mother said; BU. supposes that the words were suppressed through a scruple such as led to the alteration of the text in 1 S 25, 22 &c.; but in the present instance this does not seem very likely. On the other hand, v. 3^a stands in 7 in an unsuitable place. In the restoration in our text it is therefore assumed that the words 30 וְגַם אִמְרַת בְּאוֹנֵי הַכֶּסֶף לַיהוָה אֵת הַכֶּסֶף לְקַחְתִּי אֵת הַכֶּסֶף לַיהוָה וְגו' in v. 3^b are the original sequel of וְגַם אִמְרַת בְּאוֹנֵי v. 2: the mother had not only pronounced a curse upon the unknown thief, but had, in the hearing of her son, consecrated the silver to YHWH for a specified purpose, so that it could not without sacrilege be used for any other (cf. the effect of the קִרְבַּן, קֹנֶם, &c. in the Jewish law). By the fear of the 35 and the taboo, the son was moved to make restitution. So the passage is understood by 3 (v. 3) reddidit ergo eos matri suae, quae dixerat ei: Consecrasti et tibi hoc argentum Domino, &c.; cf. also CLERICUS and ZIEGLER. The displacement of the words was perhaps not altogether accidental; a scribe may have thought that the consecration was meant to avert or nullify the curse, and must 40 naturally come after the son's confession. If this conjecture be sound, the other transpositions in our text follow of themselves; v. 3^a is omitted as doublet to v. 4^a. No other operation of textual criticism is so precarious as such transpositions on purely internal grounds; and the present attempt is subject to all the reserve which is due in such cases. [For a different restoration of the text 45 see BU., *Comm.*, p. 113.]

(3^b) וְלִבְרִי, with ⲬⲁⲄⲤⲓⲣⲓⲒⲗⲛⲟⲩⲩⲁⲧⲁⲛⲁⲧⲏⲩ κατὰ μόνους from my hand alone; an additional precaution in the consecration, which could not be satisfied by the thief's taking part of the silver to make an idol; ⲈⲒⲚⲟⲩⲩⲁⲧⲁⲛⲁⲧⲏⲩ לְבָנִי מִיָּדִי כֶּסֶף אִדֹּל. [BU., *Comm.*, argues forcibly against this emendation.] 50 Throughout, פֶּסֶל seems to be original; וּמִכֶּנֶה is a gloss inspired by the reflection that the idol was made of silver by the עִזְרָה; the אִמְרַת, on the contrary, come from the other version of the story. [For the

- 18 *thither, seize the idols, &c.* (so also BU.). It seems to me more probable that the whole verse is a late addition, originating in a doublet to v. 18; and that the perf. tenses came from the latter verse, where they are grammatically sound.
- (17.18) Θ^V has for vv. 17.18 a much shorter text, *viz.*, καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ εἰς οἶκον Μειχαια, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστῶς· καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφωδ καὶ τὸ θεραφειν καὶ τὸ χωνευτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς, Τί ὑμεῖς ποιεῖτε; HOUB. noted this as an abridgment; KAUTZSCH and GRÄTZ, on the contrary, regard it as original, and reconstruct the Heb. text accordingly. But comparison with Θ^N , the other accessible representative of the same translation with Θ^V , proves conclusively that the shorter text of Θ^V is merely the result of a common transcriptional accident, probably in the copy which was the immediate ancestor of Θ^V : the scribe skipped from εἰσῆλθον ἐκεῖ in v. 17 to εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μειχαια in v. 18. On discovering his mistake, he saw that nothing essential had been omitted, except the statement that the priest was standing by the door (καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος παρά τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος, Θ^N), and added this notice, in abbreviated form as the exigencies of space dictated, on the margin, whence it found its way into Θ^V in the wrong place (καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστῶς). The case forcibly illustrates the peril of using Θ^V for critical purposes without controlling it by Θ^N . In Θ^L also the shorter text is the result of a simple *homoteleuton*, — the scribe having skipped from τὸ χωνευτόν 1° to τὸ χωνευτόν 2°, — as the other representatives of this version ($\Theta^{ACsBslpVn\mathfrak{S}11\mathfrak{U}\mathfrak{E}$) attest.
- (18) $\mathfrak{A}1$ (*cf.* $\mathfrak{I}\mathfrak{C}$) ואת פסל האפוד; Θ^S supply the conjunction, *and* the Ephod; STUDER inserts ואת, which necessitates the further correction ואת הפסל (KAUTZSCH). The glossing is more awkward than usual.
- (19) וּאִי, introducing the second member of a disjunctive question, is unusual; אִם would be regular. See KÖNIG, *Syntax*, § 353, n.
- (20) וְיִיטב בעיניי, which is more natural, and not improbably right.
 $\mathfrak{A}1$ ואת הפסל; Θ + καὶ τὸ χωνευτόν, as in other places, completing the inventory; KAUTZSCH and GRÄTZ accordingly; ואת המסכה.
- (21) [ושיבו את הנשים ואת הפך. BU., *Comm.*, with much probability conjectures that the mention of the *women* has accidentally dropped out; read: ושיבו את הנשים ואת הפך.]
- (27) ואת הפסל אשר עשה מיכה, so GRÄTZ (2 codd. — equally by conj.); $\mathfrak{A}1$ and the Versions 'את אשר עשה מ' the noun may have been omitted to make the statement more indefinite, *the whole apparatus*; *cf.* Θ^{AL} *al.* ὅσα ἐποίησεν. [BU. conj. ואת האפוד.] Possibly the original word was האלהים (v. 24), in which case there would be a stronger motive for the suppression.
על ליש, so $\mathfrak{A}1\Theta^{VN}$ *al.*; many codd. ער, $\Theta^{ALp\mathfrak{S}11}$ ἵως; probably original; *cf.* \mathfrak{S} .
- (29) בשם. Many codd. and edd. בשם; so $\Theta^{ACsBslp\mathfrak{S}11}$ \mathfrak{C} (Antwerp).
- (30) בן משה, Θ^N υἱοῦ Μωυση, \mathfrak{I} *fili Moysi*; Θ^{LP} (conflate) υἱὸς Μανασση υἱοῦ (τῆς) υἱὸς) Γερσαμ υἱοῦ Μωση, so also Theodoret, \mathfrak{S}^H כִּים כִּים; כִּים; כִּים; כִּים * כִּים כִּים \ כִּים כִּים (asterisks in the codex also before כִּים; and כִּים in the middle of a line; metobelus only after כִּים), and Bar Hebraeus (quoted in FIEBIGER).
 $\mathfrak{A}1$ בן מִישָׁה, with *Nūn suspensum*, the significance of which is explained in the Tosephta, *Sanhedrin*, 14,8 (p. 437 ed. ZUCKERMANDEL). After explaining the case of Hiel, who rebuilt Jericho (1 K 16,34), the Tos. continues: — וכיצא בו ויהונתן? וכי בן מנשה הוא והלא בן משה הוא? ולמה ניתלה דבר במנשה? אלא מלמד בן גרשם בן מנשה. וכי בן מנשה הוא והלא בן משה הוא? ומהו שנתלין חובה בחייב בן מנשה? *Was he, then, the son of Manasse? Was he not the son of Moses? Why, then, is the thing fastened on Manasse? It teaches that men fasten guilt upon the guilty.* Similarly, *Jer. Berākūth* 10,2, fol. 12^d: בֵּן מִישָׁה; and at greater length, *Bab. Bābā Bāthrā* 109^b.

- 19 (12) אל עיר נברים, so GRÄTZ; consequence of following emendation; אַל עיר נבריי, rightly interpreted by ᾠACsB̄sLLp̄Vn̄S̄H̄ εἰς πόλιν ἄλλοτριῶν (improved to ἄλλοτριῶν in some cursives), ᾠ *oppidum gentis alienae*, ᾠ; not εἰς πόλιν ἄλλοτριαν, ᾠVNS̄, which would require us to read נברית; [*cf.*, however, GES.-KAUTZSCH²⁶, § 128, w]. *הָמָה* a city of aliens, who are not of the Bené-Israel, with some 5
codd. of אַל (a correction, but a sound one) and some recensions of אַל (Bomberg 1518, 1525, Antwerp., &c.), GRÄTZ *הָמָה*; אַל הָמָה, equally difficult as *pron. 3 fem. plur.*, or as adverb (ᾠVNS̄ *al. ἐν ἣ οὐκ ἔστιν ἀπὸ υἰῶν Ἰσραῆλ ὡδε*). ᾠAIIp̄S̄H̄C̄ ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἰῶν Ἰσραῆλ; so also ᾠS̄C̄ (Reuchl., Cod. Br. Mus. 2210); but we should hardly emend accordingly. 10
אַל וְעַבְרָנוּ. As the continuation of the preceding, we should expect the usual adversative after a negative, אִם, כִּי אִם, or כִּי; simple ו is as unusual as the *καὶ* of ᾠ in place of ἀλλᾱ. Perhaps in the source from which the words were taken they read *ויעברו so they passed on* to Gibeah.
(13) לָקָה, normal orthography which many codd. have; אַל לָקָה, as in Num. 23, 13, 15
2 Chr. 25, 17; see the Masorah on the latter verse.
בְּאַחַת הַמְּקוֹמוֹת, so some good codd. (DE ROSSI); אַל בְּאַחַת.
(18) וְאֵל בֵּיתִי אֲנִי הוֹלֵךְ, with ᾠ *καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ ἀποτρέχω* (ᾠVNS̄ *πορεύομαι*),
so KAUTZSCH, GRÄTZ; אַל וְאֵת בֵּית יְהוָה אֲנִי הוֹלֵךְ, § 161 *وَأَنَا بَيْتُ الْيَهُوَا أَمَّا بَيْتُ*,
ᾠ *לְבֵית מְקְדָשָׁא דִיהוָה אֲנָא אוּלְ אַל*. In אַל אַתְּ is an error for אֵל, perhaps helped by the 20
following *בֵּית יְהוָה*; *בֵּית יְהוָה* probably arose by the resolution of *בֵּיתִי*, mistaken for an abbreviation of *בֵּית יְהוָה* (BÖTFCHER, KAUTZSCH; *cf.* Crit. Notes on Isaiah, p. 99, l. 26; p. 167, l. 11); the scribe would naturally think of Shiloh. ᾠ *et nunc radimus ad domum Dei* might suggest אֵל בֵּית אֵל, but this would not accord with the context.
(19) עָם עִבְרֵךְ sing., with a number of codd.; *cf.* ᾠS̄C̄, GEDDES; אַל עִבְרֵךְ plur. 25
(21) וְנָקַל Q̄rê, formed like וְנָקַם from הָמָם, K̄at̄hib.
(22) אֲנֹשִׁים בְּנֵי בַלְעָעַל, as in 20, 13; Deut. 13, 14; 1 K 21, 10. אַל אֲנֹשִׁים בְּנֵי בַלְעָעַל, best described as suspended annexation, DRIVER, *Sam.*, p. 166; *cf.* אַשֶׁת כְּעָלְתָ אֹב, &c. Some codd. have only אֲנֹשִׁים בְּנֵי בַלְעָעַל; אַל אֲנֹשִׁים בְּנֵי בַלְעָעַל see now CHEVNE, *Expositor*, June '95, pp. 435-439, *Expository Times*, June '97, pp. 423f., 30
HOMMEL, *ibid.* July '97, p. 472.
מִתְרַפְּקִים. GRÄTZ conj. מִתְרַפְּקִים.

(24) וְפִלְנִשְׁשָׁו as in vv. 2, 25; אַל וְפִלְנִשְׁשָׁו.

להן twice, (so some codd. and old edd.), grammatical correction; *cf.* Gen. 19, 8; Ez. 16, 50, &c.; Jud. 11, 13 (אַל); other cases of the same correction in 24, 22; 35
להם, אותם אַל. Instances of masc. suff., especially in the plural, referring to fem. nouns are numerous; and it would be rash to lay them all at the door of the scribes (see GES.-KAUTZSCH²⁶, § 135, o; DIEHL, *Pron. pers. suff.*, 1895); but it is scarcely to be believed that a case like the present was possible in Old Heb. Copyists, under the influence of Mishnic Heb., in which the suff. of both genders 40
was הֵן, הֵן, would be less observant of the distinction.

[The pronouns of the 3^d pers. plural in Semitic were originally *sū + ma = he and someone*, fem. *sī + ma = she and someone*; the masc. *sūma (= they)* became, with vocalic assimilation of the final vowel, *sāmu*, just as we have the suffix *-kumu* (your) = *-ku* (a byform of *-ka*) + *ma: abukum(u)* 'your father' is literally 45
father of thee and someone; compare the Sumerian *adazunene*, that is, *father of thee and them*. Intervocalic *m* is often changed into *n* (*cf.* the particle נִּנָּה which is identical with the enclitic emphatic *-ma*;^{*} the plural endings in Syriac &c. instead of the original *-m* in Hebrew).** So there must have been a time when

* See *Johns Hopkins University Circular*, No. 114 (July '94) p. 109b; *cf.* GES.-KAUTZSCH²⁶, § 105, b, note 3.

** Contrast NOIDFKEF, *Die semitischen Sprachen* (Leipzig, 1899), p. 16.

Jud.

9

- 18 Glosses to the same effect are found in the margin of a number of MSS of א; the Jewish tradition was perfectly aware that the name was really משה. As might be expected, however, מנשה is found in many codd. and old edd. of א; so אVLV^u υιου Μανασση, א **מנשא** but Ephr. Syr. I, p. 327 **מנשא**). See further *Comm.*, pp. 400 ff.; GINSBURG, *Introduction to the Hebrew Bible*, pp. 335 ff. 5
 ער יום גלות הארץ. HOUB. and KROCHMAL (cf. Qamhi) conj. ארץ.
- 19 (2) ותועה עליו, so HOUB., BÖTICHER, GRÄTZ; אC^sBsLlPv^uϕΞΠϛ και ὤργισθη αὐτῷ, for which DATHE proposed ותבוה (cf. Neh. 2, 19); J. D. MICH., SCHLEUSNER, STUDER, EW., WELLM., והונה עליו א. והונה עליו א, which was read also by אV^N και ἔπορεύθη ἀπ' αὐτοῦ, and ϛ *quae reliquit eum*, following the Jewish interpretation נה desert (see Rabb. comm.), ϛ ובסרת עלוהו she despised, spurned him (cf. Joseph. v, 2, 8 f.); א **אפוא**. The verb ונה is not elsewhere construed with על; and the sequel of the story does not imply that the woman was the offender. Another not improbable conjecture would be ותאנה; this was corrupted to התנאה (for an example 15 of the confusion of the two verbs see *K'hullin* 63^a), and then, as the woman was no wedded wife, ותונה substituted as more appropriate to the relation (see Rabb. comm.). So MOORE, *Comm.*, approved by BU., *Comm.*
 ויהי שם ארבעה הרשים, so GRÄTZ; cf. אC^sBs al. τετρούνηον, ϛ. א with which agree אV^NALV^uϕΞΠϛϛ, שם ימים, erroneous doublet in the Old Heb. alphabet. 20
- (3) להשיבה, so Q^re (according to BÄR, the Oriental school in the text; contra, GINSB.) and all Versions; K^cthib להשיבו that she might win him back; consequence of the corruption ותונה in v. 2, and of the reflection that the man was the injured party who needed to be reconciled.
- ויבא בית אביה, with אC^sBsLlPv^uϕΞΠϛ και ἔπορεύθη, so KAUTZSCH; אC^sBV^Nϛϛϛ she conducted him into her father's house; for the reasons explained in the last note. א conflicts with v. 4.
- (4) ויחוק בו חותנו א; אC^sBsLlPv^uϕ και εισήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, אL^pϕ^u και ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτοῦ και εισήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατήρ τῆς νεάνιδος πρὸς αὐτὸν (א **לכא** *sub ast.* — should probably be a *lemniscus*, 30 RÖRDAM). KAUTZSCH conj. ויחוק בו חותנו אבי הנערה וביאהו וישב וגו. ויביאהו is connected with the erroneous תביאהו in v. 3.
- (8) ביום החמישי. Editorial summation of the days in the composite text.
 וימקמהו; א והתמקמהו, imp., so א codd. στρατεύθητι *sic!*, א^H *linger* (see *Hexapla* on Gen. 19, 16; Hab. 2, 3), for which אC^sBsLlPv^u στρατεύθητι by frequent error 35 in uncial writing (T for Γ), and (with grammatical correction) אV στρατεύσον; A, vωθερεύθητι; Σ, διάτριπον. A different reading is attested by אL^pN διεπλάνα αὐτόν, or διεπλάτυνε αὐτόν (codd. 52.77, cf. 16. 131), *i. e.* ויפתהו (not התעיהו or העתעהו, SCHAEFFENERG). This has a genuine look; perhaps the original text was ויפתהו ויתממה he persuaded him, and he lingered, &c. א **אלו** represents 40 a singular.
- ויאבלו; אC^sBsLlPv^uϕ + και ἔπιον, א^H *sub obel.*
 (9) הנה נא נטה היום לערב לין נא פה עיר היום וגו. following אL^p ἰδοὺ δὴ κέκλιεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν· κατὰλυσον ὦδε και σήμερον, και ἀραθυνήτω ἡ καρδία σου; so, with minor variations which do not affect the reconstruction, אC^sAL^{SH} (אL doublet 45 και μείνατε ὦδε after σήμερον, א^H *sub ast.*); א נא רפה היום לערב לין נא פה עיר היום; doublets, both corrupt; neither רפה היום nor הנית היום has any support in usage. Apart from א, we might conj. פנה (Jer. 6, 4); so GRÄTZ. Cf. א **לכא** *sub ast.*
 (10) ראה לך. Many codd. ראה לך. 50
- (10) ויבינשו עמי; אL^p + και ὁ παῖς αὐτοῦ, א^H **לכא** *sub ast.*
 (11) והיום ירד מאר, so GRÄTZ, cf. I K I, 25; א יר, accidental mutilation. אC^sBsLlPv^uϕ και κέκλιε.

- 19 in the mouth of his messengers (*cf.* Saul, 1 S 11, 7); hence BU. proposes to read merely לאמר for והיה כל הרואה ואמר. It appears also from 20, 3 that the Israelites, when they assembled at the summons, only knew that a bloody crime had been committed, but not what, or how. I infer, therefore, that the passage belonged to the original text, and was probably dropped from א¹ by *homoteleuton* (ע⁷ 5 היה היום הוה in the words of the messengers and in the response of those who saw the bloody sight). The text is restored accordingly. [So also BU., *Comm.*]
 ורברו שימו לכם עליה עצה ורברו, with א¹ *al.*, similarly א¹Ν θέσθε υμῖν αὐτοὶ ἐπ' αὐτὴν βουλὴν καὶ λαλήσατε, *cf.* 20, 7. For ורברו we might perhaps read רבר, as in 20, 7; א¹ עצו ורברו, which leaves שימו without an object, and gives us in עצו a rare verb (Is. 8, 10). The cases of the ellipsis of לב after שים are late or doubtful; if we retain עצו, it would be better to insert לב, or read לבכם for לכם (HOUB., STUDER, KROCHMAL, STADE, BU., *Comm.*; *cf.* C). It is not impossible that the text was early conformed to 20, 7 (עצה . . . הבו . . . עליה; שימו עליה) may perhaps, after all, be the original text. The words stand in א¹ in a somewhat unnatural connection; they are more 15 appropriate in the mouth of the messengers than of the spectators. Following א¹ *al.* they are consequently transposed from the end of the verse. [The original text may have been שימו לבכם עליה עצו עצה; שימו לבכם ורברו is perhaps a later addition suggested by Is. 8, 10. — P. H.]
- 20 (2) פנות כל העם. א¹Ν κατά πρόσωπον Κυρίου, *i. e.* לפני יהוה; preferred by ZIEGLER; *cf.* also א¹Π.
 וכל שבטי ישראל, with א¹Α¹; א¹Θ *rel.* וכל; but apposition seems impossible. The insertion of the conjunction is the simplest relief of the difficulty, but is on that very account suspicious; GRÄTZ conj. מכל. The words may be a gloss not 25 accommodated to the structure of the sentence.
- (3) A better division of the verses would put the סוף פסוק after מצפה. V. 3^a has nothing to do with 3^b, and is altogether out of place; BU. thinks that it originally stood (in the older source) immediately before v. 14; the negotiations with Benjamin begin in v. 12. 30
- (5) א¹ ו; א¹CSBSLLpVnSHC + και ἐνέπεισαν αὐτήν, א¹ *sub obl.*; as in 19, 25.
- (6) א¹Σ בכל שדה נחלת ישראל, doublet; א¹ ἐν παντί ὄριον κληρονομίας, *Σ in omnes terminos possessionis vestrae*, as if reading בכל נבול נחלת ישראל; *cf.* C בכל תחום נבול ארעא רישאל. The text of א¹ is free from difficulty, and should perhaps 35 be adopted.
- עשו נבלה בישראל, with א¹CSBSLLpVn; א¹ ונבלה ומה, late gloss, א¹ *sub ast.*, *cf.* ΣII; א¹Ν ζέμα και ἀπόπτωμα, א¹Ν ἀπροσύνηγ και ἀπόπτωμα (double translation of נבלה; see Hexapla on Is. 34, 4, (נבלה, נבלה); both words are represented also in ΣSHC. The rendering ζέμα, a mere transliteration of א¹, is doubtless from Θ; ζέμα may be an attempt to understand it as Greek (SCHARFENBERG). [מה has no connection with Arab. زَمَمٌ, pl. مَمَامٌ *blamableness, fault*, but must be derived from ונה, originally זניוּנָה; the *m* instead of *n* represents a partial assimilation of the dental nasal to the final ו (*cf.* Ethiopic *ዘመወ*); ונה = ונהה, ונהה. The primitive meaning of this stem זניוּנָה seems to be *to be full*; *cf.* Assyr. *zanānu*, DELITZSCH, *Assyr. Handwörterbuch*, p. 260^a and the remarks *ibid.* p. 324^b, s. v. *kuzbu*. — P. H.] 45
- (7) א¹ ו; א¹CSBSLLpVnSHC + και ἐνέπεισαν αὐτήν, א¹ *sub obl.*; as in 19, 25.
- (8) א¹ איש לאהלו. The plur. לאהלו is much more common in this phrase; in the two other instances in which the sing. occurs it is corrected by the Q¹rē.
- (9) נעלה עליה בנול, so ZIEGLER, STUDER, following א¹ ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ (א¹ *sub obl.*); the loss of the נעלה before עליה is easily accounted 50 for. The reference is perhaps to v. 18, *cf.* 1, 1. The fact that *we will go up* is the readiest way of filling the lacuna leaves it possible that א¹ is only an old conjecture; even then it is probably right. The other Versions differently: C

19

šunu, šina and *šunu, šina* or (with *h* instead of *š*) *humu, hima* and *hunū, hīna* were used promiscuously.

In the course of time the original *m* disappeared entirely in Assyrian* and Aramaic, just as in the plural ending of the noun; so we have in Assyrian. *šunu* 'they,' fem. *šina*, Aram. *ןה—, ןי—*. In Hebrew, Arabic, and Ethiopic, however, an arbitrary adaptation took place, the forms with the original *m* being reserved for the masculine, and the byforms with the secondary *n*, for the feminine; so we have in Heb. *מה—, fem. נה—*, and in Arabic *هم, fem. هن*. After this consonantal differentiation was established it was no longer necessary to observe the vocalic differentiation as we find it in Assyrian and in Aramaic: *hum*, fem. *hun*, or *him*, fem. *hin*, were just as distinct as *hum*, fem. *him*, or *hun*, fem. *hin*. In Arabic the vowel of the masculine form prevailed: we find *hum*, fem. *hunna* instead of the original *humu*, fem. *hima* or *hunū*, fem. *hina*; in Hebrew, on the other hand, the masculine vowel *u* was entirely superseded by the feminine vowel *i*; therefore we have *hem*, *hen*** The *e*-vowel of these forms represents the *i* of *יהי* in the same way as the *u*-vowel in Arab. *hum*, *hunna* is connected with the *u* in *הוה*. The idea that the *e*-vowel in *הנה* or *הנה* is due to an *obtusio* of the original *u*-vowel (GES.-KAUTZSCH²⁶, § 27, v) is untenable. In Arabic we find a trace of this *e*-vowel in cases like *كتابهيم* &c. Here it is not quite accurate to say, *-hum* has been changed into *-him*, but the form *-him*, which could at one time be used in all cases, even when there was no *i*-vowel in the preceding syllable, has been preserved in this case under the influence of the preceding *i*-vowel. There is a difference between the survival of a byform and a modification of the standard form. The *-hi* in *كتابه* corresponds to the *-hi* in *احصوه* &c. (*كتابه* = *kitābāhi*).

If we find in Old Hebrew texts *נה* as feminine suffix instead of *יה* (cf. GES.-KAUTZSCH²⁶, § 135, o) there may have been originally (not in all cases, but in some) a vocalic differentiation, viz., the masculine suffix *נה* may have been pronounced *hom*, while the feminine suffix *נה* was sounded as *hem*. If *hom* became *hom*, and *hem*, *hēm*, there was practically no difference so that the consonantal differentiation became necessary. Cf. also Crit. Notes on Ezra-Neh., p. 33, l. 22. — P. II.]

הטוב. Many codd. בטוב, cf. Θ^{LP} ως ἂν ἀρέσκῃ; preferred by HOUB.

לא העשו. Many codd. לא.

- (25) ויצא. Many edd. (among them VAN DER HOOGHT) have *יצא*, against which see the Masorah on Num. 17, 23 and Deut. 4, 20.

השחות בעלות $Q^e r^e$, as in Jos. 6, 15; 1 S 9, 26; K^c thib בעלות. A number of codd. have בעלות in the text without note.

- (28) At the end of v. 28^a Θ^{VN} + ὅτι ἦν νεκρὰ, gloss (ZIEGLER); $\Theta^{ACsBsSLVn\mathfrak{S}U}$ ἀλλὰ τεθνήκει (Θ^{LP} ἐτεθνήκει).

- (29) וישלחה בכל נבול ישראל, so $A|\Theta^{VN}\mathfrak{I}\mathfrak{S}\mathfrak{C}$; $\Theta^{ABsSrlLpVn\mathfrak{S}U}\epsilon$ εις πάσας (τάς) φυλάς Ἰσραηλ, explaining the disposition of the *twelve* pieces.

- (30) After the words *unto this day*, $\Theta^{ACsLpVn\mathfrak{E}}$ + καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξεπέστειλεν λέγων, Τάδε ἐρέετε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραηλ, Εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραηλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; θέσθε ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς βουλήν καὶ λαλήσατε, so *sub obel.* cod. 121, \mathfrak{S}^{II} (the variations are without significance); so also Josephus read the story (*Ant.* v, 2, 8). This is not a free addition or doublet in Θ , but is manifestly translated from Heb. We should expect that the Levite would put some word

——*

* We must remember that Assyrian is but an older local variety of Aramaic; see *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^b, l. 23.

** See *Johns Hopkins Circulars*, No. 114, p. 118^a, footnote; cf. *ibid.* p. 118^b, l. 7.

20

On grounds merely of transcriptional probability, we might be inclined to think that the clause had fallen out by *homoteleuton* (CLERICUS); but the intrinsic probability is here strongly in favor of the shorter reading. HOTUB. takes the other alternative (the seven hundred are not the Gibeathites, whose number is not given because they were not in the field, but the corps of slingers), and emends: והתקדו מכל העם הזה שבע מאות איש בהור וגו'. [See also BU., *Comm.*] The words אפר יד ימינו are removed to the foot of the page, as an old gloss (they are found in all the Versions) derived from 3, 15; Ehud's tribesmen of בנימן had the same peculiarity as he.

כל זה איש מלחמה 17^b cf. v. 17^b; כל זה קולע 10 only, but to all the Benjamites, whose skill in shooting was famous; see I Chr. 12, 2.

השערה, so NORZI, BÄR, locative of שער Is. 7, 20; the current text, השערה, is fem. (*nomen unitatis*).

ולא יחטא All יחטא Hif., *score a miss*; Qal is equally possible. 15

(18) ויעלו ביתאל. In most editions בית אל in two words JACOB KHAYYIM, NORZI, GINSE.; the Jewish interpretation, of which בית is here a representative (*in domum Dei, hoc est, in Silo*), shows that it was so written.

יהודה בתחלה with Ἡ ἄναβήσεται, as in v. ^a and in 1, 2; All יהודה בתחלה; the ellipsis is not usual. 20

(20) § omits v. 20^a, and incorporates the substance of v. 20^b in v. 21.

עם בנימן Many codd. בני בנימן; similarly in v. 35; 21, 6.

(21) All הנבעה; Ἡ ἄναβήσεται, as in v. ^a and in 1, 2; All יהודה בתחלה; the name has probably been substituted in All for greater definiteness.

(22.23) GEDDES transposes the two verses; by which a rational connection is made. So also STUDER. 25

(22) ויתחוק איש ישראל, with Ἡ καὶ ἐνίσχυσαν ἀνὴρ Ἰσραηλ, § Ἡ ἄναβήσεται * ὁ λαὸς ἄννηρ I., which Ἡ has received into the text; All יהודה בתחלה, doublet; cf. v. 26.

(23) ביתאל, so BU., cf. v. 26; All ויעלו בני ישראל ויבנו, so all the Versions; ביתאל was accidentally omitted after בני ישראל; see on 2, 1. 30

אחי בני בנימן אחי בני בנימן; Ἡ ἄναβήσεται sub ast.; not improbably בני is secondary, cf. אחי בני בנימן. In v. 24 also υἱὸς is asterisked in Ἡ ἄναβήσεται, and there it is lacking in Ἡ ἄναβήσεται; but cf. vv. 28. 30.

(26) כל בני ישראל; All and all the Versions + וכל בני ישראל (Ἡ ἄναβήσεται, probably by accident); doublet, accommodated by the insertion of the conjunction; cf. v. 22 and above, 35 p. 67, l. 24.

וישב שם Ἡ ἄναβήσεται; Ἡ ἄναβήσεται ἐκεῖ sub ast., Ἡ ἄναβήσεται; Ἡ ἄναβήσεται ἐκεῖ sub ast., Ἡ ἄναβήσεται al. All הערב; Ἡ ἄναβήσεται ἦ καὶ ἄναβήσεται sub ast., Ἡ ἄναβήσεται al.

(27) ושם ארון ברית האלהים. A good example of the uncertainty of the tradition in this phrase: Ἡ ἄναβήσεται ἦ καὶ ἄναβήσεται Κυρίου, so also Ἡ ἄναβήσεται; Ἡ ἄναβήσεται Κυρίου τοῦ θεοῦ; Ἡ ἄναβήσεται *arca foederis Dei*. These words, and the following to יהוה in v. 28 are a late gloss (WELLH.). GEDDES transposes the passage, placing it after v. 26, and bringing v. 27^a immediately before לאמר (v. 28), by which a better connection is secured. Doubtless this is the place for which the gloss was intended. 45

(31) ויצא בני בנימן לקראת העם. The asyndetic perfect shows that this clause is not part of the sentence in which it now stands; it comes, moreover, too early in the narrative, and seems to be a gloss from Jos. 8, 16, suggested by v. 32 ונתקנו בני בנימן (BERTH.). Ἡ ἄναβήσεται al. have here a long passage which is not found in All or the other Versions; after the words καὶ ἐξελκύθησαν ἐκ τῆς πόλεως, it continues, ἀπέστειλαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ χιλοὺς ἄνδρας εἰς τὴν ὁδόν, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς λέγοντες, Παρέυθε πρὸς τὸν ἐπί των ἐνέδρων τόπον, καὶ ἔσται ὅταν ἐκπορεύωνται ἐκ τῆς πόλεως 50

20 נבא חגמה פנל *we will be told off*, evidently connecting with v. 10; *we will cast lots over it*, in which way CLERICUS also would complete the sense, and GRÄTZ would emend. BU. R^s emends: נפילה בנזל [*Comm.*, נפילה נזל], and makes the words the beginning of v. 10.

(10) לעשות לביצא לנבע בנימן *לעשות לנבע בנימן*. The emendation לעשות לנבע בנימן (63) 5 is self-evident; with *Gela* they had nothing to do. The confusion of the two names is common; see below vv. 33, 43; 1 S 13, 16. For לבצא, 6ACStis-d IpVn3U read לבצא (τοῖς εἰσπορευομένοις). We might perhaps retain the word in the text by transposing the two infinitives: לעשות לבוא לעשה; so HOUER., cf. KAUTZSCH; GRÄTZ, לעשות לבוא. 10

A simple, but radical, remedy for the difficulty in v. 10 would be to transpose v. 10a and b, reading: נעלה עליה בנזל לעשות לנבע בנימן ככל הנבילה אשר עשו בישראל נעלה עליה בנזל לעשות לנבע בנימן ככל הנבילה אשר עשו בישראל, by which a perfectly good connection is secured on both sides. It appears that the extraordinary disorder in this chapter has been in part occasioned by accidental misplacement of passages; see below 15 on vv. 35, 36^a.

אשר עשי, plur. referring to the inhabitants, so 6ACStis-d IpVn3U3; אל עשה, but if the city is subj. the fem. עשתה would be required. 20

(11) אל עשי עשה אל העיר *אל העיר עשה* 6ACStis-d IpVn3U3 εκ τῶν πόλεων (6Lp + αὐτῶν), *i. e.* מן הערים (cf. v. 15), perhaps better than אל. The verse would not be any less superfluous and disturbing, if this reading were adopted.

הברים, Ez. 37, 16, cf. Gen. 14, 3. 6 ἐρχόμενοι, ἐρχόμενος (χ 6V), is an old error for ἐχόμενοι, *i. e.* הברים, Ex. 26, 3; Ez. 1, 9. [BU., *Comm.*, suggests הבר, cf. Gen. 14, 3.]

(12) בכל שבט בנימן, sing., with all the Versions, HOUER., DAFNE, STUDER, KAUTZSCH; 25 אל בכל שבטי בנימן, plur., cf. 1 S 9, 21; in both cases the error seems to have been occasioned by a preceding שבטי. That the archaic form of the construct, שבטי, is intended, is less probable.

(13) הנבירה, the article is indispensable; cf. Deut. 17, 12; 22, 22, &c.; אל הנבירה (haplography). 30

ולא אבו בני בנימן, Q^{re} (many codd. in the text), so 6 of οἱ υἱοὶ Βενιαμιν, 33; Kthib בני (haplography).

(14) מן הערים. BU. *Comm.*, after 6, מן עריהם.

(15) עשרים וחמשה אלף, with 6ACStis-d IpVn3U3 είκοσι και πέντε (6St *al.* πέντε και είκοσι. 6V είκοσι τρεις represents an error in Heb.; שלשה for the ששה of אל, 3 25,000; 35 Cf. also אל v. 35; 25, 100. Joseph. *Ant.* v, 2, 10^a, gives the total as 25,600, probably by addition of the numbers in vv. 46, 47; אל 33 ששה אלף. Neither the reading of אל nor of 6 exactly tallies with the summary of the Benjamite losses below in vv. 44-47; but 6 is probably original (המשה, corrupted in אל to ששה); so WELLM. and others. 40

(16) At the beginning of the ver-6 אל 33 have: — מכל העם הזה שבחט אש בתוך אשר יר. 45

6St exhibits the passage as follows. — χωρίς τῶν κατοικοῦντων τὴν Γαββα. οἱ ἐπισκέπησαν ἐπτακόσιοι ἄνδρες * νεανίσκοι * ἐκλεκτοὶ ἐκ παντός τοῦ λαοῦ τούτου ἐπτακόσιοι ἄνδρες: ἐκλεκτοὶ ἀμφοτεροδέξιοι: πάντες οὗτοι σφενδονηταί, βάλλοντες λίθους κ.τ.έ.; so 33

محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا. The words asterisked formed no part of the oldest 6 Version; in other MSS of this Version they are not found at all. Nor are they represented in 6V33 ἐκτός των οἰκούντων τὴν Γαββα. οἱ ἐπισκέπησαν ἐπτακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ἐκ παντός (6N + τοῦ) λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι κ.τ.έ., 3 *praeter habitatores Gabai. qui septingenti erunt viri fortissimi, ita sinistra ut dextra proeliantes, &c.*; 3

محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا * محصلا محصلا محصلا.

- 20 movement is narrated in due order. Examples of an infinitive construction continued, with change of subject, by finite tense, Gen. 18, 25; Ex. 33, 16; 2 S 13, 28. The consec. impf. in אַל is a consequence of misinterpretation, under the influence of v. 41. [The alternative is to reject the whole verse as a repetitious interpolation, with BU., *Comm.*]
- (41) עליו. Many codd. אלו.
- (42) The verse was perhaps originally preceded by 35. 36^a; see above p. 70, ll. 23ff. This accounts for the plur. ויפנו, for which, in the present surroundings, we should expect ויפן (BU., *Comm.*).
 וַאֲשֶׁר מֵהַעִיר מִשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּתוֹךְ, conj. on exegetical grounds. The meaning of the 10 half-verse seems to be that the ambush, after firing the city, sallied from it and attacked the retreating Benjamites in the rear; cf. Jos. 8, 22 העיר פָּן העיר ואלה יצאו פָּן העיר. לקראתם והיו לישראל בתוך אלה סוה ואלה סוה succederant, occurrerunt eis; cf. ὁλο ol ἐν τῇ πόλει (codd. 76. 106. 134. ἀπό τῆς πόλεως) διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν; GRÄTZ emends in a similar way, 15 erroneously alleging אֶ, whose אֶחָדָם, if not a corruption of אֶחָדָם, represents a wholly different interpretation. אַל בְּהוֹנוֹ . . . מֵהַעִירִים; the plural may have arisen by dittography of the initial מ of the following word. The half-verse, with v. 43, is the work of a late writer, who probably had Jos. 8, 22 in mind; that the meaning is not very clearly expressed does not militate against the 20 soundness of the restoration.
- (43) בָּתְּתוֹ אֵת בְּנֵיכֶן מְנוּחָה עַד נַחַח הַנֶּבֶעַ כְּמִוְרַח שֶׁשֶׁם. A perhaps overbold attempt to reconstruct the corrupt text. The verse describes the pursuit and slaughter of the Benjamites; for הַנֶּבֶעַ of אַל, we must substitute נֶבֶעַ: the pursuit cannot have 25 ceased at a point *opposite Gibeah on the east*, while Geba lies in the line of flight toward Rimmon, and the difficult passage of the ravine between Geba and Michmash may well have checked the pursuit. For this *terminus ad quem* we require a *terminus a quo*, and can find it only in the word מְנוּחָה which ὄνσ al. also take as a proper name, ἀπό Noua (so MERCIER, HOUE., STUDER); cf. 30 1 Chr. 8, 2, son of Benjamin, i. e. Benjamite clan or village (with which Jos. 16, 6, on the border of Ephraim, is scarcely to be combined). For the verb כָּתְרוּ of אַל, ὄσ have κατέκοπτον, κατέκοψαν, ἔκοψαν which suggests כָּתְתוּ, or כָּתְרִי (ZUCKLER). Possibly the author may have written כָּתְרוּ in the sense *gave no respite to them, kept at them* (Aram., Syr.). The two other verbs in אַל, הִקְרִיפוּהוּ, הִקְרִיפוּהוּ, are doublets, both corrupt, and perhaps originally a gloss. [On this 35 verse see BU., *Comm.*]
- (44^b) אַתְּ כָּל אֵלֶּה. GRÄTZ omits אַתְּ as dittogram to the preceding איש; but in v. 46^b this explanation fails.
- (45) וַיִּפְּנוּ וַיִּנּוּסוּ הַמְּרַבְּרָה אֶל פְּלֵעַ הַרְמֹן. The words are out of place here; they have been accidentally repeated from v. 47^a, where they belong, the error being occasioned 40 by the preceding הִל אִנְשֵׁי הִל, vv. 44^b. 46^b (TORREY).
 עַד נֶבֶעַ, see above on v. 43; ὄ^N Γαβαα, Γαβα (fortunate accident), ὄ^{ACsBsStLpE} Γαλααδ, uncial corruption of Γαδααδ (codd. and ὄ^U), אֶ אֶחָדָם; GEDDES and GRÄTZ would emend: נֶבֶעַן; but *Gibeon* is in the wrong direction; אַל נֶבֶעַם, which may be an infinitive. 45
- (47^b) כְּפֵלֵעַ הַרְמֹן, as in ^a; אַל אֶ article.
- (48) מַעִיר קָתָם, as in Deut. 2, 34; 3, 6; Job 24, 12; so many codd. and some old edd. here, STUDER, KROCHMAL, WELLM.; אַל קָתָם, which is meaningless. GRÄTZ and 50 BUIH (cf. also KAUTZSCH) conj. סָאָדָם, as in Ex. 9, 25 &c. For קָתָם cf. Crit. Notes on Isaiah, p. 110, l. 38; p. 197, l. 6.]
 עַד בְּחַסָּה. Here and in the following some codd. ועַד. [The expression מַעִיר מֵחַסָּה עַד בְּחַסָּה is singular; BU., *Comm.*, suspects that something has dropped out.]

- 20 οὐεῖς εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ καὶ ἀρεῖτε πυρσόν εἰς ὕψος καὶ ἐπιστρέψομεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐκκόψομεν αὐτούς, καὶ ἔξηλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμιν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἔξειλκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως, κ.τ.έ. (beginning the verse again). Apparently a marginal comment, derived in substance from vv. 38ff.; the author rightly felt that some explanation was necessary.
- 32 וַיִּחַלוּ לְהִבָּחַת מִהַעַם הַלְלִים בַּעַם בַּעַם בַּשָּׂדֶה. Before בַּשָּׂדֶה *All*, supported by all the Versions, has נִבְעָה וְאָחַת נִבְעָה. The roads are mentioned in vv. 32, 45 (*cf.* 21, 19); but the words, which manifestly intrude, are probably a fragment of the preceding gloss, וַיִּנְתְּקוּ מִן הָעִיר בְּכַסְלוֹת וְגו'. For נִבְעָה some emendation is necessary; the road by which the Benjamites were advancing from Gibeah would not be described as leading to Gibeah; נִבְעָה has been suggested (*cf.* v. 43); others, נִבְעָן [so *BU.*, *Comm.*].
- (33) וַיִּשְׁתָּקְפוּ אִישׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל קְמוּ. *All* + מִשְׁקוֹמוֹ, which is attested by the Versions also; accidental repetition, or reminiscence of places like *Jos.* 8, 19 קָמוּ מִמָּוֶה מִשְׁקוֹמוֹ. The expression cannot be forced to mean, *they made a stand where they were, and reformed their lines.* [*BU.*, *Comm.*, conj. מִשְׁקוֹמָם.]
- 34 וַיִּבְעַרְבּוּ לְנִבְעָה, with ὁ ἄβυσσος ἀπὸ δυσησων της Γαββα, *I ab occidentali urbis parte* (*cf.* *Jos.* 8, 4.9.19), ΠΟΥΒ., ΚΑΥΤΖΣΧΗ, GRÄTZ. *All* מִמְּעֵרָה נִבְעָה, Ὁ Μαρμαρυβαί, Ὁ codd. Μααρυ τῆς Γαββα; *S* مَعْرَاةٌ مَعْرَاةٌ, *i. e.* מְעָרָה *cave*; *S* מְשִׁיעָה נִבְעָה. [*BU.*, *Comm.*, לְנִבְעָה.]
- (34) וַיִּבְאֵי מִנְּגַב לְנִבְעָה. Many codd. of *All*, and *S*, read מִנְּגַב, *south* of Gibeah, which *ΠΟΥΒ.* would adopt.
- (35-36^a) TORREY conjectures with much probability that these verses, which are manifestly premature before vv. 36^b ff. (*cf.* ZIEGLER¹), and which WELLM. and others regard as a late addition, originally stood after v. 41, and were accidentally misplaced by a scribe whose eye, in copying, strayed from נָנַעַת עֲלֵיהֶם הָרַעָה at the end of v. 34, to the similar נָנַעַת עֲלֵי הָרַעָה at the end of v. 41. V. 42 connects very well with v. 36^a. The analysis of the passage is not affected by this transposition.
- (36^b) עַל הַנִּבְעָה, so JACOB KUAYYIM, *al.*, reading of the Oriental schools; the Western text has אל; NORZI, BÄR, GINSBURG.
- (38) וַהֲטוּעַד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם הָאֹרֶב לְהַעֲלוֹתָם וְגו'. After הָרָב + אֲלֵי, for which some codd. and old edd. have הָרָב, ὁ ἄβυσσος καὶ ἡ συνταγή ἦν ἀνδρὶ Ἰσραηλ πρὸς τὸ ἐνέδρον μάχαιρα, τοῦ ἀνελέγκαι αὐτοῦς πυρσόν κ.τ.έ. In Ὁ^{sr} πρὸς τὸ ἐνέδρον *sub ast.*; doubtless the signs are misplaced, and belong to μάχαιρα, which Ὁst omit. Ὁ^{vn} μετὰ τοῦ ἐνέδρου τῆς μάχης. *S* do not translate the word. Probably the הרב is a mutilation of הארוב (BERTH., *BU.*, KAUTZSCH, GRÄTZ); הרב a correction which at least gave a real word.
- All* להעלותם. *BU.* and GRÄTZ conj. להעלות (ה ditto-gram). The omission of the suff. is necessary if הרב be retained (STUDER); but if הרב be dropped the suff. is quite right.
- All* מִשְׂאֵת הָעֵשֶׂן. *BU.* emends: עֵשֶׂן; Ὁ does not express the article. If the emendation I have proposed in the next clause be accepted, the article would not be objectionable.
- (39) וַהֲפָקָה אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּמַלְחָמָה and that (upon this signal) the men of Israel should turn about in the battle, and confront their pursuers; continuing the account of the plan agreed upon between the main body and the division in ambush, v. 38; *cf.* the execution of this stratagem in vv. 40-41. The verse-division should then come after בְּמַלְחָמָה. *All* וַיִּהְיֶה, which can only be taken as a narrative tense, with Ὁ^a *al.* ἀνέστρεψαν, &c., and has led in Ὁ^{vn} to the introduction of a narrative gloss, καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ ὅτι προκατελάβετο τὸ ἐνέδρον τὴν Γαββα, καὶ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει, κ.τ.έ. This leaves the statement of the plan incomplete, and, on the other hand, anticipates v. 41, where the execution of the

PRINTING BY W. DRUGULIN

POLYCHROMY BY J. G. FRITZSCHE

PAPER FROM FERD. FLINSCH

Leipzig

POLYCHROMY PATENTED FEB. 16, 1897

U. S. PATENT No. 577,253

D. R. G. M. No. 28,784

[All rights reserved]

- 1 (8.9.12) **יבש**, the prevailing orthography; **א** **יביש** in v. 8, **יבש** in vv. 9.12.
- (11) The instructions in **א** (**אמ-שע**) seem to be defective in the most important particular, namely, the direction to preserve the virgins alive. **א** **πασαν δὲ νεάνιδα** (*γάρ. γυναίκα*) **παρθένον περιποιήσασθε**, so, *sub lemmisco*, **א** (the metobelus erroneously after νεάνιδα), **א** **αὐτὰς δὲ παρθένους περιποιήσεσθε**, **א** 5
virgines autem reseruate; HOUB. emends accordingly; so DAPIE, GEDDES, KAUTZSCH, GRÄTZ, **אתא הבהולים** (ואת).
- (13) **א** as above, 21, 47; **א** **רמון**. — **שלוש**. Many codd. and some old edd. **שלוש**.
- (17) **א** **איך הנישע פליטה לבנימין**, a precarious conjecture. The people ask how Benjamin can be preserved from utter destruction, seeing that all the women had been 10
killed (v. 16^b), and that they cannot give wives to the surviving men. So **א** **πῶς ἔσται κληρος διασωζόμενος τῷ Βενιαμιν εἰς κληρονομίαν, καὶ οὐ μὴ ἐξαλειφθῆι φυλὴ ἐξ Ἰσραηλ**; cf. **א** **איך הנישע פליטה לבנימין**, **א** **κληρονομία διασωσόμενη τῷ Β.**, **א** **διασωζομένων** (all reading as **א**). BU. (*R-S*) conj. **איך הנישע פליטה**, but the assertion is somewhat superfluous, and the following clause, **א** **מהה**, 15
seems to require a question or an expression of purpose. GRÄTZ [BU., *Comm.*] conj. **איך הנישע** *let us leave a remnant*, erroneously alleging **א** **بقيت**, **بقيت**.
- (19) **א** **בשלה**, normal orthography, as in v. 12; **א** **בשלו**; another variation in v. 21.
- (20) **א** **מורה השטט**, as elsewhere; **א** **מורה** (ditography). 20
- (20) **א** **ויצו**, with Q^rrē and all the Versions, the plural is necessary; K^rthib **ויצו**.
- (21) **א** **שלו** twice, see on v. 19; **א** **שלו**.
- (22) **א** **להו**. We should expect, according to usage, **להולל**, cf. v. 23 (BU.).
- (22) **א** **אבותי, אחיהן**; grammatical correction of the suffixes referring to the maidens of Shiloh; **א** **אבותם, אחיהם**; see above, on 19, 24. — **א** **לרוב** Q^rrē; K^rthib **לרוב**. 25
א **אלינו**; **א** codd. (of more than one recension) **א** **πρὸς ὑμᾶς, i. e. ε. ε. אלינו**.
א **במלחמה** *because in the attack upon Jabesh not enough virgins were found to give a wife to the 600 Benjamites* (STUDER). This restoration follows **א** **ἐλεήσατε αὐτούς, ὅτι οὐκ ἔλαβον** (*γάρ. ἔλαβον*) **ἀνὴρ γυναίκα αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ**; so **א** **אלינו**, but with the omission of the negative. 30
The same text is represented in a slightly different translation by **א** **ἐλεος ποιήσατε αὐτοῖς, ὅτι οὐκ ἔλαβον . . . ἐν τῇ παρατάξει**, and by **א** **رحمة عليكم ؛ لانهم لم يلقوا ؛ لانهم لم يلقوا ؛ لانهم لم يلقوا**;
א **אלינו**, and **א**, which interprets: *miseremini eorum: non enim raperunt eas jure bellantium atque victorum*. **א** differs only in reading 35
(with **א**) **ἐλάβομεν**; **א** **אלינו** *grant us them* (the girls), *because we did not take, &c.*, supported only by **א** and **א**. **א** **אלינו** is a correction, prompted by the reflection that it was the speakers, and not the six hundred Benjamites who made the attack on Jabesh; this led subsequently to the change of **א** **אלינו**, to **א** **אלינו**. The whole clause seems to me to be secondary; see below. BU. emends in conformity with **א** **אלינו**, but the absence of **א** from this group 40
weighs heavily against it, and the rape of the Shilonite maidens would hardly be described as **א** **אלינו**.
- א** **אלינו** *for had ye given* (the maidens) *to them, ye would be guilty* (*scil. of breaking your oath*). The words connect immediately with **א** **אלינו**, and give the reason why indulgence should be shown to the 45
robbers. **א**, here supported by all the Versions, **א** **אלינו**. STUDER and GRÄTZ, conj. **א** **אלינו** or **א**; the confusion of this particle with the negative is frequent in **א** and the Versions. **א** should then be emended **א** **אלינו**, the usual introduction of the apodosis after **א**. The impf. **א** is an objection to this construction of the clauses, but perhaps not a conclusive one. 50

— Explanation of Colors —

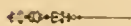
DARK PURPLE (*e. g.* 10, 1) represents the composite document JE (about 640 B. C.), that is, those parts of the *Prophetic Narrative* of the Hexateuch, in which the *Judaic Document* (J, B. C. 850 ff.) and the *Ephraimitic Document* (E, B. C. 750 ff.) are so intimately fused that they cannot be separated by literary analysis. — LIGHT PURPLE (*e. g.* 7, 2) indicates additions of the redactor of JE (RJE) who interwove the two documents with one another. — DARK BLUE (*e. g.* 4, 6) is used for *Older Strata of E* (E¹, about 750 B. C.), while LIGHT BLUE (*e. g.* 2, 6) is employed for *Later Additions to E* (E², about 650 B. C.) — Parts derived from J are printed on a white background without any additional coloring (*e. g.* 1, 5—7). — LIGHT GREEN (*e. g.* 2, 7) indicates *Deuteronomistic Expansions* (RD, about 570—540 B. C.) which in many cases overlie RJE. — YELLOW (*e. g.* 1, 4) is used for additions of post-Exilic authors or editors.

OVERLINING indicates the latest strata of the respective documents, especially *Redactional Changes or Additions*, made in the process of uniting and harmonizing different sources, or in adjusting the narrative to the point of view of the editor or glossator, or under the influence of a parallel passage. Cf. the English Translation of *Judges* in *The Polychrome Bible* (London, New York, Stuttgart, 1898), p. 46.

— List of Contributors —

<p>Genesis: C. J. BALL (London).
 Exodus: H. E. RYLE (Cambridge).
 Leviticus: S. R. DRIVER and H. A. WHITE^a (Oxford).
 Numbers: J. A. PATERSON (Edinburgh).
 5 Deuteronomy: G. A. SMITH (Glasgow).
 Joshua: W. H. BENNETT (London).
 Judges: Geo. F. MOORE (Andover).
 Samuel: K. BUDDE (Strassburg).
 Kings: BERNHARD STADE (Giessen) and F. SCHWALLY (Strassburg).
 10 Isaiah: T. K. CHEYNE (Oxford).
 Jeremiah: C. H. CORNILL (Breslau).
 Ezekiel: C. H. TOV (Cambridge, Mass.).
 Hosea: ALBERT SOCIN^b (Leipzig) and KARL MARTI (Bern).
 Joel: FRANCIS BROWN (New York).
 15 Amos: JOHN TAYLOR (Winchcombe).
 Obadiah: A. HARPER (Melbourne).
 Jonah: FRIEDRICH DELITZSCH (Berlin).
 Nical: J. F. McCURDY (Toronto).</p> | <p>Nahum: ALFRED JEREMIAS (Leipzig).
 Habakkuk: W. H. WARD (New York). 20
 Zephaniah: E. L. CURTIS (New Haven).
 Haggai: G. A. COOKE (Oxford).
 Zechariah: W. R. HARPER (Chicago).
 Malachi: CLAUDE G. MONTEFIORE and I. ABRAMAMS (London).
 Psalms: J. WELLHAUSEN (Göttingen). 25
 Proverbs: AUGUST MÜLLER^γ and EMIL KAUTZSCH (Halle).
 Job: C. SIEGFRIED (Jena).
 Song of Songs: R. MARTINEAU^δ (London) and J. P. PETERS (New York).
 Ruth: C. A. BRIGGS (New York).
 Lamentations: MORRIS JASTROW, Jr. 30 (Philadelphia).^ε
 Ecclesiastes: PAUL HAUPT (Baltimore).
 Esther: T. K. ABBOTT (Dublin).
 Daniel: A. KAMPHAUSEN (Bonn).
 Ezra-Nehemiah: H. GUTHE (Leipzig).
 Chronicles: R. KITTEL (Leipzig). 35</p> |
|---|---|

^a Died vii/30 '98. • ^b Died vi/24 '99. • ^γ Died ix/12 '92. • ^δ Died xii/14 '98.

^ε Professor ABRAHAM KUENEN who had agreed to do the Book died xii/10 '91

BS15.2 1895 v.7
The sacred books of the Old Testament; a

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00007 1565